

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK HALK OYUNLARINDA YARIŞMA OLGUSU
VE YARIŞMA KRİTERLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Deniz KÖKTAN

Enstitü Anabilim Dalı: Folklor ve Müzikoloji

Enstitü Bilim Dalı : Folklor ve Müzikoloji

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Türker EROĞLU

HAZİRAN 2010

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**TÜRK HALK OYUNLARINDA YARIŞMA OLGUSU
VE YARIŞMA KRİTERLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Deniz KÖKTAN

Enstitü Anabilim Dalı: Folklor ve Müzikoloji
Enstitü Bilim Dalı : Folklor ve Müzikoloji

Bu tez 28 /06/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Türker EROĞLU

Doç. H: Selen TEKİN

Yrd. Doç.Dr.Paki KÜÇÜKER

Jüri Başkanı

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Deniz KÖKTAN

28.06.2010

ÖNSÖZ

1932 yılında kurulan halkevleri sayesinde kendini gösterme fırsatı bulan halkoyunları, yapılan festivallerle, destek olan özel ve kamu kuruluşları sayesinde belirli bir seviyeye gelme çabası içerisinde. Bu konuda Yapı Kredi Bankası, TRT, Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Milliyet Gazetesi gibi kuruluşlar ön plana çıkmaktadır.

1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikîsi Devlet Konservatuvarı'nda Türk Halk Oyunları Bölümü açılmıştır. Daha sonraları Ege Üniversitesi'nde, Gaziantep Üniversitesi'nde, Devlet Türk Musikîsi Konservatuvarı, Türk Halk Oyunları Bölümü kurulmuştur. Sonraki yıllarda da Devlet Konservatuvarları bünyesinde Sakarya Üniversitesi başta olmak üzere, başka üniversitelerde de Türk Halk Oyunları Bölümleri açılmıştır. Dolayısıyla, Halk Oyunları üniversitelerin bünyesine girmiş ve bilimsel metot-tekniklerde öğretilmeye başlanmıştır. Ayrıca kurulan Türkiye Halk Oyunları Federasyonu bu alanda yapılacak çalışmalara bir düzen getirilmesi açısından önemli olmakla beraber, bugüne kadar tam anlamıyla bu düzeni sağlayamamıştır.

Halk Oyunlarının geleceği açısından çok önemli olan yarışmalar söz konusu olduğunda yine birbirinden farklı kurumlarca düzenlenen yarışmalar, bu yarışmalarda kullanılan pek çok farklı kriter ve kural karşımıza çıkmaktadır. Bu da halk oyunlarımızın sağlıklı bir şekilde ilerlemesini engellemektedir. Halk oyunlarımızın istenilen seviyeye gelebilmesi için bu dağınıklığın giderilmesi gerekmektedir. Her yarışmada ayrı kural ve kriter yerine bütün yarışmalarda kullanılacak ortak kural ve kriterlerin öncelikle belirlenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında çok değerli görüşlerini aldığım sayın hocalarım Prof. Fikret DEĞERLİ'ye, Sayın Suat İNCE'ye tezimin düzenlenmesinde desteklerini esirgemeyen sevgili ağabeyim Yrd. Doç. Dr. Erol EROĞLU'ya teşekkürü bir borç bilirim. Her zaman sabırla yanımda olan eşim Yavuz KÖKTAN'a ve biricik oğlum Ahmet Türker'e, üniversite hayatım boyunca her zaman yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen, eleştirileri ve rehberliğiyle yol gösteren danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Türker EROĞLU'ya şükranlarımı sunarım.

Deniz KÖKTAN

28 Haziran 2010

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: HALK OYUNLARINDA GENEL KAVRAMLAR	3
1.1. Oyun Kavramı ve Nitelikleri.....	3
1.1.1. Oyunların Sınıflandırılması.....	9
1.2. Dans Kavramı.....	11
1.2.1. Dansların Sınıflandırılması	13
1.3. Halk Oyunu Kavramı	14
1.4. Türk Halk Oyunları	16
1.4.1. Türk Halk Oyunlarının Sınıflandırılması.....	17
1.5. Türk Dans Antropolojisinde Sakarya Okulu Anlayışı ve Esasları.....	18
BÖLÜM 2: TÜRK HALK OYUNLARI YARIŞMALARI	21
2.1. Türk Halk Oyunları Yarışmalarının Tarihçesi	21
2.2. Halk Oyunları İle İlgilenen Kurumlar.....	25
2.3.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yarışma Kuralları	26
2.3.2. Başbakanlık Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Yarışma Kuralları	26
2.3.3. Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Yarışma Kuralları (2007-2010)	45
2.3.4. Kültür Bakanlığı – VAKSA Yarışma Kuralları.....	48
2.3.5. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından Düzenlenen Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışma Esasları.....	53
2.4. Yarışma Kriterleri	54
2.4.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yarışma Kriterleri.....	54
2.4.2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1990-1991)	56
2.4.3. Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Stilize Dal Yarışma Kriterleri ..	56
2.4.4. Kültür Bakanlığı – VAKSA Yarışma Kriterleri	59
2.4.5. Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Geleneksel Yarışma Kriterleri	62
2.4.6. Kültür Bakanlığı Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışma Kriterleri	63

BÖLÜM 3: YARIŞMA BELGELERİNİN MUKAYESESİ 64

3.1. Türk Halk Oyunları Yarışma Kurallarının Mukayesesi.....	64
3.1.1. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışmaları Kural ve Esasları Mukayesesi	64
3.1.2. Kültür Bakanlığı ile VAKSA'nın Ortaklaşa Düzenlediği Türk Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi.....	72
3.1.3. Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı Mahalli Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi	75
3.1.4. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Kategorileri.....	77
3.1.5. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Dalları	78
3.2. Türk Halk Oyunları Yarışma Kriterlerinin Mukayesesi	78
3.2.1. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Giysi Kriteri Mukayesesi.....	78
3.2.2. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Müzik Kriteri Mukayesesi.....	79
3.2.3. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Oyun Kriteri Mukayesesi	80
3.2.4. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Giysi Kriteri Mukayesesi	81
3.2.5. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Müzik Kriteri Mukayesesi.....	82
3.2.6. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Hareket Anlatımı) Kriteri Mukayesesi.....	83
3.2.7. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Sunu) Kriteri Mukayesesi	84
SONUÇ.....	85
KAYNAKÇA	94
ÖZGEÇMİŞ.....	96

KISALTMALAR

GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
THOF	: Türkiye Halk Oyunları Federasyonu
VAKSA	: Hacı Ömer Sabancı Vakfı

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Stilize Yarışma Kriterleri	55
Tablo 2: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1990-1991).....	56
Tablo 3: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1992-1993).....	57
Tablo 4: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1999)	58
Tablo 5: Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Stilize Dal Yarışma Kriterleri.....	59
Tablo 6: Kültür ve Turizm Bakanlığı ile VAKSA İşbirliğiyle Düzenlenen Türkiye 15. ve 16. Halk Dansları Yarışma Kriterleri	60
Tablo 7: Kültür ve Turizm Bakanlığı ile VAKSA İşbirliğiyle Düzenlenen Türkiye 17. ve 18. Halk Dansları Yarışma Kriterleri	61
Tablo 8: Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Geleneksel Yarışma Kriterleri..	62
Tablo 9: Kültür Bakanlığı Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışma Kriterleri...	63
Tablo 10: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışmaları Kural ve Esasları Mukayesesi.....	64
Tablo 11: Kültür Bakanlığı ve Hacı Sabancı Vakfı (VAKSA)'nın Ortaklaşa Düzenlediği Türk Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi	72
Tablo 12: Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı Mahalli Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi.....	75
Tablo 13: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Kategorileri	77
Tablo 14: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Dalları	78
Tablo 15: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Giysi Kriteri Mukayesesi	78
Tablo 16: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Müzik Kriteri Mukayesesi.....	79

Tablo 17: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Oyun Kriteri Mukayesesi	80
Tablo 18: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Giysi Kriteri Mukayesesi	81
Tablo 19: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Müzik Kriteri Mukayesesi	82
Tablo 20: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Hareket Anlatımı) Kriteri Mukayesesi	83
Tablo 21: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Sunu) Kriteri Mukayesesi	84
Tablo 22: Stilize Dal Kriter Oranları	89
Tablo 23: Geleneksel Dal Kriter Oranları	89
Tablo 24: Artistik Dal Kriterleri	92
Tablo 25: Stilize Dal Kriterleri	92
Tablo 26: Kompoze Dal Kriterleri	93

Tezin Başlığı: Türk Halk Oyunlarında Yarışma Olgusu ve Yarışma Kriterleri

Tezin Yazarı: Deniz KÖKTAN

Danışman: Yrd.Doç. Dr. Türker EROĞLU

Kabul Tarihi: 28.06.2010

Sayfa Sayısı: VII (ön kısım) + 90(tez) + 9 (ekler)

Anabilimdalı: Folklor ve Müzikoloji

Bilimdalı: Folklor ve Müzikoloji

Bu çalışma ülkemizde çeşitli kurumlar tarafından yapılan ancak her biri farklı kriter ve kurallara sahip halk oyunları yarışmalarının kural ve kriterlerinin mukayesesi ve sonucunda yeni bir kriter önerilmesini muhteva etmektedir.

Halk Oyunlarının geleceği açısından çok önemli olan yarışmalar söz konusu olduğunda yine birbirinden farklı kurumlarca düzenlenen yarışmalar, bu yarışmalarda kullanılan pek çok farklı kriter ve kural halk oyunlarımızın sağlıklı bir şekilde ilerlemesini engellemektedir. Halk oyunlarımızın istenilen seviyeye gelebilmesi için bu dağınıklığın giderilmesi gerekmektedir. Her yarışmada ayrı kural ve kriter yerine bütün yarışmalarda kullanılabilecek ortak kural ve kriterlerin öncelikle belirlenmesi gerekmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünde çalışmanın konusu, önemi, amacı ve metodu hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde halk oyunlarındaki oyun, dans kavramları üzerinde durulmuş, Türk dans antropolojisinde Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nın anlayışı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Türk halk oyunları ile ilgilenen kurumlar ve yapılan yarışmaların tarihçesi üzerinde durulmuştur. Ayrıca kurumlar bazında halk oyunu yarışmalarının kural ve kriterleri yazılmıştır. Üçüncü bölümde ise yarışmalarda uygulanan kural ve kriterlerin mukayeseleri yapılmıştır.

Sonuç bölümünde çalışmanın genel bir değerlendirmesi yapılmış ve öneri bölümünde

Anahtar kelimeler: Oyun, Dans, Yarışma, Kural, Kriter,

Title of the Thesis: The fact and criterions of competition in Turkish folk dances

Author: Deniz KÖKTAN **Supervisor:** Assist. Prof. Dr. Türker EROĞLU

Date: 28. 06. 2010 **Nu. of pages:** VII (pre text) + 96 (main body)

Department: Folklore and Musicology **Subfield:** Folklore and Musicology

This study contains suggestion of a new criterion resultant of comparison of rules and criterions of folk dance competitions which have made by various institutions in our country but each of which have different criterions and rules.

When the competitions which are very important for the future of folk dances are in question, the competitions arranged by different institutions, many criterions and rules used in this competitions still prevent our folk dances from developing properly. In order that our folk dances arrive at a sufficient level this mess should be ceased. Instead of different rule and criterion in every competition, first of all, it needs to determine common rules and criterions which can be used in all competitions.

In the introduction part of the study, it is given information about the topic, importance, goal and method of the study.

In the first chapter, it is deliberated about concepts of dance and play in folk dances, acquainted about the understanding of Sakarya University State Conservatory in Turkish dance anthropology. In the second chapter, it is stated about the institutions that are interested in Turkish folk dances and the short history of the competitions made before.

In addition, on the base of institution folk dance competitions' rule and criterions are written. In the third chapter, the rules and criterions applied in competitions are compared.

In the final chapter, a common evaluation of the study is made and in the suggestion part a new criterion is offered for the purpose of using in competitions.

Keywords: play, dance, competition, rule, criterion

GİRİŞ

Çalışmanın Konusu

Türkiye’de yapılan halk oyunları yarışmalarını düzenleyen kurumlar olan Türkiye Halk Oyunları Federasyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığı’nın geçmiş yıllardan başlayarak günümüze kadar kullandıkları yarışma kural ve kriterlerinin birbiriyle mukayese edilmesidir.

Çalışmanın Amacı

Türkiye’de yapılan halk oyunları yarışmalarını düzenleyen kurumlar olan Türkiye Halk Oyunları Federasyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığı’nın yarışma kural ve kriterlerinin birbiriyle mukayese edilmesi, ortak ve farklı yönlerinin ortaya koyulmasıdır. Ayrıca yarışmalarda kullanılan kural ve kriterlerin değişme sıklığı, bu değişimlerin sorunlara çözüm olup olmadığının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışmanın sonucunda halk oyunları yarışmaları düzenleyen bütün kurumların ortak olarak uygulayabileceği, mevcut sorunları ortadan kaldırmaya yönelik ve genel esasları itibariyle uzun süreli olarak kullanılacak kural ve kriterlerin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Çalışmanın Önemi

Toplumların önemli kültürel değerlerinden birisi olan geleneksel danslar o topluma ait insanların kolektif yaratıdır. Planlanmadan ve topluma ait bir tema üzerinden yola çıkıp, sanat olgusundan uzak sıradan bir eylem olarak meydana gelirler. Farklı etkenlerin etkisiyle de değişerek gittikçe kompleks bir yapıya dönüşürler.

Geleneksel danslar doğdukları kültürel yapının değişmesi hatta zamanla terk edilmesiyle yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldıklarından dolayı varlıklarının devamı için yeni yaşam alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Geleneksel dansların sahneye aktararak gösteri danslarına dönüşmesi de bu aşamada önem kazanır. Bir kültürel değer olan halk oyunlarının sahneye aktarılması ve gösteri danslarına dönüşmesi, maalesef yarışmalarla doğru orantılı hale gelmiştir. Tüm takdirler, ödüller güzel ve

doğru olana değil, kriterlere göre yarışanlara verilmektedir. Bu sebeple yarışmalar ve sonucu belirleyen kriterler temel meselemizdir. Bütün olumsuzluklarına rağmen yarışmaları kaldıramayacağımıza göre kriterleri düzgün hale getirmek gerekmektedir.

Çalışmamızda ele aldığımız Türkiye Halk Oyunları Federasyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı yarışma kural ve kriterleri incelendiğinde hepsi birbirinden farklı kural ve kriterler olduğu görülmektedir. Halk oyunlarının ilerlemesi ve yaşatılması noktasında etkisi olan yarışmalar farklı kurumlar tarafından da yapılırsa kural ve kriterlerinin hepsinde ortak olması gerekmektedir. Bu kural ve kriterler belirlenirken, mevcut sıkıntılar gözönünde bulundurularak tartışmaları ortadan kaldıracak bir Şekilde kriter ve kuralların belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca belirlenen bu kuralların uzun süre kullanılması eksik görülen noktalara ufak müdahaleler dışında, her yıl yeni baştan yapılmaması gerekmektedir. Ancak bu sayede yarışmalardaki düzensizlikler, sıkıntılar giderilebilecektir.

Çalışmanın Kapsamı

Türkiye’de yapılan halk oyunları yarışmalarını düzenleyen kurumlar olan Türkiye Halk Oyunları Federasyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığı’nın yarışma kural ve kriterleri olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın Yöntemi

Türkiye’de yapılan halk oyunları yarışmalarını düzenleyen kurumlar olan Türkiye Halk Oyunları Federasyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığı’nın yarışma kural ve kriterlerinin yıllara göre tespiti yapılmıştır. Uygulanan kural ve kriterler tablolar halinde çalışmaya eklenmiştir. Daha sonra bu tablolar incelenerek, yarışmalarda uygulanan kurallar yıllar esas alınarak birbiriyle mukayese edilerek yeni tablolar halinde ortaya koyuldu. Aynı Şekilde giysi, müzik ve oyun kriterleri esas alınarak kurumlar bazında mukayese yapıldı ve tablolar halinde sunulmuştur.

Çalışmanın sonuç bölümünde de yapılan tespitlere uygun olarak kural ve kriterler konusunda genellemeler yapılmıştır. Bu genellemelerden hareket ederek, mevcut sıkıntılarını gidermeye yönelik ve uzun süreli kullanılabileceği düşünülen kural ve kriterler öneri olarak sunulmuştur.

BÖLÜM 1: HALK OYUNLARINDA GENEL KAVRAMLAR

1.1. Oyun Kavramı ve Nitelikleri

Oyun; Vakit geçirmeye yarayan, belli kuralları olan eğlence. Müzik eşliğinde yapılan hareketlerin bütünü. Sahne veya kafaca yetenekleri geliştirmek amacıyla yapılan, çevikliğe dayanan her türlü yarışma. Hile, düzen, entrika (TDK Türkçe Sözlük, 1998:11).

Oyun uygarlıklardan önce, insanın var olması ile oluşmuştur. İlk insanlar oyunla, düşünce, tasavvur, arzu, ihtiras ve efsanelerini anlatırlardı. İlk insan henüz hiç bir şey bilmediği bir dönemde, tabiat içinde yaşarken, birtakım sesler duydu, hareketler gördü. Zamanla bu hareket ve sesler, kafasında çağrışım yapmaya başladı. İşte o zaman ses ve hareketin bütünü olan “oyun” ortaya çıktı. Eski eserlere baktığımızda, ilkel kavimlerde insanların ateşin etrafında toplanıp, hayvan hikâyeleri anlattıkları, anlattıklarını canlandırdıkları, oyunlar oynadıkları görülmektedir. Ayrıca avlayacakları hayvanın kılığına girmek, onun gibi ses çıkarmak, makyaj yapmak sık rastlanan olaylardı. İşte ilk insandan başlayarak günümüze kadar gelen “oyun” günümüzde halk kültürünün önemli ve zengin bir bölümünü oluşturmuştur (Ay, 1999:161).

Oyunun temeli; insanlığın var olduğu ilk zamanlardan başlayarak, hayatını idame ettirebilmek amacıyla geliştirdiği avcılık tarzı yeterli bilişim yetenekleri ve bildirişim becerilerine, yoğun sosyal iş bölümü ve işbirliğine, grup içi dayanışmanın sağlanmasına ve rekabetin azaltılmasına yönelik bir biyo-kültürel yapının oluşturulmasına, geniş alanların coğrafya bilgisine, çevrede yaşayan türlerin özelliklerinin tanınmasına, kültürel becerilerin kazanıldığı uzun süreli bir yetişkinlik öncesi dönemin varlığına ve nihayet alet teknolojisine dönük nöro-anatomik özelliklerin geliştirilmiş olmasına dayanır (Bayrak, 1998: 6–7).

Doğal çevrede toplumsal ilişkiler geliştikçe, oyun savaş, kavga, av, eğlence, doğurmak, ateş yakmak gibi günlük olaylardan her şeye varıncaya kadar oyunla taklit edilirdi. Her münasebetle raks edilir; mehtaba, güneşe, karanlık geceye, ateşe raks edilirdi. Zaman içerisinde oyunlar ilkel dinlerin ifade gücü, yatırım kaynağı olmuştu. İyi ile kötünün, doğru ile yanlışın, güzel ve çirkinin, yani soyut kavramların tamamının canlandırabilme imkânının sadece oyunla bulunması mümkündü. Doğaüstü güç ve onun kavranabilmesi,

yine oyun yoluyla ifade edilebiliyordu. Kısaca bir dinin; itikat ve ibaret, adap ve erkanı, bütünüyle oyundan ibaretti. Zamanla oyunlar dini ve törensel niteliklerini kaybederek, anlamlarını açıklayamadığımız soyut oyunlar halini almışlardır (Öngel, 1992: 6).

İlkellerdeki oyunların anlamı çok önemli ve açıktır. Oysa uygarlığı ilerlemesiyle bu anlam gitgide kaybolmuş, oyunlar bir takım ritmik hareketler olarak tek başına gelişip birer seyirlik olma özelliğini almıştır (Erseven, 1990: 75).

Oyun sözcüğünün çeşitli anlamları düşünüldüğünde, bunların hemen pek çoğunun şamanın büyüsel törenindeki çeşitli öğelerde içerdiği görülür. Şaman bu törende dans ediyor, ses ve çalgı ile müziği yapıyor, yüz kaslarını kullanarak, karnından sesler çıkararak taklit ve dramatik öğelere başvuruyor ve şiir okuyordu. Böylece oyun sözcüğüyle tiyatro, dans ve türlü seyirlik oyunların kökeni şamanda ve onun eyleminde toplanmış oluyordu. Oyun sözcüğünün Türkçe'nin en eski sözcüklerinden biri olduğunu kaynaklar göstermektedir (And, 2004: 36).

Rıza Tevfik Bölükbaşı, bu konuyu doğrulayan görüşünü şu şekilde belirtmiştir. “Hiyeroglif kıyasla şimdi kullanılan harfler ne ise, ilkellerin anlamlı oyunlarına kıyasla uygar insanların oyunları da odur. Hiyeroglif, nasıl anlamlı olan görünüşünü yitire yitire yalnızca sembolik bir takım harflere dönüşmüşse, ilkeller dünyasının oyunları da gitgide anlamını yitirip yalnızca bir takım hareketlerden ibaret kalmıştır. Olay toplumların üzerinde etki yaparak, onda çeşitli duygular yaratır. Temelde, yatan olumlu veya olumsuz etki, duygunun sevgi veya nefretten temellenmesine neden olur. Öte yandan biliyoruz ki, “oyun” duygu ve düşüncenin hareketle ifadesi olup, elbette ki duygunun temelinde yatan öğeler, oyunun anlatımını da etkiler. ortaya çıkan, olay bir sevinci veya sevgi duygusunu yaratacak nitelikte ise, oyunu hareketleri yumuşak, oyuncuların karşılıklı tutumları samimi, jest ve mimikleri toleranslı ve mütebessimdir (gülümseyen, güleç). Yok, olay bir hoşnutsuzluğu veya nefrete dayanıyorsa, hareketler sert, karşılıklı tutumlar jest ve mimikler asabidir (Öngel, 1999: 7).

Doğaya sıkı sıkıya bağlı olan, yazıyı bilmeyen, toplum yaşamında yeteneklerin önemli rol oynadığı, kolektif düşünce tarzının geçerli olduğu ilkel insan ya da topluluklar, yaşamlarını daha iyi sürdürebilmek ve karşılaştıkları güçlükleri yenmek için, büyü, tören gibi çeşitli yollara başvurmuştur. Bu törenlerin toplumun bireylerini bir araya getirdiği, bireyler arasındaki bağları ve ortaklığı güçlendirdiği, bireyi toplumun bir üyesi

olarak eğittiği, bireyin kolektif kimlik kazanmasını sağladığı ve toplumu ayakta tuttuğu düşünülmektedir (Artun, 2004: 196).

Oyun çeşitli anlamlarıyla folklorun en zengin ve en geniş alanlarından biridir. Türk insanı, oyun ve oynamak sözcüklerini çok değişik anlamlarda kullanmaktadır. Osman Göde oyunu şöyle tanımlamıştır: Oyun: Fiziksel ve zihinsel yeteneklerle sosyal uyum ve duygusal olgunluğu geliştirmek amacıyla gerçek yaşamdan farklı bir ortamda yapılan sonunda maddi bir çıkar sağlamayan, kendine özgü belli kurallara sahip, sınırlandırılmış yer ve zaman içinde süren gönüllü katılım yoluyla toplumsal grup oluşturan ve katılanların tamamını etkisi altına alan eğlenceli bir etkinliktir (Göde, 1966:1).

Yrd. Doç. Dr. Türker Eroğlu ise oyunla ilgili şunları söylemiştir: Çocuk oyunları, dans, tiyatro gösterisi, kâğıt, zar gibi şans oyunları, sporla ilgili eylemler, hep oyun sözcüğüyle belirtilir. Bunun yanı sıra “oyun “ sözcüğünü başka anlamlarda da kullanmaktayız. “Birine oyun etmek -birisini aldatmak kandırmak” anlamında. “Oyuna gelmek - aldatılmak-kandırılmak” manasında, “Oyunbaz - hilekâr anlamında, “Oynaşmak - hem sevişmek anlamında, hem de birbiriyle oynamak manasında kullanılmaktadır. Diğer dillerde oyun kavramına bakacak olursak Kuzey Amerika yerlilerinden Blackfool dilinde “koani” kelimesi bütün çocuk oyunlarını ifade etmektedir. Aynı kelime ahlak dışı cinsi münasebet için de kullanılmaktadır. “Kolçşi” kurallara uygun düzenli oyun “ Amonts” oyunda savaşta kazanma , “skels” oyun ve sporda kazanmak manasındadır. Arapça’da “lab, lûb” sözcükleri de oyun eğlence anlamına gelmektedir. Bu sözcük ve bundan türetilen sözcükler eski Türkçe’de Osmanlı Türkçesinde tiyatro, dans ve çeşitli seyirlik oyunlar manasında kullanılmıştır. Latince de “ Ludus” sözcüğü çocuk oyunlarını, eğlence, yarışma, dinsel ve din dışı gösterileri her türlü bahis oyunları anlamlarını yüklenir. Bunun gibi, bundan üretilen “jokus” sözcüğü birçok Avrupa dillerine geçmiş, örneğin Fransızca “Jeu, Javer” İtalyanca “gioco, giocana” İspanyolca “joego, jugar” vb. Çoğu kez piyes, çalgı çalınan bu dillerde oynamak sözcüğü üyle karşılanmaktadır. Almanca’da “spiel” İngilizce’de “play” Fransızca’da “jeu sözcükleri bu anlamlarda kullanılmaktadır. Türkçe’de ve diğer dillerdeki oyun sözcüğünde dans, tiyatro ve bütün seyirlik oyunlar ifade edilmektedir. Oyunun bütün anlamlarıyla insan kültüründe önemli bir yeri vardır. “Aristoteles ve Herodot” ile başlayan Antropoloji insan bilimi çalışmalarını insanın çeşitli vasıfları,

özellikleri üzerinde de yoğunlaşmış insanoğlunun bu vasıf ve özelliklerini ona çeşitli adlar vermek suretiyle belirlemiştir (Eroğlu, 1995:12-15).

İnsanlar için farklı zamanlarda farklı kişiler tarafından farklı adlar kullanılmıştır. Prof. Dr. Sedat Veyis Örnek'in eserlerinde şöyle anlatıyor; K.V. Linne insan için "Homo Sopiens" (Düşünen Modern İnsan Günümüz İnsanlarının Tamamına Verilen Ad) adını kullanmış, F.B. Tylor ve Max Scheller de insana "Homo Faber" (yapıcı ve alet yapan insan) özel adını vermiştir (Örnek, 1971:63).

Eroğlu derlemelerinde oyunla ilgili şunlara da yer vermiştir: Hollandalı tarihçi Johann Huizinga da bu özel adlara "Homo Ludens" (oyuncu veya oyun oynayan insan) özel adını vermiştir. Huizinga, din, rituel, iş ve önemli tarih olayları gibi sonuç doğurucuların önceliği karşısında oyunun bunlardan sonra gelen insanların önemsiz bir uygulama olduğu görüşünü değiştirmiştir." O'na göre oyun kendi tabiîliğinde bir mânâ ifade etmektedir. Genel hayattan farklıdır. Oyun bir kültürden çıkma, tesadüfen meydana gelmiş bir unsur değildir. Kimilerine göre enerji boşalması, gevşemek için bir ihtiyaç, bir içgüdü taklidi olan "oyun, kültürden eskidir (Eroğlu, 1995:8-9).

Suut Kemal Yetkin Estetik adlı eserinde oyunla ilgili şöyle söylemiştir: Bugün oyunun dinsel törenlerden çıkıp toplumun ve kişinin yaşantısına daha çok girdiği bilinmektedir. Oyun bununla kalmamış sanat ve kültürün yaratıcısı ve yardımcısı olmuştur. H.Delacroix'ya göre "oyunun sanatı hazırlamaya yardımcısı olması olağan" sayılır. Dh Ribot'a göre de "sanatın en ilkel şekli dandır." Çeşitli sanatlar dans aracılığıyla oyunlardan çıkmıştır. Buna göre sanat, kültür ve oyun olaylarını inceler. Kültürel olaylarının doğuşunda başlıca etkidir. Kökende oyunun içgüdüsel bir tepki olarak oynandığı değil oyundan kültüre bir dönüşüm olduğu ifade edilmek istenmektedir (Yetkin, 1958:54-55).

Yrd.Doç.Dr. Türker Eroğlu oyun için "Bir başka düşünceye göre oyunda doğuştan bir yeteneği geliştirme arzusu veya üstün gelme yarışma isteği, kayıp enerjiyi tek yönlü canlılık gibi arzuları vardır." demiştir (Eroğlu, 1994:13).

Pertev Naili Boratav; "Toplum bilimcilerine göre ise insanların toplum içinde dinlenme, eğlence amacı olarak giriştikleri bütün fiiller oyun çerçevesi içindedir. (At yarışları, sinema, dans ve sportif oyunlar gibi)" demiştir (Boratav,1982:223).

Osman Göde oyunla ilgili “Oyun çeşitli bilim dallarında yardımcı bir unsur olarak kullanılmaktadır. Eğitimciler oyunla öğrenmenin insan belleğinde daha fazla kaldığını ve daha çok davranış değişikliği ortaya çıkardığını saptamışlardır.” demiştir (Göde, 1990:2).

Eroğlu oyunun ne derece önemli olduğunu şöyle anlatıyor: “Oyun insanın günlük yaşantısı boyunca sürekli kullandığı bir öge ileride hayatın gerektirdiği ciddi iş ve meşguliyetleri hazırlayan, bunun için yetiştiren bir unsurdur. Görüldüğü gibi, insan hayatının hemen her safhasında oyun vardır. Hatta bazı düşüncelere göre “dünya bir tiyatro ve insanlarda bu tiyatronun oyuncularını olarak” kabul edilmektedir. İnsanlar yaşadıkları toplum içindeki statü ve görevlerine uygun rol yaparlar. Öyleyse “insanın en önemli özelliklerinden biri de onun oyunculuğudur.” Son olarak oyunu “insanda içgüdüsel olarak mevcut bulunan, temeli din ve büyü ile ilgili bazı töre ve törenlere dayanan, toplumların kültür yapılarına göre şekillenen ve toplumdan topluma farklılıklar gösteren; yer ve zaman bakımından günlük hayattan farklı, isteğe bağlı, gönüllü hareketlerdir (Eroğlu,1995:12). Şeklinde tanımlamak mümkündür.

“Doğu Türkistan Türkleri de Yakutlar gibi erkek “şamana” oyun derler. Oyun kelimesi ile yalnız şaman değil, şaman töreninin tamamı kastedilmektedir.” (And, 1974: 13-25).

Şaman törenlerinde şaman hem dans ediyor, hem ses ve çalgı ile taklit ve drama yapıyor, hem de şiir okuyordu. Böylece oyun kelimesi ile tiyatro, dans ve her türlü seyirlik oyunların orijini şamanda ve onun yaptığı işte toplanıyordu. Metin And “Oyun ve Büyü” adlı eserinde büyüün daha çok “kut” (uğur, talih, baht, mutluluk) manasına geldiği gibi oyun ve büyü (sihir) manalarında da bulunduğunu ifade etmiş ve Türklerde “oyungi” kelimesinin bulunduğunu belirtmiştir (Eroğlu, 1995:15).

Anadolu’da olduğu gibi, dünyanın birçok yerinde oynanmakta olan Köy Seyirlik Oyunlarının kökeni ilkel topluluklardır. Büyü törenlerinde yapılan taklitlerin bir uzantısı olduğu sanılmaktadır (Şener, 1993:24).

Oyunlar daha sonra eğlenmek, oyalanmak ve sanat işlevlerinin yüklenmeden önce insanın doğa ve tanrısalla ilişkilerinde simgesel eylem ya da ritüellerdi (And, 1983 : 89).

Yukarıdaki çeşitli dillerde ve anlamlarda açıklamaya çalıştığımız oyunun bir takım özellikler ve kurallar taşıdığı şüphesizdir. Bir oyunda bulunması gereken temel özellikler şu şekilde sıralanabilir.

a- Oyun isteğe bağlı gönüllü bir harekettir. Zorlama veya ısmarlama oyun olmaz. Bu sebeple boş zamanlarda yapılır. Ancak oyun bir ritüel, bir tören olduğu zaman bir görev veya ödev olmaktadır. Böylece oyunun önemli bir özelliği ortaya çıkıyor. “oyun hür bir harekettir.”

b- Oyun, günlük hayattan farklıdır. Gerçek hayattan geçici olarak çıkar. Çocuk oynarken gerçeğin dışında olduğunun şuurunu taşır. Bu sebeple de oyun çıkarıcı değildir. Günlük hayatta bir teneffüs, bir dinlenme ve hayatın bir süsüdür.

c- Oyun yer ve zaman bakımından da günlük hayattan farklıdır. Kendine has yeri ve zamanı vardır. Bir sonuca yönelik olan oyun başlar ve bir noktada biter. Oyun masası, oyun yeri, tapınak, sahne, perde futbol sahası, vb. yerler yasak bölgelerdir. Bu bölgelere giriş çıkışın belli bir kuralı ve bozulmayacak bir düzeni vardır. Bu düzenin bozulması “oyunbozanlık” olur ve cezası vardır.

d-Oyunun büyüleyici bir etkisi ve bu büyüde bir tartım ve uyum vardır (Eroğlu, 1995:10).

Sonuç olarak; insanoğlu doğuştan Homo Ludens’dir, yani oynayan insandır. İlkel insanın, çevresini tanıması, öğrenmesi, bilgi edinmesi ve sanatı oyunla başlamıştır; bu insanın yaşamını var eden kültür, oyundur. Uygarlık geliştikçe Homo Ludens’e bir yenisi, Homo Sapiens, yani düşünen insan eklenmiştir. Antik dönemin, arkaik dönemden farkı, Ludus’un, yani oyunun metafizik aşamaya yönelmesi, felsefe ve tartışmalarda sorgulama ve yanıt arama dizgesi içinde düşünce alışverişine dönüşmesidir. Buna oyunun entellektüel düzeye çıkması da denilebilir. Bu aşamada, oyun, artık genellikle “fikir jimnastiği” denilen düşüncenin oyunu durumuna gelmiştir. Sanayi devrimiyle birlikte, bir üçüncüsü, Homo Faber, yani çalışan insan ortaya çıkmıştır. Oynayan, düşünen ve çalışan insan sentezi bir tamamlanma, bir sonuçtur (Nutku, 1998: 15).

1.1.1. Oyunların Sınıflandırılması

Metin And oyun türleri ile ilgili şunlara eserinde yer verir: Rager Coilins, Huizinga'nın oyun unsurlarını belirtmek için kullandığı kıstasları kullanarak birinci boyutta oyunları Ludus (kendi kurallarına uydurma) ve Paidia (gönüllü düzensiz içten geldiği gibi oyunlar) diye ikiye ayırır. İkinci boyutu ise Agon (yarışma-çalışma) Aleu (rastlantı-kader-talih) Miitery (yanılma- taklit-gösteri ve dans) ve Burx (baş döndüren, insanı sevindiren, coşturan olmak üzere dördü kümeleme yapmıştır (And, 1974:64).

P. Naili Boratav ise, oyunların tasnifini şu şekilde yapmıştır:

Yalnız Çocuklara Has Oyunlar

- A- Büyüklerin küçükler için çıkardığı oyunlar
- B- Çocukların söz oyunları
- C- Takım halinde, danslı, türkölü oyunlar ve basit taklit oyunları

Talih, Kumar, Fal, Niyet Oyunları; Büyölük ve Törelük Oyunlar

- D- Talih oyunları
- E- Kumar oyunları
- F- Niyet ve fal oyunları
- G- Törelük ve büyölük oyunlar

Beceri ve Güç Oyunları

- H- Asıl beceri oyunları
- İ- Utmalı beceri oyunları
- J- Jimnastikli ve ritmik oyunlar
- K- Asıl güç oyunları
- L- Güç ve beceri karmaşıklı oyunlar

Zekâ Oyunları

- M- Aldatmaca, yutturmaca oyunları
- N- Bellek gücü, düşünme çevikliği, sezinleme oyunları
- O- Saklamaca ve saklambaç oyunları
- P- Çizgili oyunlar
- Q- Taşlı oyunlar
- R- Başkaca zekâ oyunları-bu bölüme giren oyuncaklar

Katışimli Oyunlar

- S- Katışimli oyunlar
- T- Oyuncaklar (Boratav, 1984, 236-237).

Metin And oyun türlerini “dramatik oyunlar” ve “çocuk, genç, yetişkin oyunları” olmak üzere iki başlık altında incelemektedir. Buna göre;

Dramatik Oyunlar

- a) Ölme-dirilme (Arap oyunu-kış yarısı)
- b) Kız kaçırma (kız kaçırma)
- c) Ölüp dirilme-kız kaçırma (deveci oyunu)
- d) Günlük hayattan sahneler (kaynana-gelin)
- e) Esnaf oyunları (doktor oyunu)
- f) Hayvan taklitleri (deve oyunu)
- g) Tarımla ilgili oyunlar (sığır gütmeye)
- h) Çoban oyunları (kurt dolaştırma)
- i) Efsane ve masallardan oyunlar (Köroğlu)
- j) Şakalar ve dilsiz oyunlar (lal, samut, köse, ölü, hortlak)

k) Kukla (çömçe gelin, çullu kadın, güççe)

Çocuk, Genç, Yetişkin Oyunları

a) Aşık oyunları

b) Yüzük oyunları (yüzük, fincanlı yüzük)

c) Değnek oyunları (cirit, değnek)

d) Taş ve gülle oyunları

e) Kovalama, koşma, kurtarma, zor kullanma

f) Atlama, sıçrama, sekme (birdirbir)

g) Top oyunları (bez top, sıçrayan top, ahır topu, eğir ve büdü)

h) Saklama, saklambaç (saklambaç)

i) Dilsiz, şaşırtma, şaka oyunları (lal)

j) Dramatik nitelikte büyü ve törenle ilgili oyunlar (evcilik, hırsız-polis, papatya falı)

k) Diğerleri (yağ satarım, el el epenek, çingil-mingil ben geldim gibi eğlence oyunları) (Eroğlu, 1995, 15-16).

1.2. Dans Kavramı

Müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri (TDK Türkçe Sözlük, 1998: 527).

Batı kültür ve hayatıyla Türk toplumunu yüz yüze getiren Tanzimat hareketi Batı ve Latin kaynaklı sözcüklerin dilimize çokça girmesine, bu arada da “oyun” kavramını karşılamak üzere de “dans” sözcüğünün kelime hazinemizde yer almasına sebep olmuştur.

“Dans” terimi kaynak itibariyle Latince’den gelmekte olup, İngilizce’de “dance”, Almanca’da “tanz”, Fransızca’da “danse” olarak geçmektedir. Bu kelimelerin dilimizdeki karşılığı oyun veya raks olmakla beraber günümüzde genellikle dans

kelimesi kullanılmaktadır. Ancak ülkemizde dans denildiğinde “iki kişinin karşılıklı olarak, müzik eşliğinde ve daha çok Batı usulü yapılan balo, düğün, gibi eğlence toplantılarında oynadıkları batılı manada klasik salon oyunları akla gelmektedir. Bu sebeple İngilizce “Folk dance” karşılığı olarak ya “halk raksı” ya da “halk oyunları” ifadesini kullanmak gerekir. Bunlardan en yaygın olarak kullanılanı ise “halk oyunları”dır.

Dansla ilgili olarak gerek ülkemizde, gerek diğer ülkelerde değişik tanımlar yapılmıştır. Dansla ilgili Sedat Veyis Örnek şu tanımlamayı yapmıştır. "İnsanın ruhsal durumunu bir takım bedeni hareketlerle ifade etmesi, açığa vurması" (Örnek, 1974:63).

Yukarıda dansla ilgili yapılan tanımlarda dikkatimizi çeken ortak nokta; ritmik olarak yapılan hareketler zinciri ve buna eşlik eden müziğin bulunmasıdır. Buna göre dansın temelinde, müzik eşliğinde çeşitli hareketlerin belli bir ritim ve uyum içerisinde yapılması yatar. Yapılan bu hareketlerin ortaya çıkışında duyguların, coşkuların, heyecanların anlatılması veya dinsel-büyüsel inançların etkilerini görmekteyiz.

Buna göre “Dans; orijini itibariyle majik ve kültik (büyü ve tapınmayla ilgili) olan bütün çağlarda ve bütün ülkelerde duyguların, coşku ve heyecanların ritmik hareketlerle (müzik aleti eşliğinde veya müzik aleti olmaksızın) anlatılmasıdır (Eroğlu, 1995:17).

Hayat Ansiklopedisinde dansın ilk olarak nerede ne zaman ortaya çıktığı ile ilgili şöyle anlatılıyor; Dansın ilk olarak nerede ve ne zaman ortaya çıktığı bilinmiyorsa da mağara resimlerinden yapılan yorumlar çok eski olduğunu göstermektedir. Eski kavimler (ilk insanlar) doğum, ölüm, hastalık, gündüz, gece, rüzgar, yağmur gibi tabiat olaylarının nasıl meydana geldiğini bilmiyorlardı. Anlayamadıkları olaylar meydana geldiği zaman duydukları korkuyu ifade edemiyorlardı. Bu yüzden düşüncelerini vücut hareketleri ile ifade ettiler. Rüzgârda sallanan ağaçların, düzgün adımlarla koşan hayvanların, hızlı uçan kuşların tesiri ile ritmik hareketler yapıyor, dönüyor, ellerini kaldıyor, eğilip kalkıyorlardı. Tabiattaki seslerden aldıkları ilhamla ellerini çırpıp bağıyor, davullara vurarak ahenkli sesler çıkarıyorlardı.” (Hayat Ansiklopedisi, 1961:883).

Henüz nasıl mücadele edeceğinin bilmediği tüm doğa güçleriyle karşı karşıya kalan, Gökke iletişim kurmak için ağaca bağımlı olan, kaçınılmaz sondan kaçabilen bitki örtüsünün bitmeyen verimliliği karşısında hayrete düşen, yiyeceğini ve elbiselerini

borçlu olduğu, kendisinden daha iyi yüzen, daha iyi uçan, hata yapmayan, geleceği bilen, önsezisine güvenilen ve biçimi, özellikle de kendi ruhu olmak üzere, her şeyin gerçek ve temel biçimi olan hayvana karşı avda çok sık talihsiz bir rakip durumuna düşen Altay insanı sürekli zayıflıklarıyla yüzleşir. Zayıf yönlerinden bulanarak kendisinden daha güçlü bir şeye dayanmak ister. Gözlemediği tüm farklılıklara karşın doğasının tüm evreninkiyle aynı olduğunu ve yetersizliklerinin sorumlusunun yalnızca insan olmasından kaynaklandığını bilir. Bu zorlukları dinle, büyüle, hayvanları ya da bitkileri taklit ederek ve mümkünse bunlarla özdeşleşerek yenmesi tek şansıdır. Ve insan bu şansı değerlendirmesini bilir (Roux, 2005: 91).

Tabî güçleri kontrol edemeyen insanlar, olayları basit oyunlarla anlatmaya, onlardaki gücü anlamaya ve elde etmeye çalıştılar. Böylece temeli büyüye dayanan dans ortaya çıktı. İlk insanlar tamamen göçebe olup, geçici bir ev kurma teşebbüsünde dahi bulunmamışlardır. Geniş ormanlarda başıboş dolaşmış, gittikleri yerlerde yiyecek toplayıp, tabî mağaralara sığınmışlardır. Toplayıcı oldukları için de ağaçlardan, hayvanlardan yararlanmışlardır. Böylece ağaçlarla ve hayvanlarla ilgili danslar ortaya çıkmıştır. Daha sonra tabî güçleri kontrol etmeyi başaran insanların dansları ve dansların fonksiyonları değişmiştir (Eroğlu, 1995:17).

1.2.1. Dansların Sınıflandırılması

Dinî Danslar

Bunlar tabiat varlıklarını taklit etmek, hastalıkları iyileştirmek, yiyecek bulmak için kutsi varlıklara yalvarma mahiyetindeki danslardır.

Sosyal Danslar

Doğumları, evlenmeleri, savaşlarda kazanılan zaferleri kutlamak için yapılan danslardır.

Eğlence Dansları

Yalnızca dans zevki veya güzel vücut hareketlerini göstermek için yapılan danslardır. Bu danslarda amaç atletik kabiliyeti ve estetiği ve yorulmadan dayanma gücünü göstermektir.

Toplumların maddi ve manevi kültürleri geliştikçe dans anlayışı da değişmiştir. Önceleri taklit, büyü ve dine dayanan danslar sonraları fonksiyonlarını kaybetmiş, son safhada salon dansları ortaya çıkmıştır.

Salon danslarının ortaya çıkınca diğer danslara da “folk dance” halk dansları oyunları-raksları denmiştir. Böylece salon dansları ve halk dansları adıyla iki tür meydana gelmiştir.

1.3. Halk Oyunu Kavramı

Halk oyunları ve halk dansları terimleri aynı anlamda yaygın olarak kullanılmaktadır.

Klasik salon dansları ile modern dansların dışında kalan geleneksel danslara halk dansı demek gerekir. Ancak halk kavramının yanlış anlaşılması veya yorumlanmasından dolayı geleneksel danslar demenin daha uygun olacağı kanaatindeyiz. Ülkemizde halk oyunları tabirinin genel kabul görmesi ve yaygın olarak kullanılması sebebiyle de “geleneksel danslara” “halk oyunları” demeyi uygun bulmaktayız.

Halk oyunları, toplumsal olaylara karşı gösterilen bir reaksiyondur. Dansın gerçek büyü ve tapınma fonksiyonu şahsın ve soyun korunması ile ilgilidir. Dans o soyun kültürel özelliklerini net olarak ortaya koymaktadır. O toplumun veya o dansa konu olan kişinin özelliklerini, yapılan dansın hareketleri içinde görebiliriz.

Ritüeller billurlaşmaya ve laikleşmeye yönelince, geleneksel danslar eski değerlerini yitiren bu değerleri bir sembol olarak korumuştur. Yeryüzündeki yerli kabileler sezonları ve insan hayatındaki geçiş dönemlerini dansla kutlarlar. Aynı dans bütün ülkelerde aynı münasebetlere uyar. Ancak, özel bir dans özel ve sınırlı bir fonksiyona da sahip olabilir. Danslar özel bölümlere de ayrılırlar. İnsanın yaratıcılığı, hayvan ve bitkiyi taklit etme, şeytanı dualarla def etme, tedavi ve ölüm gibi olaylar karşısındaki büyüsel tapınmayla ilgili yapılan hareketlere daha önceden de belirttiğimiz gibi dans demektediriz. Bu dansa ortaya çıkan dini ve mistik birleşmenin sembolü din adamı veya büyücü idi (Türkler için Şaman -Kam - Oyun - Baksı) (Eroğlu, 1995:18).

Bozkurt Güvenç dansla ilgili şunları söylüyor; “Eski insanlardan günümüz insanına kadar bütün çağlarda, bütün toplumlarda dansın din ve büyü ile ilgili bir fonksiyonu, bir niteliği vardır.

Bazen tabiatı evcilleştirme, bazen de ta biatüstü güçlerinden yararlanmayı amaç edinen ilk insanlar, bu amaçlarını törenlerde sergiliyorlardı. Ölülere tapma, verimliliğe tapma gibi unsurları da amaçlayan ilk insanlar, hayatı daha az problemlili hale getirmek için dans ediyorlardı.” (Güvenç,1979:48).

Eroğlu “İnsan ve Oyun” adlı eserinde oyunla ilgili şunlara da yer vermiştir; Dans yalnız insanlara mahsus olmayan, hayvanlar arasında ve hatta cansız tabiatda da görülen evrensel bir olaydır. En kısa tarifi ile ritmik hareket demektir. Olaya böyle bakınca bütün gök cisimleri ile birlikte kâinatta her şey dans etmektedir. Ritmik hareket insanı cezbe soktuğundan, sarhoşluğa benzeyen, hoş fakat esrarlı bir durum meydana getirir. İşte bu sebeple eski insan dansta bir sihir kudretinin gizli olduğuna inanmıştır. Bugün oynanan oyunların kökleri pek eski zamanlara kadar uzanan dini ve mistik ayinlere dayanmaktaysa da ne bugünün seyircileri ne de oyuncularını, bu oyunların niçin oynandığını bilmemekte, onların çoğu bu oyunları eğlenmek için oynadıklarını söylemektedir (Eroğlu, 1994:24).

Geleneksel dansları, yani halk oyunlarını Eroğlu şöyle tanımlamıştır. “Ait olduğu toplumun kültür değerlerini yansıtan; bir olayı, bir sevinci, bir üzüntüyü ifade eden, orijini din ve büyü ile ilgili trajik ve kültik olan, müzikli (bu müzik aleti eşliğinde veya bir müzik aleti olmaksızın el, ayak gibi organlar veya bıçak, kılıç, kalkan vb araçlarla tempo tutarak veyahut da şarkı-türkü söylemek suretiyle yaptıkları müzikten tempo alarak) olarak, tek kişi veya gruplar halinde icra edilen ölçülü, düzenli hareketlerdir.” (Eroğlu, 1995:22).

Yukarıda tanımını yaptığımız halk oyunları toplumun kültürel yapısının değişimine uğramasından etkilenecek yozlaşabilmektedir.

Halk oyunları uygun olan ortamda sahneleme ve seyredilme ile seyirlik bir oyun olarak öğrenilmekte ve bir kültür mirası olarak kuşaktan kuşağa aktarılmaktadır. Özellikle ülkemizde düğün, nişan gibi özel günlerde; köy odası, meydan, avlu, harman yeri gibi açık ve kapalı mekânlarda, belli kurallara bağlı olarak seyirci önünde oynanmaktadır. Günümüzde halk oyunlarının diğer danslar gibi sahne sanatları içinde görülüp değerlendirilmesi sonucu sahne kurallarına uygun olarak sergilenmektedir. Halk oyunlarının tabii ortamından alınarak sahneye konulması sırasında oyunların otantik değerlerinden bir takım özelliklerini kaybettiğini gözlemekteyiz.

Halk oyunlarının sahne sanatları içinde yer alarak insanların göz zevkine uygun bir dans türü haline getirilmesi ilginin artmasına sebep olmuştur. Fakat en büyük problem tabii ortamından alınarak sahneye getirilen oyunların ana kaynaktan büyük ölçüde kopmasıdır. Bu, halkbiliminin oyunun otantliğini bulmaya yönelik yapılan inceleme ve araştırma çalışmalarına ters düşmektedir.

Bu sebepten dolayı halk biliminin araştırma konuları içindeki halk oyunları ana kaynaktan çıktığı gibi herhangi bir değişikliğe uğramadan sahneye konulduğu takdirde folklor bilimine katkıda bulunabilir. Çünkü halkın kendi içinden çıkardığı oyunlar o toplumun kültürel yapısını, yaşam felsefesini ve tarzını ortaya koyar. Sahne çalışmaları sonucu ortaya çıkan bu dans uygulamaları net olarak halk oyunlarının genel özelliklerini sergilemektedir.

1.4. Türk Halk Oyunları

Halk oyunlarının orijini ve meydana gelişi ile ilgili olarak daha önce de belirttiğimiz gibi ilk insanların topluluk halinde yaşamaya ve kendilerini yönetmeye başlamasından sonra bir takım bilinmeyen büyük ve sihirli güçlere tapmaya başlamaları ilk dansların doğmasına neden olmuştur.

"İlk danslar dünyanın neresinde doğdu?" Sorusuna ilk uygarlık dünyanın neresinde doğmuşsa ilk danslar da orada doğmuştur, şeklinde cevap verilebilir (Baykurt, 1976:17).

Türklerin ilk yerleşim yerinin Orta Asya olduğu çeşitli bilim adamları tarafından belirtilmiştir. Bu sebepten dolayı Türk Halk Danslarının doğuşunu Orta Asya olarak kabul edebiliriz. Kavimler göçü sırasında Türkler çeşitli yerlere dağılmışlardır. Bu göç sırasında kendi kültürlerini geçtikleri yerlerden edindikleri bilgi ve görgülerini katarak zenginleştirmişlerdir. Kültür sürekli değişen ve gelişen bir unsurdur.

Türklerin Anadolu'ya gelmesiyle köklü zengin kültürüne eski ve zengin Anadolu Kültürünün de eklenmesiyle çok yönlü ve köklü Anadolu Türk Kültürü, ortaya çıkmıştır. Tabii kültürde yaşanan bu gelişme ve değişmeden kültürün bir parçası olan dans da etkilenmiştir.

Türk Halk Oyunlarının gelişimini sadece Kavimler Göçü sırasındaki kültürel etkileşim değil; din, yaşanan coğrafi yapı, iklim ve bitki örtüsü de etkilemiştir.

Türk Halk Oyunlarının Anadolu'da köklü zenginlikler içerisinde önemli bir yer tutması ve çeşitlilik göstermesi, Anadolu kültürünün ve eski Türk kültürünün etkileşiminin Anadolu coğrafyası içindeki yansımanın bir sonucudur.

Anadolu'daki coğrafyanın ve iklim düzeninin farklı olması ve her bir yerinde ayrı bir kültürün yatması Türk Halk Oyunlarının zenginliğinin temelidir. Anadolu kültüründeki zenginlik ve çeşitlilik aynen Türk Halk oyunlarına da yansımış dolayısıyla birçok dans türü ve şekli ortaya çıkmıştır (Baykurt, 1965:40).

1.4.1. Türk Halk Oyunlarının Sınıflandırılması

Anadolu'da bulunan halk oyunlarını çeşitliliği ve zenginliği sebebiyle araştırmacıların dansları yörelerine, türlerine veya oyunların oynanış şekillerine göre tasnif etmeleri yapılan araştırmalara kolaylık sağlamış, Türk Halk oyunlarının zenginliğini ortaya koymuştur.

Halk oyunları değişik şekillerde tasnif edilmiştir. Şerif Baykurt halk oyunlarının sınıflandırılması üzerine şu şekilde bir çalışma yapmıştır:

- A) Tek kişi tarafından oynanan danslar
- B) Toplu Şekilde Oynanan Danslar

Toplu şekilde oynanan dansları da şöyle sıralayabiliriz;

- a- Dizi biçiminde ve oyuncularını birbirlerine tutunarak yürüttükleri danslar;
- b- Tutunmadan halka biçiminde ya da dağınık düzende oynanan danslar; olarak iki grupta ele alabileceğimiz gibi, tek ve çok kişi tarafından yürütülen danslar olarak da ele alınabilir.

- a. Kız-Kadın Dansları
- b. Erkek Dansları
- c. Kız Erkek Yürütülen Danslar

Dansları Şu ana bölümlerde incelemek de mümkündür.

- a. Tek kişi tarafından oynananlar
- b. İki kişi tarafından oynananlar
- c. Üç kişi ile oynananlar
- d. Dört kiŐilik danslar
- e. Gruplar tarafından yürütülen danslar

Grup danslarını düzen bakımından Şu bölümlerde ele alabiliriz.

- a. Düz dizi biçiminde tutunarak
- b. Düz dizi biçiminde tutunmadan
- c. Yarım halka biçiminde tutunarak
- d. Yarım halka biçiminde tutunmadan
- e. Tam halka biçiminde tutunarak
- f. Tam halka biçiminde tutunmadan

Bir araçla oynanan danslar:

- a. Mendil dansları
- b. Bıçak ya da kılıç kalkan dansları
- c. Tüfek ya da ateŐli silahlar ile oynanan danslar
- d. Değnek ya da sopalarla oynanan danslar
- e. Kartal ya da kurt dansları (Baykurt, 1987:50).

Danslar taklitli ve dramatize edilmiş danslar, dinsel danslar olarak sınıflandırılabilceği gibi; halk oyunları da halay, bar, horon, zeybek, karŐılama, kaŐık Şeklinde bölgelere ayırarak da incelenebilir.

1.5. Türk Dans Antropolojisinde Sakarya Okulu Anlayışı ve Esasları

Türk dans antropolojisinde Dr. Türker Eroğlu tarafından kurulan Sakarya Okulu anlayıŐ ve esaslarını Şöyle sıralayabiliriz;

Türk Dans Antropolojisi'nde Sakarya Ekolü (Okulu)'nün Anlayışı; metodik bakımdan dans konusuna yapısal- fonksiyonel anlayışla yaklaşmaktır. Bu okul dansı temel olarak aşağıdaki parçalara ayırarak kodlama sistemine geçmiştir.

Halk danslarında figür (kinetik element) nedir?

Dans Anropolojisi sahasındaki çalışmalarda en önemli husus en küçük dans birimidir. Bölünemeyen en küçük üniteye Macarlar “kinetik element” adını vermişlerdir. Biz buna figür, poz veya duruş diyoruz.

Halk danslarında figür, el baş, ayak, göz v.b. organlarla statik (durgun-durağan) bir pozu ifade eder. Deklanşörün basıldığında yakalanıp tespit ettiği anlık duruşlar nasıl poz olarak adlandırılıyorsa; halk danslarındaki bu pozlara figür denilmektedir. (Dilde harf, müzikte fonem veya nota.)

Halk danslarında hareket (kinesis) nedir?

Halk danslarında sayısız figürlerin ardı ardına sıralanmasıyla hareket (Kinesis) meydana gelmektedir. (Dilde hece, müzikte ezgi.) (Yapısal anlamda hareketi John martin Amerikan dansları adlı kitabında “İki ölüm arasındaki kavis” şeklinde ifade eder. Hareketsizliğin ölümü ile ölümsüzlüğün ölümü; diğer yanda ise yıkımın, denge dışı olanın ölümü. Biz de hareketin, statiklik karşısında dinamikliği, dinlenme karşısında aktiviteyi, ölüm karşısında dirilmeyi ve canlılığı gösterdiğini söylüyoruz.

Halk danslarında (hareket)motif(i) (kinetic motive) nedir?

Halk danslarında belirli sayıda hareketin birleşmesinden meydana gelen anlamlı hareketlere motif denir. (Halk danslarıyla ilgilenenler hatalı olarak motif için “Adım”, “Hareket Cümlesi İçin de “Adım Cümlesi” tabirini kullanıyorlardı.

Oysa adım yalnızca ayak ve bacak hareketini ifade eder. “Hareket” ve “Hareket Motifi” el, ayak, bacak ve başla olabilir.) (Dilde kelime-sözcük, müzikte küy-motif)

Halk danslarında “Hareket Cümlesi” nedir?

Halk danslarında müzik cümlesinin başlamasıyla başlayıp, bitmesiyle biten, motiflerin birleşmesinden meydana gelen hareket motifi dizisine “Hareket Cümlesi” (Kinesis Sentence- Movement Sentence) veya kısaca cümle denir. (Dilde cümle ve müzikte Yır)

Halk danslarında bölüm nedir?

Halk danslarında farklı cümlelerden meydana gelen diziye bölüm denir. Cümlenin farklılığından kastımız, diğer cümleye göre ezginin, hızın ve hareket karakterinin farklılığıdır. (Bölümü dildeki paragrafla eş görüyoruz. Bilindiği üzere Paragraf bir tek cümleden meydana gelebileceği gibi, birkaç cümleden de meydana gelebilir. Bazen bir tek paragraf bir bölümü, hatta metni oluşturabilir.)

Aynı hareket cümlelerinin peşpeşe sıralanması farklı bir bölüm oluşturmaz. Tek bölüm olarak ifade edilir. Tek bölümlü danslarda bölüm aynı zamanda dansı oluşturur. Çok bölümlü danslarda en az iki farklı bölüm dansı oluşturur. (Bazı danslarda tek bir cümle hem bölüm, hem de dansın tamamını oluşturabilir.) (Müzikte periyod veya bölüme tekabül eder)

Metin - Türkü - Dans Öğeleri

METİN - TÜRKÜ – DANS					
HARF	HECE	KELİME	CÜMLE	PARAGRAF	METİN
AVAZ (Ses- Fonem)	EZGİ	KÜY (Müzik Ortaya Çıkıyor)	YIR	BÖLÜM	TÜRKÜ
FIGÜR- POZ (Kinetik Element)	HAREKET	MOTİF (Anlamlı Hareket Ortaya Çıkıyor.)	CÜMLE	BÖLÜM	DANS(OYUN)

BÖLÜM 2: TÜRK HALK OYUNLARI YARIŞMALARI

2.1. Türk Halk Oyunları Yarışmalarının Tarihçesi

Halkoyunları 1932 yılında kurulan halkevlerinde kendini gösterme fırsatı buldu. Dağınık bir biçimde yapılan çalışmalar düzenli, bilinçli bir şekilde yapılmaya başlanarak tüm yurt düzeyine yayıldı. Tüm illerde halkoyunları toplulukları kuruldu ve derlemeler yapıldı. Ankara başta olmak üzere festivaller düzenlenmeye başlandı. Eylül 1935 yılında Atatürk'ün huzurunda da İstanbul'da "Beylerbeyi Balkan Festivali" yapılmıştır. Bu festival Türkiye'de düzenlenen ilk uluslararası halkoyunları festivalidir. Yurdun dörtbir yanından gelen halkoyunları toplulukları ile Balkan ülkelerinden gelen (Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya ve Yunanistan) halkoyunları toplulukları katılmıştır. 1936 yılında (Ağustos) 2. Balkan Festivali yapılmıştır. Bu olay da ülkemizdeki festivallerin başlangıcı olması bakımından önemlidir.

1951 yılında Halkevleri kapatılınca, halkoyunları sekteye uğradı. 1955 yılında ilk defa bir kurum olarak Yapı ve Kredi Bankası bu kültür hizmetine sahip çıktı. Türk halkoyunlarını geliştirmek ve yaşatabilmek amacıyla "Türk Halk Danslarını Yaşatma ve Yayma Tesisi" adlı bir bölüm kurdu ve yuvasız kalan halkoyunlarını bu çatı altında barındırdı. Bu çatı altında değerli bilim adamlarımız 14 yıl halkoyunlarını geliştirmek, yaşatmak ve yaymak için çalıştılar. Yüzlerce araştırma ve rapor hazırlandı. Foto, film ve teyple saptamalar yapıldı. Halk oyunları festivalleri düzenlenerek buralarda 600'e yakın dans gösterildi. Bu çalışmalarda 1600 kadar oyun olduğu bunların 400 kadarının yaşamakta olduğu anlaşıldı. Bu dönemde halk oyunları topluluklarımız yurt dışında düzenlenen uluslararası festivallere katılmaya başlamıştır. 1950 yılında Muzaffer Sarısözen'in başkanlığında halkoyunları topluluğu İtalya ve İspanya'ya gitmiştir. Bu başlangıç, yani yurt dışına çıkış - Türk Halk Oyunlarının yayılması, derneklerimizin çoğalması yanında gençler için cazip hale gelmiş, onlar için özendirici bir alan oluşmuştur.

Yapı ve Kredi Bankasının tesisi sayesinde 1961 yılında ilk defa *halkoyunları semineri* yapılmıştır. Yine bu tesis sayesinde 1968 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, TRT işbirliğinde halk oyunlarımız filme alınmıştır. Tesiste yapılan tüm çalışmalar ve hazırlanmış olan bant, nota, foto, film ve dia gibi dans ve müzik ürünlerinden

yararlanılarak Sadi Yaver Ataman tarafından hazırlanan "100 Türk Halk Oyunu" adlı eser, Yapı Kredi Bankası tarafından 1975 yılında yayınlandı.

Halkoyunları ile ilgili çalışma, araştırma, derleme ve gösteriler çeşitli kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Cumhuriyet döneminde Halkevleriyle başlayan ve giderek büyük kentlerde Okul, Dernek, Klüp ve topluluklarca sürdürülen Halkoyunları çalışmalarına; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, TRT, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Köy İşleri Bakanlığı ve Dış İşleri Bakanlığına bağlı çeşitli kuruluşlar katılmıştır.

1966 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde "Milli Folklor Enstitüsü" kurulmuş olup halkoyunlarının dönüm noktalarından birisini oluşturur. Bu kurum daha sonra Kültür Bakanlığına bağlı "Milli Folklor Araştırma Dairesi" ne (M.F.A.D) dönüştürülmüştür. Turizm bakanlığı bünyesinde "Devlet Halk Dansları Topluluğu" oluşturulup, Gençlik Ve Spor Bakanlığına bağlı İzcilik ve Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğünde Halk Oyunları Şubesi kurulmuştur.

1967 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nca, Halk Oyunları Yarışmalarının tekrar başlatılmış olması da, bu dönemdeki halk oyunlarımızın adına önemli olaylardan biridir.

Bu yarışmayı takiben Milliyet Gazetesi de lise ve dengi okullararası halkoyunları yarışması yapmaya başlamıştır

Milliyet gazetesi bu yarışmayla Türk kültürünü koruma ve bu alanda lise gençliğini bilinçlendirme ve gençlere sportif ve kültürel bir olanak sunmak amaçlanmıştı. Ancak son Milliyet gazetesi liselerarası halk oyunları yarışması 1999 yılında yapıldı. Bu yıldan sonra yarışma gerçekleştirilemedi.

1970 yılından sonra Turizm ve Tanıtma Bakanlığı halkoyunları ekiplerini yurt dışı uluslar arası gösterilere göndermeye başladı. Halk oyunları ekipleri daha sonra Japonya-Osaka fuarındaki gösterilere, 1972 yılında ise Fransa'nın Diyon şehrindeki uluslararası Halk Dansları festivaline gönderildi. Bundan sonra artık Avrupa gezileri dönemi başladı.

1974 yılında Devlet Halk Dansları Topluluğu kurulmuştur. Bu topluluğun kurulması, 2908 sayılı kanuna göre kurulmuş olan folklor konulu dernekleriniz açısından önem

taşımıştır. Devlet Halk Dansları Topluluğu'nun yaptığı sahne düzenlemeleri derneklere örnek olmuştur.

1978 yılında da Gençlik ve Spor Bakanlığı, dernek, kurum ve kuruluşlar, üniversitelerarası halk oyunları yarışmaları düzenlenmiştir.

1984 yılında İ.T.Ü'de Türk Musikîsi Devlet Konservatuarı'nda Türk Halk Oyunları Bölümü açılmıştır. Daha sonraları Ege Üniversitesi'nde Gaziantep Üniversitesi'nde, Devlet Türk Musikîsi Konservatuarı, Türk Halk Oyunları Bölümü kurulmuştur. Dolayısıyla, Halk Oyunları üniversitelerin bünyesine girmiş ve bilimsel metot-tekniklerde öğretilmeye başlanmıştır.

1980 yılından sonra Milli Eğitim Bakanlığı'nın halkoyunlarına verdiği önem arttı ve 1984'de MEB yarışmaları başladı. Tüm illerde halkoyunlarının gelişmesinde öncü rol oynadı.

MEB Halk Oyunları Yarışmaları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen Türkiye'nin en çok katılımlı ve en eski halk oyunları yarışmalarıdır.

Yarışmayı Milli Eğitim Bakanlığı Okulîçi Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı organize etmekte ve Türkiye Halk Oyunları Federasyonu ile işbirliği yapmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Halk oyunları Yarışmaları 1984 yılında başlamış ve günümüze değin devam etmektedir. Yarışmaların amacı Türkiye halk oyunlarını gün ışığına çıkarmak ve yaşatmaktır, öte yandan diğeri bir amacı öğrencilere sportif ve kültürel bir faaliyet sunmaktır. Her yıl binlerce okul bu yarışmalara katılmakta ve Türkiye birincisi olmak için mücadele etmektedir.

Pekçok kategoride yapılan bu yarışmalarda birinci olan ekipler yurtdışı festivallerinde Türkiye'yi temsil etme hakkı kazanmaktadır.

Yarışmalar iki ana dal olmak üzere toplam sekiz dalda yapılmaktadır:

1. Geleneksel dal: Sergilenen oyunlar hiçbir değışiklik yapılmadan yöresinde oynandığı gibi oynanır. Geleneksel dalda amaç figür ve otantikliğin ön plana çıkarılmasıdır.

- a. Minikler Geleneksel Dal
- b. Yıldızlar Geleneksel Dal
- c. Büyükler Geleneksel Dal
- d. Yaygın Eğitim Merkezleri Geleneksel Dal

2. Sahnelemeli veya Düzenlemeli dal: Sergilenen oyunlar oyunlarda değişiklik yapılmadan sahne kurgulamasıyla oynanır. Bu dalda yöre oyunlarını en iyi çizgilerle ve sahneyle yorumlama amaçlanır.

- f. Minikler Sahnelemeli Dal
- g. Yıldızlar Sahnelemeli Dal
- h. Büyükler Sahnelemeli Dal
- 1. Yaygın Eğitim Merkezleri Sahnelemeli Dal

Her kategorideki yarışmalar belirli bir sistem içerisinde yapılır. İlk önce ilçe yarışması, daha sonra il yarışması, daha sonra grup yarışması ve en son Türkiye finali şeklindedir.

1989 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik Spor Genel Müdürlüğü olarak ayrılmış yarışmalar iki ayrı koldan yapılmaya başlanmıştır.

Halkevlerinin kapatılmasıyla halkoyunlarını yaşatma ve geliştirme misyonu Halk eğitim merkezlerine bırakıldı. Günümüzde Halk eğitim merkezlerinin en önde gelen görevlerinin başında yöre halkoyunlarını geliştirmek ve usta öğretici yetiştirmektir.

Kültür Bakanlığı da sponsoru Sabancı Holding ile birlikte dernekler arasında Türkiye Halkoyunları Yarışması düzenlemektedir. **Vaksa halk dansları yarışması**, Türkiye'de yapılan halk oyunları yarışmalarının Oscar'ı niteliğinde olarak tanımlanan halk oyunları yarışması.

Bu yarışmaya halk oyunları dernekleri veya halk oyunları ile ilgilenen kurumlar katılabilmektedir.

Hacı Ömer Sabancı Vakfı (Sabancı Vakfı), 1994 yılından başlayarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile işbirliği içinde Türkiye Halk Dansları Yarışması'na destek vermektedir.

Her yıl Mayıs ayında geleneksel olarak düzenlenen Türkiye Halk Dansları Yarışmasında dereceye giren ilk on gruba ödüller verilmektedir. Kültür Bakanlığı/Vak-sa Halk Dansları Yarışmasının amacı ülkemizin sahip olduğu kültürel ve folklorik değerleri yaşatma ve yayma çabasında olan halk oyunları topluluklarını desteklemek, çalışmalarına yön vermek ve yurt dışında ülkemizi temsil edecek, genel tanıtımımıza büyük katkıları olacak toplulukları tespit etmektir.

Yarışmalar bölge elemeleri ve Türkiye finali şeklinde yapılmaktadır. Bölge elemeleri Her yıl önceden tespit edilen illerde yapılmaktadır. Mayıs 2010'da 18.si yapılmıştır.

Kültür Bakanlığına bağlı Halk kültürünü geliştirme müdürlüğü (HAGEM) halkoyunlarının derlenmesi ve korunması çalışmalarında öncülük etmektedir. Kültür Bakanlığı DÖSİM aracılığıyla yayınladığı kitaplarla da halk oyunlarına katkıda bulunmaktadır.

TRT Halkoyunları topluluğu kurmakta ve yayınlarıyla halkoyunlarını desteklemektedir.

2.2. Halk Oyunları İle İlgilenen Kurumlar

Türk Halk Oyunları Federasyonu: Dernek ve Kulüpler 2001 yılında Türk Halk Oyunları Federasyonu'nu oluşturmuşlardır. Spor federasyonları statüsündedir. Derleme faaliyetleri ve yarışmalar organize etmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Okulıçi Beden Eğitimi ve İzcilik Dairesi Başkanlığı: Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgi alanlarından biri de Türk Halk oyunlarıdır. Her yıl M.E.B.'na bağlı bütün okulların katıldığı Türkiye'nin en yaygın halkoyunları yarışmaları yapılmaktadır. Yarışmalar ilçe yarışması, il yarışması, grup yarışması ve Türkiye Finalleri şeklinde yapılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı: Halk oyunları ile ilgilenen bir diğer kurum Kültür Bakanlığı'dır. Bünyesindeki Halk Kültürünü Geliştirme ve Araştırma Müdürlüğü aracılığıyla halk oyunlarının araştırılmasına yönelik çalışmalar yapar. [HAGEM] Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığı ve sponsoru Sabancı ortaklaşa her yıl Vak-Sa halk dansları yarışması yapmaktadır. Halkoyunları dernekleri arasında yapılmaktadır. Halk

Oyunları'nın Oscar'ı niteliğindedir. Bunun yanında Kültür Bakanlığı köyler arası mahalli halk oyunları yarışması düzenlemektedir.

Üniversiteler: Üniversiteler halk oyunlarıyla ilgilen kurumlardır. Gerek  ğrenci kulüpleri gerek beden eğitimi spor yüksek okulları ve gerekse Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı aracılığıyla halk oyunlarına katkıda bulunurlar. Üniversite Sporları Federasyonu her yıl  niversiteler arası yarışma düzenlerler.

Yurt-kur: Yurt-kur her yıl devlet yurtları arası halk oyunları yarışması düzenlemektedir.

Halk Oyunları Dernekleri ve Kulüpleri: Pek çok şehirde halk oyunlarını öğretmek ve yaşatmak amacıyla dernek ve kulüpler kurulmuştur.

Halk Eğitim Merkezleri: Halk Eğitim Merkezleri'nin asli görevlerinden biri de yöre halk oyunlarını araştırmak ve eğitici yetiştirmektir.

Gençlik Merkezleri: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı gençlik merkezleri de halk oyunlarına hizmet vermektedir.

2.3. Yarışma Kuralları

2.3.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yarışma Kuralları

MEB Halk oyunları Yarışmaları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen Türkiye'nin en çok katılımlı ve en eski halk oyunları yarışmalarıdır.

Yarışmayı Milli Eğitim Bakanlığı Okul ci Beden Eğitimi, Spor ve  zcilik Dairesi Başkanlığı organize etmekte ve Türkiye Halk Oyunları Federasyonu ile işbirliği yapmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Halk oyunları Yarışmaları 1984 yılında başlamış ve günümüze değin devam etmektedir. Yarışmaların amacı Türkiye halk oyunlarını gün işığına çıkarmak ve yaşatmaktır, öte yandan diğer bir amacı öğrencilere sportif ve kültürel bir

faaliyet sunmaktır. Her yıl binlerce okul bu yarışmalara katılmakta ve Türkiye birincisi olmak için mücadele etmektedir.

Pek çok kategoride yapılan bu yarışmalarda birinci olan ekipler yurtdışı festivallerinde Türkiye'yi temsil etme hakkı kazanmaktadır.

Yarışma Kategorileri

Yarışmalar, ilköğretim ve orta öğretim okulları ile yaygın eğitim kurumları arasında olmak üzere;

- a) İlköğretim Okulları Arası Küçükler Kategorisi Halk Oyunları Yarışması: İlköğretim Okullarının 1.2.3.4. ve 5 inci sınıf öğrencileri arasında,
- b) İlköğretim Okulları Arası Yıldızlar Kategorisi Halk Oyunları Yarışması: İlköğretim okullarının 6,7 ve 8 inci sınıf öğrencileri arasında,
- c) Ortaöğretim Okulları Arası Halk Oyunları Yarışması: Ortaöğretim okullarının öğrencileri arasında,
- ç) Yaygın Eğitim Kurumları Arası Halk Oyunları Yarışması, Yaygın Eğitim Kurumlarında eğitim ve öğretim gören 14 ve daha büyük yaştaki öğrenciler arasında, düzenlenir. Örgün ve yaygın eğitim kurumları, yalnızca kendi kurumları adı altında yarışmalara katılabilir. Bir okul veya bir merkez, başka bir okul veya merkez ile birleşerek yarışmalara katılamaz. Eğitim-öğretim hizmetlerini aynı fiziki yapı ve aynı yönetim altında sürdüren okullar, okullar arası yarışmalara karma takımlar hâlinde katılırlar.

Yarışmanın Kuralları ve Tanımları

Yarışmanın kuralları MEB İlköğretim, Ortaöğretim, Yaygın Eğitim Halkoyunları Yarışmaları Yönergesinde belirtilmiştir.

MEB Halk oyunları yarışmalarının dayanağı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 26 / 12 / 1995 gün ve 22505 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal ve Kültürel Yarışmalar Yönetmeliğinin 7. maddesinin (a) bendidir.

a) Yarışmalara, yöre adı olarak Türkiye sınırları içindeki il, ilçe veya köy adları ile katılmak zorunludur. Kılıç-Kalkan, çiftetelli, köçekçe, Teke Yöresi, Karadeniz Yöresi, Ege Yöresi gibi genel yöre adları ile yarışmalara katılamaz.

1- Kafkas, Azerbaycan, Üsküp, Kırım, Kıbrıs ve benzeri yöre oyunları ile yarışmalara yöre adı olarak, Kafkas Türk Halk Oyunları, Azerbaycan Türk Halk Oyunları, Üsküp Türk Halk Oyunları, Kırım Türk Halk Oyunları, Kıbrıs Türk Halk Oyunları adları kullanılmak suretiyle katılabilir. Bu yöre oyunlarının repertuarı Türk Oyunlarından oluşur.

2- Mevlevi ayinlerindeki sema gösterileri, semahlar, köy seyirlik oyunları, ortaoyunu ve benzeri oyun türleri bu yarışmaların kapsamı dışındadır.

b)Topluluklar; Trabzon, Sivas, Erzurum, Bilecik, Çanakkale, Aydın ve benzeri oyun yörelerimizde olduğu gibi oyun yöresinin niteliği itibarıyla yarışma süresi içinde kız-erkek ayrı ayrı oynayabilirler. Ayrıca topluluklar yarışmaya, yalnız kız, yalnız erkek veya kız-erkek karma olarak katılabilirler.

c) Müzisyenlerde, örgün eğitim ve yaygın eğitim kurumlarında ise öğrencisi, üyesi ve personeli olma zorunluluğu yoktur. Ancak her türlü hataları oyuncu gibi değerlendirilir.

d) Oyun toplulukları, eni 12 m boyu 10 metre olan sahne veya spor salonu gibi bir mekânda oyunlarını sunarlar. Yarışmalar sahnede yapıldığı takdirde, sahnenin özelliklerine göre ölçüler, belirtilenden küçük veya büyük olabilir.

e)İlçe, il, grup ve final (Türkiye birinciliği) yarışmalarında, oyun topluluğuna eşlik edecek çalgı topluluğunun sayısı ve bu konudaki diğer bilgiler, her yıl yazı ile ilgili birimlere duyurulur.

f) İsteyen topluluklar ışık rejisi yapabilirler, ancak görüntüyü engelleyecek düzeyde ışıklandırma yapılamaz.

Stilize / Düzenlemeli / Sahnelemeli Dal Kuralları

1) Topluluklar, istedikleri bir yörenin oyunları ile yarışmaya katılabilirler.

2) Her basamakta, yarışmaya katılan topluluğun oyuncu sayısı en az 16, en çok 32 kişiden oluşur. Bu sayılardan az veya çok olması durumunda topluluk yarışmaya alınmaz. Bu durum, yarışma anında belirlenirse, topluluk yarışmadan elenir.

3) Topluluklar, yarışma süresi içinde en az 4 oyun oynarlar.

4) Topluluklar sahneye giriş ve çıkışlarını kulislerden yaparlar. Topluluklar yarışma için sahneye müzik eşliğinde oynayarak giriş yaparlar. Topluluklar oyunların bitiminde yine müzik eşliğinde oynayarak sahneden ayrılırlar. Topluluklar istedikleri taktirde oyunların durumuna göre oyun esnasında, bazı oyuncularını sahneden çıkarıp tekrar sahneye girişlerini yapabilirler.

5) Oyun süresi müzikle başlar. Yöreyle ait açış veya giriş müziği varsa bunun süresi en fazla 60 saniyedir. Bu sürenin bitiminde oyun başlamamışsa, oyun topluluğunun genel ortalama puanından bir puan silinir.

6) Final (Türkiye birinciliği) yarışmasında, müzik grubunun yerini almasından sonra oyun müziğini çalmak için hazırlanma süresi, en fazla 3 dakikadır.

7) Oyun süresi en az 7 dakika, en çok 11 dakikadır. 6 dakikadan az, 12 dakikadan fazla oynanması hâlinde puan silinir.

8) Stilize dalda müzikte 2008 itibariyle cd vb. şartı aranır.

Geleneksel / Otantik Dal Kuralları

1) Yarışmaya, Bakanlığa bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerden oluşan halk oyunu toplulukları katılabilir.

2) Topluluklar, istedikleri yörenin oyunları ile yarışmaya katılacaklar ve oyunlar yöresel karakteriyle sunulacaktır.

3) Bir örgün veya yaygın eğitim kurumu, yalnız bir yörenin oyun topluluğu ile yarışmaya katılabilir.

4) Her basamakta, yarışmaya katılan topluluğun oyuncu sayısı en az 7 ve en çok 16 kişiden oluşur. 16 kişiden fazla oyuncusu bulunan topluluk yarışmaya alınmaz. Bu durum, yarışma anında belirlenirse topluluk diskalifiye edilir.

5) Topluluklar, yarışma süresi içinde en az 4 oyun oynayabilir.

6) Oyun topluluğuna eşlik edecek müzik grubu (solist, çalgı topluluğu yöneticisi (şef de dahil), en fazla 8 kişi olacaktır. Kullanılan çalgılar, yöre çalgıları olacaktır. Oyunlar geleneksel formlarda, ezgi, tavır, tempo, usül bakımından aslına uygun icra edilecek, yöresel karakteri bozulmayacaktır.

7) Her basamak yarışmasında, oyuncuların ve müzisyenlerin, topluluğun sunmuş olduğu oyun yöresinin giysisini giyme zorunluluğu vardır. Ancak müzisyenlerin giysilerindeki (başlık, kama ve benzeri) icrayı engelleyici aksesuarlar ve parça eksikliklerinden puan silinmez. Aynı kural, solist veya koristler içinde geçerlidir.

8) Topluluklar sahneye giriş ve çıkışlarını yan kulislerden yapacaklardır. Yarışma için topluluklar sahneye giriş ve çıkışlarını oyun yöresinin özelliklerine bağlı kalarak yapmak zorundadırlar.

9) Oyun süresi müzikle başlar. Yöreye ait açış veya giriş müziği varsa bunun süresi en fazla 60 saniyedir. Bu sürenin bitiminde oyun başlamamışsa, oyun topluluğunun genel ortalama puanından bir puan silinir.

10) Oyun süresi en az 7 dakika, en çok 11 dakikadır.

Yarışma Dalları

Yarışmalar iki ana dal olmak üzere toplam sekiz dalda yapılmaktadır:

1. Geleneksel dal: Sergilenen oyunlar hiçbir değişiklik yapılmadan yöresinde oynandığı gibi oynanır. Geleneksel dalda amaç figür ve otantikliğin ön plana çıkarılmasıdır.

a. Minikler Geleneksel Dal

b. Yıldızlar Geleneksel Dal

c. Büyükler Geleneksel Dal

d. Yaygın Eğitim Merkezleri Geleneksel Dal

2. Sahnelemeli veya Düzenlemeli dal: Sergilenen oyunlar oyunlarda değişiklik yapılmadan sahne kurgulamasıyla oynanır. Bu dalda yöre oyunlarını en iyi çizgilerle ve sahneyle yorumlama amaçlanır.

- f. Minikler Sahnelemeli Dal
- g. Yıldızlar Sahnelemeli Dal
- h. Büyükler Sahnelemeli Dal
- ı. Yaygın Eğitim Merkezleri Sahnelemeli Dal

Her kategorideki yarışmalar belirli bir sistem içerisinde yapılır. İlk önce ilçe yarışması, daha sonra il yarışması, daha sonra grup yarışması ve en son Türkiye finali şeklindedir. Grup yarışmalarında her grupta beş il vardır. Her kategoride Türkiye finallerine 16 il katılma hakkı kazanır. Türkiye finalleri ve gruplar önceden belirlenen yerlerde yapılır.

Genellikle her il kendi yöresiyle yarışmalara katılır. Ancak İstanbul, Kocaeli ve Yalova gibi illerin kendine has oyunları yoktur. Bu iller daha çok başka yörelerle yarışmalara katılırlar.

2.3.2. Başbakanlık Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Yarışma Kuralları

2.3.2.1. 1990 Yılı Türkiye Halk Oyunları Yarışma Esasları

YARIŞMA KATEGORİLERİ :

İlkokullar kategorisi

Ortaokullar kategorisi

Lise ve dengi mesleki okullar kategorisi Üniversiteler kategorisi

Gençlik merkezleri kategorisi

Özürlü okullar kategorisi

Dernekler kategorisi

YARIŞMA DALLARI

- 1- Sahne düzenlemeli dal
- 2- Sahne düzenlemesiz dal

YARIŞMA KURALLARI

1- Her kategorideki halk oyunu toplulukları, bulunduğu ile bağlı kalmaksızın, istediği bir yöre oyunları ile yarışmaya katılabileceklerdir. Ancak, bulunduğu ilin oyunlarını oynamaya özen göstereceklerdir.

2- Her kategorideki halk oyunları yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan topluluklar ve sahne düzenlemesi yapmayan topluluklararası olmak üzere iki dalda yapılmaktadır.

(il yarışmalarından başlamak üzere) yarışmalara her kategorideki topluluklar ister sahne düzenlemesi yaparak, isterse sahne düzenlemesi yapmadan katılabileceklerdir.

3- Grup yarışmalarına; her ilden iki ayrı dalın (sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan) birincileri katılacaktır. Birincilerin tesbitinde her iki dalda ağırlık puanlarına kadar bakılacak, ağırlık puanları da eşit olursa eşit puan sahibi topluluklar doğrudan grup yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır.

4- Final yarışmalarına; yarışma dallarında birinci olan ekipler (grup birincileri) katılacaktır. Grup birincisi olan topluluklar tesbit ederken her iki dal da da ağırlık puanlarına kadar bakılacak, ağırlık puanlarında eşit olursa bu durumdaki topluluklar için kura çekimi yapılmadan eşit puana sahip topluluklar doğrudan final yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır.

5- Final yarışmalarında aynı puanı alan oyun toplulukları aynı hakka sahip olacak oyun, giysi, müzik ve ağırlık puanlarına bakılmadan ekiplerin aldıkları puanlara göre sıralama yapılacak. Bu durumda da birden fazla birinci, ikinci, üçüncü olabileceklerdir. Bu uygulama her kategori ve her dal için geçerlidir.

6- il içi yarışmalardan itibaren yarışmalara katılan tüm topluluklar katıldıkları her dal için (sahne düzenlemesi yapan, sahne düzenlemesi yapmayan) ayrı değerlendirme belgesi ile değerlendirileceklerdir.

7- Topluluklar bir üst basamaktaki yarışmalara; (Grup-Final)

a) Alt basamakta yarıştığı yöre ile

b) Alt basamakta yarıştığı eleman sayısı ile

c) Alt basamakta yarıştığı dal da (sahne düzenlemesi yapan ya da yapmayan) katılacaklardır.

8- İlkokullar, Ortaokullar, Liseler arası halk oyunları grup ve final yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar arası olmak üzere 2 dalda yapılacak ve her dalın birincisi, ikincisi, üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir. ilkokullar, Ortaokullar ve Liseler grup ve final yarışmalarının teknik toplantısında hangi dalda yarışacaklarını bildirecekler ve o dalın yarışma belgesini alıp dolduracaklardır.

9- Gençlik Merkezleri arası halk oyunları grup ve final yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar arası olmak üzere iki dalda yapılacak ve her dalın birincisi, ikincisi, üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir. Gençlik Merkezleri Grup yarışmasından itibaren hangi dalda yarışacakları teknik toplantıda belirlenecekler ve o dalın yarışma belgelerini alıp dolduracaklardır.

10- Dernekler arası halk oyunları grup ve final yarışmaları sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar olmak üzere iki dalda yapılacak ve her dalın birincisi, ikincisi, üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir. Dernekler grup yarışmasından itibaren hangi dalda yarışacaklarını teknik toplantılarda belirtecekler ve o dalın yarışma belgesini alıp dolduracaklardır.

11- Sağır ve dilsiz okullar arası halk oyunları final yarışması sadece bir statüde olacaktır. Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar ayrı ayrı değerlendirme belgesi üzerinden değerlendirilmeye tabi tutulacak ancak tek bir sıralama yapılacaktır.

12- Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar en az 7 kişiden oluşacaktır. Üst sınır serbest bırakılmıştır.

13- Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır. 4 oyundan az oyun oynayan topluluklar yarışmaya alınmazlar. 4 oyundan az oynanıldığı yarışma anında tesbit edilenler yarışmadan elenirler. (Puan verilmez)

14- Her kategorideki oyun toplulukları bazı oyun yörelerimizde olduğu gibi (Trabzon,

Sivas, Erzurum, Bilecik, Çanakkale, Aydın vb.) kız erkek ayrı ayrı oynayabileceklerdir. Bu durumda; kız ve erkek toplam oyuncu sayısı en az 7 kişi olacak ve değerlendirme bir oyun topluluğu olarak yapılacaktır. Bu şekilde yarışmaya katılan oyun topluluklarında; kızlarla erkeklerin yarışma süresi içinde oynadıkları oyun sayısı toplam en az 4 oyun olacaktır.

Ayrıca her kategorideki oyun toplulukları yarışmaya; yalnız kız erkek veya karma olarak katılabileceklerdir. Kız ve erkeklerin yarışma süresi içinde fiilen birlikte oynama zorunlulukları yoktur.

15- Her kategoride; bir yıl önce Türkiye birincisi olan topluluk, bir sonraki yıl **il** ve üniversite içi yarışmasına katılacaktır.

16- Yalnız kız ve erkek okulları (aynı il hudutları içinde olmak kaydıyla) birleşerek, bir oyun topluluğu olarak yarışmaya katılabileceklerdir.

17- Her kategorideki halk oyunu toplulukları, yarışmada kendilerine eşlik edecek çalgı takımını birlikte getireceklerdir. Topluluklar istedikleri takdirde, ses bantları ile yarışmalara katılabileceklerdir. Çalgılarda okulun öğrencisi olma şartı aranmaz. (ancak her türlü kusurları oyuncu gibi değerlendirilir. Çalgıların kıyafetlerinin de, oyun yöresinin kıyafetlerine uygun olması gerekir. Aksi takdirde kıyafetten puan silinir. Aynı kural; mizansene katılanlar, ses sanatçıları ve koro elemanları içinde geçerlidir. **il** ve üniversite içi yarışmalarda çalgıcıların ve ses sanatçıların kıyafetlerinin uyumsuzluğu durumunda puan silinmeyecektir.)

18- ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullar, **il** birinciliği yarışmasına; üniversiteye bağlı fakülte, enstitü ve yüksekokullar üniversite içi yarışmasına; özürlü okulları ise doğrudan Türkiye birinciliği yarışmasına katılabilecektir.

19- Her kategori ve basamaktaki yarışmada oyun topluluğunun başında resmen görevlendirilmiş, sorumlu bir yönetici bulunacaktır. Seçici kurul ve düzenleme kurulu ile olan ilişkileri, sorumlu yönetici yürütecektir. İtirazlarla ilgili yetkili, sorumlu yöneticidir. Değerlendirme belgelerini inceleme yetkisi de sorumlu yöneticiye aittir.

20- Aynı okulun birden fazla ekibi grup yarışmasına katılma hakkını kazanırsa, ayrı ayrı grup merkezlerinde yarışmaya katılacaklardır.

2.3.2.2. 1993 Yılı Türkiye Halk Oyunları Yarışma Esasları

***YARIŞMA KATEGORİLERİ* :**

- a) Üniversiteler
- b) Gençlik Merkezleri
- c) Dernekler, Kurum ve kuruluşlar

- 1. Sahne düzenlemeli dal
- 2. Sahne düzenlemesiz dal

YARIŞMA ESASLARI

1- Dernekler, kurumlar, kuruluşlar ve gençlik merkezleri arası halk oyunları yarışması, il yarışması, grup yarışması ve final yarışması olmak üzere 3 aşamada yapılmaktadır.

Üniversitelerarası halk oyunları yarışması ise; üniversite içi grup ve final yarışması olmak üzere 3 aşama olarak gerçekleştirilmektedir.

2- Tüm yarışmalar, gençlik ve spor genel müdürlüğünce yürürlüğe konan "Türkiye halk oyunları yarışma esaslarına göre yapılacaktır.

3- Dernekler - Kurumlar - Kuruluşlar ve Gençlik Merkezleri arası il yarışmaları; il düzenleme kurulunca organize edilecektir. İl düzenleme kurulu; Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Kültür Müdürü, Milli Eğitim Müdürü, Gençlik Merkezi Müdürü veya temsilcileri ile genel müdürlük ile düzenlenen seçici kurul üyeliği kursundan geçip belge alan yeterli sayıda üye ve demek kurum ve kuruluş yetkilisinden oluşacaktır.

Üniversite içi yarışmalar "Üniversite içi yarışmalar düzenleme kurulunca organize edilecektir.

Bu kurul; rektörlükçe tespit edilecek yeterli sayıda elemandan oluşacaktır. Kurul üniversiteyi grup yarışmasında temsil edecek bir oyun topluluğunu seçerek gençlik ve spor genel müdürlüğüne bildirecektir. (her üniversite sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklarını ayrı ayrı seçip halk oyunları yarışma esaslarında belirtilen oranlara göre grup yarışmasına katılacaktır.)

Yarışmalara her kategorideki topluluklar ister sahne düzenlemesi yaparak, isterse sahne düzenlemesi yapmadan katılabileceklerdir.

a) Grup yarışmalarında; her ilden iki ayrı dalın birincileri katılacaktır. Birincilerin tesbitinde her iki dalda da ağırlık puanlarına kadar bakılacak ağırlık puanları da eşit olursa eşit puan sahibi topluluklar doğrudan grup yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır.

b) Final yarışmalarına; yarışma dallarında birinci olan ekipler katılacaktır. Grup birincisi olan toplulukları tespit ederken; her iki dalda da ağırlık puanlarına kadar bakılacak ağırlık puanları da eşit olursa bu durumdaki topluluklar için kura çekimi yapılmadan eşit puana sahip topluluklar doğrudan final yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır.

c) Final yarışmalarında; aynı puanı alan oyun toplulukları aynı hakka sahip olacak; oyun, giysi, müzik ve ağırlık puanlarına bakılmadan ekiplerin aldıkları puanlara göre sıralama yapılacaktır. Bu durumda da birden fazla birinci, ikinci, üçüncü olabilecektir.

Bu uygulama her kategori ve her dal için geçerlidir.

d) Üniversiteler grup yarışmalarına halk oyunları yarışma esaslarında belirtilen oranlara göre katılacaktır. Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan üniversiteler kategorisinde her gruptan Türkiye Birinciliğine birinci ve ikinci olan topluluklar katılacaktır.

Bir üniversiteden üniversite içi halk oyunları yarışmasına 1 ile 5 fakülte katılırsa grup yarışmasına 1 ekiple katılacak 6 ve daha fazla fakülte katılırsa 2 ekip grup yarışmasına katılmaya hak kazanacaktır.

e) İl içi yarışmalarından itibaren yarışmalara katılan tüm topluluklar katıldıkları her dal için ayrı değerlendirme belgesi ile değerlendirileceklerdir.

f) Topluluklar bir üst basamaktaki yarışmalara;

(Grup-Final)

- Alt basamakta yarıştığı yöre ile

- Alt basamakta yarıştığı eleman sayısıyla

- Alt basamakta yarıştığı dalda (sahne düzenlemesi yapan veya yapmayan) katılacaklardır.

4- Her kategorideki halk oyunu toplulukları istedikleri yöre ile yarışmaya katılabileceklerdir.

Ancak topluluklar bulunduğu ilin oyunlarını oynamaya özen göstereceklerdir.

5- Her kategorideki halk oyunları yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan topluluklar ve sahne düzenlemesi yapmayan topluluklar arası olmak üzere iki dalda yapılacaktır.

6- Sahne düzenlemesi yapan ve sahne düzenlemesi yapmayan oyun toplulukları 7 kişiden oluşacaktır. Üst sınır serbest bırakılmıştır.

7- Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır.

8- Her kategorideki oyun toplulukları; bazı oyun yörelerimizde olduğu gibi (Trabzon, Sivas, Erzurum, Bilecik, Çanakkale, Aydın vb.) kız-erkek ayrı ayrı yarışmaya katılabileceklerdir. Ancak bu durumda değerlendirme bir oyun topluluğu olarak yapılacak. Bu şekilde yarışmaya katılan oyun topluluklarında; kızlarla erkeklerin oynadıkları oyun sayısı toplam en az 4 olacaktır.

9- Her oyun topluluğu en az 7 en çok 11 dakikada oyunlarını sunacaklardır.

10- Her kategoride bir yıl önce Türkiye birincisi olan topluluk, bir sonraki yıl il ve üniversite içi yarışmasına katılmak zorundadırlar.

11- İl yarışmasında tüm demek kurum ve kuruluş ve gençlik merkezleri istedikleri kadar ekiple katılabileceklerdir.

12- Aynı demek kurum ve kuruluş ve gençlik merkezlerinin birden fazla oyun topluluğu grup yarışmasına katılma hakkını kazanırsa ayrı ayrı grup merkezlerinde yarışmaya katılacaklardır.

13- Grup ve final yarışmasına katılan halk oyunu topluluklarına; 1 idareci, 1 oyun eğitmeni ile 22 oyuncu ve müzisyen olmak üzere en fazla 24 kişiye bütçe imkanları dahilinde geliş-dönüş otobüs ücreti ile yevmiyeleri ödenecektir.

14- Üniversitelerin halk oyunları bölümleri üniversite içi ve üniversitelerarası halk

oyunları yarışmalarına katılamazlar.

15- Dernekler kurum ve kuruluşlar arası halk oyunları yarışmalarına katılacak topluluklardaki elemanların yaşları 12-25 yaş grubunda olacaktır. Bu yaş sınırının altında ve üstünde olanlar yarışmalara katılamazlar, katıldıkları takdirde diskalifiye olurlar.

16- Halk eğitim merkezi ile halk oyunları merkezleri koruma dernekleri ve okul koruma dernekleri demek kurum ve kuruluşlar arasında halk oyunları yarışmalarına katılamazlar.

17- Her topluluk yarışmaya müzisyenlerini de birlikte getirmek zorundadır.

18- Topluluklar bant ile oynayamazlar.

2.3.2.3. 1999 Yılı Türkiye Halk Oyunları Yarışma Esasları

***YARIŞMA KATEGORİLERİ* :**

- a) Üniversiteler
- b) Gençlik Merkezleri
- c) Dernekler, Kurum ve kuruluşlar

- 1. Sahne düzenlemeli dal
- 2. Sahne düzenlemesiz dal

YARIŞMA ESASLARI:

1- Her kategorideki halk oyunu toplulukları; bulunduğu ile bağlı kalmaksızın, istediği bir yöre oyunu ile yarışmaya katılabilir.

2- Her kategorideki halk oyunları yarışmaları sahne düzenlemesi yapan ve sahne düzenlemesi yapmayan topluluklar arası olmak üzere 2 dalda yapılır.

3- Grup yarışmalarına her ilden iki ayrı dalın birincileri katılırlar. Birincilerin belirlenmesinde her iki dalda da ağırlık puanlarına kadar bakılacak. Ağırlık puanları da eşit olursa bu durumdaki topluluklar için kura çekimi yapılmadan eşit puana sahip topluluklar doğrudan final yarışmasına katılma hakkı kazanırlar.

4- Final yarışmalarında aynı puanı alan oyun toplulukları aynı hakka sahip olur, oyun, giysi, müzik ve ağırlık puanlarına bakılmadan ekiplerin aldıkları puanlara göre sıralama yapılır. Bu durumda birden fazla birinci, ikinci, üçüncü olabilir.

Bu uygulama her kategori ve her dal için geçerlidir.

5- İl içi yarışmalardan başlayarak; yarışmalara katılan tüm topluluklar (sahne düzenlemesi yapan veya yapmayan) her dal için ayrı değerlendirme belgesi ile değerlendirilir.

6- Topluluklar grup yada final yarışmalarına;

a) Alt basamakta yarıştığı yöre ile

b) Alt basamakta yarıştığı eleman sayısı ile

c) Alt basamakta yarıştığı dalda katılacaktır.

7- Gençlik merkezleri arası halk oyunları grup ve final yarışmaları sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar arası olmak üzere 2 dalda yapılacak. Her dalın birincisi, ikincisi ve üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir.

8- Dernek kurum ve kuruluşlar arası yapılacak il grup ve final halk oyunları yarışmaları sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar olmak üzere iki dalda yapılacak. Her dalın birincisi, ikincisi ve üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir. Dernekler il yarışmalarından başlayarak hangi dalda yarışacaklarını teknik toplantılarda belirtecekler ve dalın yarışma belgesini alıp dolduracaklardır.

9- Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan oyun toplulukları en az 7 kişiden oluşacaktır. Üst sınır özgür bırakılmıştır.

10- Her kategorideki oyun toplulukları, en az 4 oyun oynayacaktır. 4 oyundan az oyun oynayan topluluklar yarışmaya alınmayacaktır. 4 oyundan az oyun oynandığı yarışma anında belirlenenler yarışmadan eleneceklerdir.

11- Her kategorideki oyun toplulukları bazı yörelerimizde olduğu gibi Trabzon, Sivas,

12- Erzurum, Bilecik, Çanakkale, Aydın vb. kız erkek ayrı oynayabileceklerdir. Bu durumda; kız ve erkek toplam oyuncu sayısı en az 7 kişi olacak ve değerlendirme bir

oyun topluluğu olarak yapılacaktır. Bu şekilde yarışmaya katılan oyun topluluklarında; kız ve erkeklerin yarışma süresi içinde oynadıkları oyun sayısı toplamı en az 4 olacaktır.

Ayrıca her kategorideki oyun toplulukları yarışmaya; yalnız kız oyuncular, yalnız erkek oyuncular veya kız - erkek karma olarak katılabileceklerdir. Kız - erkek karma olarak yarışmaya katılan oyun topluluklarında, kızlar ve erkeklerin yarışma süresi içinde aynı anda birlikte oynama zorunlulukları yoktur.

13- Her kategorideki halk oyunu toplulukları yarışmada kendilerine eşlik edecek müzisyenleri birlikte getireceklerdir. Müzisyen, solist ve müzik yönetmeninde kurumun elemanı olma şartı aranmaz. Ancak her türlü kusurları oyuncu gibi değerlendirilir. Çalgıcıların giysilerinin de oyun yöresinin giysilerine uygun olması gerekir. Aksi takdirde giysiden puan silinir. Aynı kural mizansene katılanlar ses sanatçıları ve koro elemanları içinde geçerlidir. İl ve üniversite içi yarışmalarda çalgıcıların ve ses sanatçılarının giysilerinin uyumsuzluğu durumunda puan silinmeyecektir.

14- Her kategori ve basamaktaki yarışmada oyun topluluğunun başında resmen görevlendirilmiş sorumlu bir yönetici bulunacaktır. Seçici kurul ve düzenleme kurulu ile olan ilişkileri, sorumlu yönetici üstlenecektir. İtirazlarla ilgili yetkili ve sorumlu kişi yöneticidir. Değerlendirme belgelerini inceleme yetkisi de yöneticiye aittir.

15- Aynı ilin veya okulun birden fazla ekibi grup yarışmasına katılma hakkını kazanırsa ayrı ayrı grup merkezlerinde yarışmaya katılacaklardır.

16- Her kategoride iki yıl üst üste Türkiye birincisi topluluk bir sonraki yıl yarışmalara katılamaz ancak final yarışmasına gösteri ekibi olarak katılır ve gösteri sunar.

2.3.2.4. 1990 Yılı Türkiye Halk Oyunları Yarışma Esasları

***YARIŞMA KATEGORİLERİ* :**

- a) Üniversiteler
- b) Gençlik Merkezleri
- c) Dernekler, Kurum ve kuruluşlar
 1. Sahne düzenlemeli dal
 2. Sahne düzenlemesiz dal

YARIŞMA ESASLARI

1- Demek kurum ve kuruluşlar ile gençlik merkezleri arası halk oyunları yarışması; İl yarışması, grup yarışması ve Türkiye birinciliği olmak üzere 3 aşamada, Üniversitelerarası halk oyunları yarışması ise; üniversiteler içi grup ve Türkiye birinciliği yarışması olmak üzere 3 aşamada gerçekleşecektir.

2- Tüm yarışmalar gençlik ve spor genel müdürlüğünce yürürlüğe konan "Türk halk oyunları yarışma esaslarına" göre yapılacaktır.

3- Demek kurum ve kuruluşlar ile gençlik merkezleri arası İl yarışması; il düzenleme kurulunca organize edilecektir.

a-) Grup yarışmalarına; dernekler kategorisinde, her ilden iki ayrı dalın (sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan) birincileri katılacaktır. Birincilerin tesbitinde her iki dalda da ağırlık puanlarına kadar bakılacak ağırlık puanları da eşit olursa, eşit puan sahibi topluluklar doğrudan grup yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır.

Gençlik merkezleri kategorisinde, ilde birden fazla gençlik merkezi bulunuyor ise; her gençlik merkezi 2 ekiple grup yarışmasına katılabileceklerdir. (1 düzenleme yapan ve 1 düzenleme yapmayan) ekiplerin grup yarışmasına katılmaya uygun olup olmadığını belirlemek üzere; iller mutlaka grupların denetimini yaptıktan sonra yarışmalara gönderilmelidir.

Dernek, kurum ve kuruluşlar; il içi yarışmalarına (farklı yöre olmak koşulu ile) 1 'den fazla ekiple katılabilirler.

Dernek, kurum ve kuruluşlar kategorilerinde (her dal için ayrı ayrı) bir ilde yarışmaya 1 ile 10 ekip katıldığı takdirde 1 ekip, 11 ve daha yukarı sayıda ekip katıldığı takdirde 2 ekip grup yarışmasına katılacaktır. Ankara ve İstanbul il yarışmaları, grup yarışması şeklinde yapılacak bu iki ilde, her iki dalda birinci ve ikinci olan topluluklar direk olarak Türkiye birinciliği yarışmasına katılacaklardır.

Grup statüsünde yapılacak olan Ankara ve İstanbul halk oyunları il yarışmalarının seçici kurul üyeleri; genel müdürlükçe görevlendirilecek olup, seçici kurul üyelerinin yolluk ve yevmiyeleri ise Ankara ve İstanbul il müdürlüklerince ödenecektir.

b-) Türkiye birinciliği yarışmalarına yarışma dallarında grup birincisi olan ekipler katılacaklardır. Grup birincisi olan toplulukları tesbit ederken her iki dalda da ağırlık puanlarına kadar bakılacak ağırlık puanları eşit olursa bu durumdaki topluluklar için kura çekimi yapılmadan doğrudan Türkiye birinciliği yarışmasına katılma hakkı kazanacaklardır.

Grup yarışmalarında grup birincileri ile aynı puanı alan ancak ağırlık puanı ile kaybeden topluluklar arasından tüm gruplar itibariyle en yüksek puanı alan 2 topluluk (düzenlemeli ve düzenlemesiz ayrı ayrı) Türkiye birinciliği yarışmasına katılma hakkı kazanacaklardır.

Grup yarışmalarında birincilerle aynı puanı alan ekipler çıkmazsa; tüm kategorilerde, gruplar itibariyle her iki dal da en yüksek puanı alan ikincilerden 2' şer ekip Türkiye birinciliğine katılacaktır.

Grup yarışmalarında birinciyle aynı puanı birden fazla topluluk almış ve ağırlık puanı ile birinciliği kaybetmişler bu uygulamaya sadece ikinciler tabi tutulacaktır.

Üniversitelerarası grup yarışmalarında 2. ile aynı puanı birden fazla topluluk almış ve ağırlık puanı ile ikinciliği kaybetmişler bu uygulamaya sadece üçüncüler tabi tutulacaktır.

c-) Türkiye birinciliği yarışmalarında aynı puanı alan oyun toplulukları; oyun giysi müzik ve ağırlık puanlarına bakılmadan ekiplerin aldıkları puanlara göre sıralama yapılacaktır. Bu durumda birden fazla birinci, ikinci, üçüncü olabilecektir. Bu uygulama her kategori ve her dal için geçerlidir.

d-) Bir üniversitenin üniversite içi halk oyunları yarışmasına 1 ile 5 oyun ekibi katılırsa; o üniversite grup yarışmasına 1 ekip ile katılacak, 6 ve daha fazla oyun ekibi katılırsa 2' şer ekiple grup yarışmasına katılmaya hak kazanacaktır. (düzenleme yapan ve yapmayan ayrı ayrı dikkate alınacaktır.)

e-) Üniversiteler grup yarışmalarına; halk oyunları yarışma esaslarında belirtilen oranlara göre katılacaktır. (düzenleme yapan ve yapmayan) Türkiye birinciliğine her gruptan birinci ve ikinci olan topluluklar katılacaklardır. (sahne düzenlemesi yapanların 1. ve 2. si düzenleme yapmayanların 1. ve 2. si)

f-) İl içi yarışmalardan itibaren yarışmalara katılan tüm topluluklar katıldıkları her dal için (sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan) ayrı değerlendirme belgesi ile değerlendirilecektir.

g-) Topluluklar bir üst basamaktaki yarışmalara,

a. Alt basamakta yarıştığı yöre ile

b. Alt basamakta yarıştığı eleman sayısı ile

c. Alt basamakta yarıştığı dalda katılacaktır.

4- Her kategorideki halk oyunu toplulukları istedikleri yöre ile yarışmaya katılabileceklerdir. Ancak topluluklar, bulunduğu ilin oyunlarını oynamaya özen göstereceklerdir.

5- Her kategorideki halk oyunları yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar arası olmak üzere iki dalda yapılacaktır.

6- Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan oyun toplulukları en az 7 kişiden oluşacaktır. Üst sınır serbest bırakılmıştır.

7- Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır.

8- Her kategorideki oyun toplulukları; bazı oyun yörelerimizde olduğu gibi (Trabzon, Sivas, Erzurum, Bilecik, Çanakkale, Aydın vb.) Kız - erkek ayrı ayrı tek ekip olarak yarışmaya katılabileceklerdir. Ancak bu durumda değerlendirme, bir oyun topluluğu olarak yapılacaktır. Bu şekilde yarışmaya katılan oyun topluluklarında kızlarla erkeklerin oynadıkları oyun sayısı toplamı en az 4 olacaktır. Ayrıca her kategorideki oyun toplulukları yalnız kız, yalnız erkek veya kız - erkek karma olarak yarışmaya katılan topluluklarda, kızlar ve erkeklerin yarışma süresi içinde fiilen birlikte oynama zorunlulukları yoktur.

9- Her oyun topluluğu; en az 7, en çok 11 dakikada oyunlarını sunacaklardır.

10- Her kategoride bir yıl önce Türkiye birincisi olan topluluk bir sonraki yıl, il ve üniversite içi yarışmasına katılmak zorundadır.

11- İki yıl üst üste Türkiye birincisi olan topluluk (tüm kategorilerde) bir sonraki yıl

yarışmalara yarışmacı olarak alınmayacak, Türkiye birinciliği yarışmasına gösteri ekibi olarak katılacaklardır.

12- Bir eleman; ferdi olarak tüm kategorilerde yarışabilir. Ancak elemanlar toplu olarak ekip anlayışı içinde birden fazla kategoride yarışamazlar.

13- İl yarışmasına tüm dernek kurum ve kuruluşlar (farklı yöre olmak koşuluyla) istedikleri kadar ekiple katılabileceklerdir.

14-Dernek kurum ve kuruluşlar gençlik merkezleri ve üniversitelerin birden fazla oyun topluluğu grup yarışmasına katılma hakkını kazanırsa ayrı grup merkezlerinde olmak koşuluyla yarışmaya katılabileceklerdir.

15- Grup ve Türkiye birinciliği yarışmasına katılacak olan halk oyunu topluluklarına; bütçe olanakları ölçüsünde ödeme yapılacaktır.

16- Üniversitelerin halk oyunları bölümleri niversite içi ve niversitelerarası halk oyunları yarışmalarına katılamazlar.

17- Demek kurum ve kuruluşlar arası halk oyunları yarışmalarına katılacak topluluklardaki elemanların % 50 si 12 - 25 yaş grubunda olacaktır. Bu yaş sınırının altında ve üstünde olanlar yarışmalara katılamazlar. Katıldıkları takdirde diskalifiye olurlar.

18- Halk eğitim merkezleri; Dernek kurum ve kuruluşlar kategorisinde yarışabileceklerdir. Gençlik ve spor il müdürlükleri bünyesindeki gençlik ve spor kulüpleri ile il izci kurulları demek kurum ve kuruluşlar arasında yapılan halk oyunları yarışmalarına katılamayacaklardır.

19- Oyun topluluklarına eşlik edecek enstrümanlar mikrofon ile çalacak olup, kendilerinin getirecekleri bağlantı (jak) aletlerini kesinlikle kullanamayacaklardır.

20- Üniversiteler, Dernek kurum ve kuruluşlar kaset veya cd ile oynayamazlar. Ancak gençlik merkezleri isterlerse, kaset veya cd ile oynayabilirler.

21- Üniversiteler, Demek kurum ve kuruluşlar gençlik merkezleri ile şahışlar her yıl olduğu gibi bu yılda yapmış oldukları halk bilimi yöre araştırmaları ile araştırma yarışmasına katılabileceklerdir.

22-Bütün kategorilerde yarışan ekiplerin müzisyen sayılarının toplamı 10'u geçmeyecektir. Bu kurala uymayanlar diskalifiye edilir. Solistler ve müzisyenleri yöneten şefler bu sayıya dahil olmayacaklardır. Ancak halk oyunları giysileri giyeceklerdir.

23- Gençlik merkezleri arası halk oyunları yarışmalarına katılacak olan gençlik merkezi üyelerinin; yarışma tarihinden en az 6 ay önce gençlik merkezine kaydını yaptırmış olması ve bunu da yarışma anında üye kartı ile belgelendirmesi gerekmektedir.

24- Yarışmanın yapılacağı salon kalın ve renkli ambalaj bandı ile eni 12 metre, boyu 18 metre olmak üzere sınırlanacaktır. Gruplar bu alanda oyunlarını sergileyeceklerdir.

25- Topluluklar; düzenlemeli daldaki yarışmaya çok sazlılık anlayışı içinde katılacaklardır (tek davul, zuma veya tek kemençe olmayacak) yöre sazlarını kullanmaya çalışacaklardır. Düzenlemeli bölümde çok sazlılık kuralına uymayan ekiplerin 1 müzik puanı silinecektir.

2.3.3. Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Yarışma Kuralları (2007-2010)

YARIŞMA KATEGORİLERİ;

a) Minikler ; (1997, 1998, 1999, 2000, 2001 yılı doğumlular)

b) Yıldızlar ; (1994, 1995, 1996, 1997 yılı doğumlular)

c) Gençler ; (91, 92, 93, 94 yılı doğumlular)

d) Büyükler ; (1991 ve daha büyük doğumlular)

YARIŞMA DALLARI

1- Mahalli Dal: Orijinine hiç dokunulmadan alandan sahneye taşınmış gösteri şeklindedir.

2- Geleneksel (Düzenlemesiz) Dal : Geleneksel form ve adımlarla estetik değerler dikkate alınarak yapılan gösteri şeklindedir.

3- Stilize (Düzenlemeli)Dal: Bilinen biçim müzik form ve adımlar, sahne tekniklerinden yararlanılarak sanatsal değerler ve düzenleyicinin kişisel yorumu ile bütünleşerek sergilenen gösteri şeklindedir.

4- Komple Dal: Stilize dal tanımını dikkate alarak değişik karakterdeki üç ve daha fazla yöreyi repertuarında bulundurarak belli zaman dilimi içerisinde sergilenen gösteri şeklidir.

5- Folklorik Dans (Proje Yarışması) : Kökeninde geleneksel dans kalıplarının barındığı ve oluşumunda bale, modern dans, tiyatral unsurları da içine alarak oluşturulan ve eğitiminde yorumunu da içine katarak sergilenen bir gösteri şeklidir. (Bu dalda yarışmalara katılabilmek için kulüplerin geleneksel düzenlemesiz ve geleneksel düzenlemeli dalda yarışmalara katılmış olmaları gerekmektedir.)

6- Özel Yarışmalar : Federasyon Yönetim Kurulu halk oyunlarının gelişmesi için değişik türlerde özel yarışmalar düzenleyebilir. Bu yarışmalar bağımsız yarışmalar olabileceği gibi; şenlik, festivaller içinde de yapılabilir. Yarışmaların hangi dallarda yapılacağı ve şartları federasyonca her yıl ilan edilir.

KURALLAR

1- Geleneksel ve Stilize daldan oluşmaktadır.

A) Minikler kategorisi yaş aralığına giren oyuncular sadece minikler kategorisinde oynayabilir.

B) Yıldızlar kategorisi yaş aralığına giren oyuncular sadece minikler kategorisinde oynayabilir.

C) Gençler kategorisi yaş aralığına giren oyuncular sadece minikler kategorisinde oynayabilir.

D) Büyükler kategorisi yaş aralığına giren oyuncular sadece minikler kategorisinde oynayabilir.

E) Bir oyuncu sadece kendi kategorisinde oynayabilir. İki kategoride oynayamaz. Aksi halde görev aldığı 2. grup diskalifiye edilir.

2- Türkiye Halk Oyunları Yarışmaları minikler, yıldızlar, gençler ve büyükler kategorilerinden oluşmaktadır.

3- Yarışmalar bütün kategorilerde düzenleme kurullarının belirleyeceği günde yapılır.

4- Takımların başında Türkiye Halk Oyunları Federasyonundan belgeli antrenörleri görev alırlar.

Grup yarışmalarına katılacak takım sayıları;

İl yarışmalarından grup yarışmalarına;

- A) 1-6 Takım Katılımında 1 (BİR)
B) 7-12 Takım Katılımında 2 (İKİ)
C) 13-20 Takım Katılımında 3 (ÜÇ)
D) 21 ve Üzeri Takım Katılımında 4 (DÖRT)

Takım katılımıyla gerçekleşir.

Final yarışmalarına katılacak takım sayıları;

Grup yarışmalarından final yarışmalarına

- A) 1- 6 Takım Katılımında 1 (BİR)
B) 7- 12 Takım Katılımında2 (İKİ)
C) 13- 20 Takım Katılımında3 (ÜÇ)
D) 21 ve Üzeri Takım Katılımında 4 (DÖRT)

Takımın katılımı gerçekleşecektir.

5- Tüm iller kategorilerinde birden fazla katılımcı kulüp olması durumunda yarışma yapılması zorunludur. İllerde katılımcı sayısı bir kulüp olması durumunda yarışma yapılmadan il müdürlüğü yetkilisi ile grup yarışmalarına katılmak üzere isimlerini ve takım listelerini federasyona bildirmeleri yeterli olacaktır.

6- Grup yarışmalarında en az 85 puan alan topluluklar, bir üst basamakta yarışma hakkını elde ederler. Bu puanların altında olan gruplar bir üst kategoride yarışma hakkını kaybederler.

7- İl yarışmalarına ait; yarışma sonuç ve tutanakları, gözlemci raporları, yarışma görüntü cd'leri ve takım listeleri yarışma sonrası bekletilmeden üç iş günü içerisinde il

müdürlüğü tarafından federasyona iletilmek zorundadır.

2.3.4. Kültür Bakanlığı – VAKSA Yarışma Kuralları

2.3.4.1. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı (VAKSA) İşbirliği İle Düzenlenen Komple Nitelikli Topluluklararası Türkiye 15. Halk Dansları Yarışma Esasları

- 1- Topluluklar elemelere ve finale farklı karakterde 3 yöre ile katılacaklardır.
- 2- Topluluklar yarışmaya Türkiye sınırları içindeki il, ilçe ve köy adları ile katılmak zorundadır. Örneğin Adıyaman, Artvin, Trabzon - Akçaabat gibi. 'Topluluklar Teke yöresi, Karadeniz yöresi, çiftetelli ve potbori gibi adlarla yarışmaya katılamayacaklardır.
- 3- Yurt dışında Türk soydaşlarımızın yaşadığı bölgelerden ülkemize göç ederek o bölgelerin danslarını icra eden topluluklar veya repertuvarlarında söz konusu yöreleri bulunduran topluluklar ilaveten yurt içindeki 2 değişik yörenin halk danslarını da repertuvarlarına alarak yarışmaya katılabileceklerdir.
- 4- Kurum ve kuruluşlar bu yarışmaya başka illerde şubelerinin olması halinde şubenin bulunduğu ilin adı kurum adının önüne yazarak katılabileceklerdir. Ancak elemelerde ve finalde şubeler arasında dansçı değişimi olmayacaktır.
- 5- Topluluklar yarışmaya kendi üye veya kursiyer statüsünde faaliyet gösteren dansçılarla katılacaklardır. Elemelerde herhangi bir toplulukta görev alan dansçı finalde finalde başka bir toplulukta dansçı olarak görev alamayacaktır. Tespiti halinde topluluk yarışmadan ihraç edilecektir.
- 6- Topluluklar en az 24 en çok 32 dansçı kullanabileceklerdir. Topluluklar karma yörelerde en az 8+8 = 16 dansçı karma olmayan yörelerde ise en az 12 dansçı ile sunumlarını gerçekleştireceklerdir. Kurgu gereği belirtilen sayıların kısa süreler içinde eksik olması dikkate alınmaz. Finalde elemelerde sunulan repertuar (Yöreler) değiştirilmeyecek, katılan dansçılardan en fazla 10 dansçı değiştirilebilecektir. Finalde sunulacak yörelerde dansçı sayısı azaltılmayacak. giysilerinde ve sahne düzenlemesinde değişiklik yapılmayacaktır. Ancak dansçı sayısı artırılabilir, mevcut giysi ve düzenlemede olumlu yönde geliştirme yapılabilecektir.

- 7- Dansçılarda yaş sınırı en az 31 Aralık 1991 tarihi olacaktır.
- 8- Topluluklar kaset veya cd eşliğinde yarışacaklardır. Yarışma sırasında topluluğun bir görevlisi ses odasında gözlemci olarak bulunacaktır.
- 9- Topluluklar elemelerde ve finalde repertuvarlarını en az 15 en çok 18 dakika süreyle sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarını bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 3 puan silinecektir.
- 10- Elemelerde ve finalde ses ve ışık sistemleri Yürütme Kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave ya da başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır. Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. Teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.
- 11- Yarışma sıraları eleme ve finalde kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilir.
- 12- Topluluklar kendilerine tahsis edilen prova gün ve saatlerine uyacaklardır.
- 13- Topluluklar başvuru sırasında belirttikleri topluluk ismini değiştiremeyecek ve değişik isimler ilave edemeyeceklerdir.
- 14- Yarışmaya geçici işçi statüsünde çalışan sanatçılar hariç Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan kişiler (dansçı- eğitmen - sorumlu yönetici) katılamazlar. Katılımları halinde topluluk yarışmadan ihraç edilir ve katılan kişi hakkında yasal işlem yapılır

YARIŞMA DALLARI :

Komple nitelikli yarışmalar

2.3.4.2. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı İşbirliği ile Düzenlenen Komple Nitelikli Topluluklararası Türkiye 16. Halk Dansları Yarışma Esasları

- 1- Topluluklar elemelere ve finale farklı karakterde 3 yöre ile katılacaklardır.
- 2- Bir nceki yılın 1. si yarışmaya katılamaz. Ancak, gösteri grubu olarak galaya davet edilir ve mansiyon dl ile ödüllendirilir.
- 3- Topluluklar yarışmaya Türkiye sınırları içindeki il, ilçe ve köy adları ile katılmak zorundadır. Örneğin Adıyaman, Artvin, Trabzon - Akçaabat gibi. Topluluklar Teke yöresi, Karadeniz yöresi, çiftetelli ve potbori gibi adlarla yarışmaya katılamayacaklardır.
- 4- Yurt dışında Türk soydaşlarımızın yaşadığı bölgelerden ülkemize göç ederek o bölgelerin danslarını icra eden topluluklar veya repertuvarlarında söz konusu yöreleri bulduran topluluklar ilaveten yurt içindeki 2 değişik yörenin halk danslarını da repertuvarlarına alarak yarışmaya katılabileceklerdir.
- 5- Kurum ve kuruluşlar bu yarışmaya başka illerde şubelerinin olması halinde şubenin bulunduğu ilin adı kurum adının önüne yazarak katılabileceklerdir. Ancak elemelerde ve finalde şubeler arasında dansçı değişimi olmayacaktır.
- 6- Topluluklar yarışmaya kendi ye veya kursiyer statüsünde faaliyet gösteren dansçılarla katılacaklardır. Elemelerde herhangi bir toplulukta görev alan dansçı finalde başka bir toplulukta dansçı olarak görev alamayacaktır. Tespiti halinde topluluk yarışmadan ihraç edilecektir.
- 7- Topluluklar en az 24 en çok 32 dansçı kullanabileceklerdir. Topluluklar karma yörelerde en az $8+8 = 16$ dansçı karma olmayan yörelerde ise en az 12 dansçı ile sunumlarını gerçekleştireceklerdir. Kurgu gereği belirtilen sayıların kısa süreler içinde eksik olması dikkate alınmaz. Finalde elemelerde sunulan repertuvar (Yöreler) değiştirilmeyecek, katılan dansçılardan en fazla 10 dansçı değiştirilebilecektir. Finalde sunulacak yörelerde dansçı sayısı azaltılmayacak, giysilerinde ve sahne düzenlemesinde değişiklik yapılmayacaktır. Ancak dansçı sayısı artırılabilir, mevcut giysi ve düzenlemede olumlu yönde geliştirme yapılabilir.

- 8- Dansçılarda yaş sınırı en az 31 Aralık 1991 tarihi olacaktır.
- 9- Topluluklar kaset veya cd eşliğinde yarışacaklardır. Yarışma sırasında topluluğun bir görevlisi ses odasında gözlemci olarak bulunacaktır.
- 10- Topluluklar elemelerde ve finalde repertuarlarını en az 15 en çok 18 dakika süreyle sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarını bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 3 puan silinecektir.
- 11- Elemelerde ve finalde ses ve ışık sistemleri Yürütme Kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave ya da başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır. Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. Teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.
- 12- Yarışma sıraları eleme ve finalde kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilir.
- 13- Topluluklar kendilerine tahsis edilen prova gün ve saatlerine uyacaklardır.
- 14- Topluluklar başvuru sırasında belirttikleri topluluk ismini değiştiremeyecek ve değişik isimler ilave edemeyeceklerdir.
- 15- Yarışmaya daimi işçi ve 657 sayılı kanunun 4b statüsünde çalışan sanatçılar hariç Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan kişiler (dansçı - eğitmen - sorumlu yönetici) katılamazlar. Katılımları halinde topluluk yarışmadan ihraç edilir ve katılan kişi hakkında yasal işlem yapılır.

YARIŞMA DALLARI :

Komple nitelikli yarışmalar

2.3.4.3. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı İşbirliği ile Düzenlenen Komple Nitelikli Topluluklararası Türkiye 17. ve 18. Halk Dansları Yarışma Esasları

- 1- Topluluklar yarışmaya stilize edilmiş 1 yöre ile katılacaklardır.

- 2- Bir önceki yılın 1. si yarışmaya katılamaz. Ancak, gösteri grubu olarak galaya davet edilir ve mansiyon ödülü ile ödüllendirilir.
- 3- Topluluklar yarışmaya Türkiye sınırları içindeki il, ilçe ve köy adları ile katılmak zorundadır. Örneğin Adıyaman, Artvin, Trabzon - Akçaabat gibi. Topluluklar Teke yöresi, Karadeniz yöresi, çiftetelli ve potbori gibi adlarla yarışmaya katılamayacaklardır.
- 4- Yurt dışında Türk soydaşlarımızın yaşadığı bölgelerden ülkemize göç ederek o bölgelerin danslarını icra eden topluluklar yarışmaya katılabilirler. (yöre adı nasıl olacak? Örn: Eskişehir, Kırım ...)
- 5- Yarışmacı topluluklar buldukları ili temsil eden yöre veya istedikleri herhangi bir yöre ile yarışmaya katılabilirler.
- 6- Kurum ve kuruluşlar bu yarışmaya başka illerde şubelerinin olması halinde şubenin bulunduğu ilin adı kurum adının önüne yazarak katılabileceklerdir. Ancak elemelerde ve finalde şubeler arasında dansçı değişimi olmayacaktır.
- 7- Topluluklar yarışmaya kendi üye veya kursiyer statüsünde faaliyet gösteren dansçılarda katılacaklardır. Yarışma basamaklarının herhangi bir aşamasında görev alan dansçı diğer basamaklarda başka bir toplulukta dansçı olarak görev alamayacaklardır.
- 8- Topluluklar **en az 24 en çok 32** dansçı kullanabileceklerdir. Kurgu gereği belirtilen sayıların kısa süreler için eksik olması dikkate alınmaz. Yarışma basamaklarında dansçılardan en fazla 10 dansçı değiştirilebilecektir. Finalde dansçı sayısı azaltılmayacak en çok dansçı sınırı içinde olmak kaydıyla dansçı sayısı artırılabilir, mevcut giysi ve sahne düzenlemesinde olumlu yönde geliştirme yapılabilecektir.
- 9- Dansçılarda yaş sınırı en az **31 Aralık 1991** tarihi olacaktır.
- 10- Topluluklar kaset veya cd eşliğinde yarışacaklardır. Yarışma sırasında topluluğun bir görevlisi ses odasında gözlemci olarak bulunacaktır.
- 11- Topluluklar tüm basamak yarışmalarında repertuarlarını en az 6 en çok 8 dakika süreyle sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarına bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 3 puan silinecektir.

12- Bölge ve final yarışmalarında ses ve ışık sistemleri Yürütme Kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave ya da başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır.

Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. Teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.

13- Yarışma sıraları bölge ve finalde kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilir.

14- Topluluklar kendilerine tahsis edilen prova gün ve saatlerine uyacaklardır.

15- Topluluklar başvuru sırasında belirttikleri topluluk ismini değiştiremeyecek ve değişik isimler ilave edemeyeceklerdir.

16- Yarışmaya Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev kadrolu sanatçılar (dansçı eğitmen - sorumlu yönetici) katılamazlar.

YARIŞMA DALLARI :

Stilize Dal: Yarışmalar da sunulacak yöreyi giysi, müzik ve adımlar temel alınarak, sahne ve sanat kuralları çerçevesinde çağdaş bir yorumla sunulmasını ifade eder.

2.3.5. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tarafından Düzenlenen Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışma Esasları

YARIŞMA KURALLARI :

1. Topluluklar faaliyette buldukları ilin, yöre oyunları ile katılmak zorundadırlar.
2. Oyuncular da yaş sınırı en az 31 Aralık 1988 tarihi olacaktır.
3. Topluluklar karma yörelerde en az 6+6 = 12 en çok 8+8 = 16 oyuncu karma olmayan yörelerde ise en az 11 en çok 16 oyuncu ile sunumlarını gerçekleştireceklerdir. Finalde elemelere katılan oyunculardan en fazla 6 oyuncu değiştirilebilecektir.
4. Topluluklar geleneksel sazlardan oluşan müzik grubu eşliğinde yarışacaklardır.

Müzisyen sayısı en fazla 4 kişi olacaktır. Topluluklar tüm yarışma basamaklarında CD, Kaset vb. unsurlar eşliğinde yarışmayacaklardır.

5. Topluluklar sunumlarını en az 6 en çok 8 dakika içerisinde sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarına bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 5 puan silinecektir.

6. Grup ve final yarışmalarında ses ve ışık sistemleri yürütme kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave yada başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır. Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. Teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.

7. Yarışma sıraları grup ve final yarışmalarında kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleşecektir.

8. Topluluklar kendilerine tahsis edilen prova gün ve saatlerine uyacaklardır.

9. Yarışmaya 657 sayılı devlet memurları kanunu 4/b ve işçi statüsünde çalışan sanatçılar hariç Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan kişiler (oyuncu-eğitmen-sorumlu yönetici) katılamazlar. Katılmaları halinde topluluk yarışmadan ihraç edilir ve katılan kişi hakkında yasal işlem yapılır.

YARIŞMA DALLARI

1. İl değerlendirmeleri
2. Grup yarışmaları
3. Final yarışmaları

2.4. Yarışma Kriterleri

2.4.1. Milli Eğitim Bakanlığı Yarışma Kriterleri

Tablo 1: Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Stilize Yarışma Kriterleri

ADI SOYADI																
OYUNLARIN YÖRESİ																
TOPLULUK SORUMLUSUNUN		OYNAYIŞ														
SIRASINA GÖRE																
OYUN EĞİTMENİNİN(ANTRENÖR)				1.												
OYUN ADLARI																
YARIŞMA YERİ				2.												
YARIMA TARİHİ				3.												
TOPLULUĞUN İLİ				4.												
TOPLULUĞUN ADI				5.												
TOPLULUĞUN KATEGORİSİ																
		KIZ ERKEK		JÜRİ												
ÜYESİNİN(HAKEMİN):																
OYUNCU SAYISI				ADI SOYADI:												
MÜZİSYEN SAYISI				İMZASI												
		KRİTERLER		HATA PUANI												
GİYİSİ	a	GİYSİLER YÖRESEL ÖZELLİK TAŞIMYOR.		1	2	3	4	5								
	b	GİYİNİŞE ÖZEN GÖSTERİLMEDİ		1	2	3	4	5	6							
	c	SÜS,(MAKYAJ) TAKI VE AKSESUARLARDA ABARTI, UYUMSUZLUK VAR.		1	2	3										
MÜZİK	a	AKORD BOZUK.		2												
	b	MÜZİKLER YÖRESEL ÖZELLİKLERE UYGUN İCRA EDİLMİYOR.		1	2	3	4	5	6	7						
	c	MÜZİK GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR.		1	2	3	4									
	d	VOKAL, VOKALLER, ÇALGI, ÇALGILARDA VE GENELDE ENTONASYON BOZUKLUĞU VAR.		1	2	3	4									
	e	OYUN İLE MÜZİĞİN ANLATIM VE İFADE EKSİKLİĞİ VAR.		1	2											
	f	MÜZİKTE DÜZENLEME YOK.		4												
OYUN	HAREKET VE ANLATIM	a	YÖRESEL VEYA YÖREDE KABUL EDİLMİŞ OYUNLARIN DIŞINDA OYUN VAR		2	4										
		b	OYUNLARDA YÖRESEL TAVIR YOK.		2	4										
		c	OYUN-FİGÜRLERDE EKSİKLİK, FAZLALIK VEYA YANLIŞLIK VAR		1	2	3	4								
		d	OYUNCULARDA HAREKET UYUMSUZLUĞU, DENGE BOZUKLUĞU VE ŞAŞIRMALAR VAR		1	2	3	4	5	6	7	8				
		e	OYUNLARDA ANLATIM VE İFADE EKSİKLİĞİ VAR. (jest, mimik, anlatıma uygun olmayan mizansen ve kurgular yapılmış.)		1	2										
		f	OYUNCULAR MÜZİK İLE UYUM SAĞLAYAMIYOR.		1	2	3	4								
		g	AŞIRI FİGÜR TEKRARLARI VAR.		1	2										
		h	OYUN ARAÇLARI AMACINA UYGUN KULLANILMADI.		1	2										
		SUNU	a	SAHNEYE GİRİŞ VE ÇIKIŞ HATALI. ANLAMSIZ ÇIKIŞ VE GİRİŞLER VAR.		1	2	3	4							
	b		ÇİZGİLER OYUNLARIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİĞİNE GÖRE OLUŞTURULMAMIŞ.		1	2	3	4								
	c		ÇİZGİLERİN SAHNEYE YERLEŞİMİ VE SAHNE TRAFİĞİ HATALI		1	2	3	4	5	6						
	d		ÇİZGİ BOZUKLUKLARI, ÇİZGİ GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR. ÇİZGİLER ARASINDA UYUMLU BİR İLİŞKİ YOK.		1	2	3	4	5	6						
	e		ÇİZGİLER ARASINDA PERDELEME VAR.		1	2	3	4								
	f		SOLO OYUNLARDA SOLİST İLE FON ARASINDA UYUMSUZLUKLAR VAR.		1	2										
	g		OYUNLARIN SUNULUŞUNDA ÇİZGİ (FORM) ZENGİNLİĞİ YOK.		1	2	3									
	h		ÇİZGİLERİN OLUŞUMUNDA SAYISAL VE FİZİKSEK DENGE YOK		1	2	3									
	TOPLAM PUAN				100											
	SİLİNEN PUAN															
SONUÇ PUAN																

2.4.2. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1990-1991)

Tablo 2: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1990-1991)

G İ Y S İ	A	GİYSİLER YÖRESEL HALK OYUNU GİYSİ ÖZELLİKLERİNİ TAŞIMİYOR	5
	B	GİYSİLERDE UYUMSUZLUK VE NOKSANLIK VAR	1 2 3
	C	ABARTILMIŞ SÜS VE MAKYAJ VAR	2
O Y U N	A	GİYSİLER OYUN ANINDA DAĞILDI, ÇÖZÜLDÜ, DÜŞTÜ. OYUN ARAÇLARI AMACINA UYGUN KULLANILMADI ve/veya DÜŞTÜ (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
	B	OYUNLAR YÖRESEL ÖZELLİKLERİ TAŞIMİYOR Hareket ve mimiklerde abartmalar var. Tavır ve anlatım bozuklukları var Oyunlar temposunda oynanmıyor. (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
	C	HAREKET VE MİMİKLERDE BİRLİK YOK (Oyuncularda tereddüt var, grup ahengi yok) (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
	D	OYUN ALANI İYİ KULLANILAMADI (Sağda, solda, uzakta ve yakında oynandı) (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
	E	DİZİ ve/veya ŞEKİLLER BOZULDU (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5
	F	AŞIRI TEKRARLAR VAR OYUNLAR KİŞİYE DAYALI (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5
	G	ABARTMALAR YERSİZ, ANLAMSIZ BAĞIRMALAR VE KOMUTLAR VAR (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5
	H	OYUNCULAR MÜZİKLE UYUM İÇİNDE DEĞİL EZGİ TAMAMLANMADAN OYUN BİTİRİLDİ (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
M Ü Z İ K	A	EZGİLER YÖRESEL ÖZELLİKLERİ YANSITMIYOR VE HATALI ÇALINIYOR (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5 6 7 8
	B	MÜZİSYENLER ARASINDA UYUM YOK SESLER BİRBİRİNİ ÖRTÜYOR (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5
	C	MÜZİSYENLER USÛL VE HIZ HATASI YAPTI (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5
	D	NEFESLİ ÇALGILAR, PERDESİZ YAYLI ÇALGILAR (Kabak kemane, kemeçe v.b.) ve/veya OKUYUCULAR SES TONUNU YİTİRDİ (Detone oldu) (Her hata için 1 puan)	1 2 3 4 5
	E	ÇALGILARIN AKORDU BOZUK	2
GEREKÇE		YARIŞMA TOPLAM PUANI	100
		SİLİNEN PUAN	
		ÜYENİN SONUÇ PUANI	

Tablo 3: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1992-1993)

G İ Y İ S İ	A	YÖRE GİYSİSİ DIŞINDA BAŞKA BİR YÖRE GİYSİSİ GİYİLMİŞ	2
	B	GIYINIŞE ÖZEN GÖSTERİLMEMİŞ	1 2 3
	C	YÖRENİN DEĞİŞİK TÜRDE GİYSİLERİ GİYİLMİŞ UYUMSUZLUK VAR GİYSİ PARÇALARINDA AKSESUALARDA TAKI VE SÜS EŞYALARINDA EKSİKLİK ve/veya ABARTMALAR VAR AKSESUARLAR AMACINA UYGUN KULLANILMAMIŞ	1 2 3
	D	DÖVME TAKLİTLERİ VAR, AŞIRI MAKYAJ VAR. MAKYAJA UYUM YOK	1 2
M Ü Z İ K	A	EZGİLER YÖRESEL TAVIR, TARZ VE HIZDA ÇALINMIYOR	1 2 3
	B	USUL HATASI VAR	1 2 3
	C	EZGİLER ve/veya ŞÖZLER ANLAŞILMIYOR	1
	D	SESLER BİRBİRİNİ ÖRTÜYOR	1
	E	EZGİ ve/veya RİTM TAMAMLANMADAN BAŞKA EZGİ ve/veya RİTME GEÇİLDİ	1 2
	F	SESLER, YAYLI YADA ÜFLEMELİ ÇALGILAR DETONE OLUYOR BASKILAR TEMİZ ve NET DEĞİL	1 2
	G	ÇALGILARIN AKORDU BOZUK	1
	H	EZGİLERİN İCRASINDA ÇALGILAR KORİSTLER ve/veya SOLİSTLER ARASINDA UYUM YOK	1 2 3
	I	ÇALGILARIN SEÇİMİNDE ve/veya EZGİLERİN İCRASINDA SES TEKNİĞİ VE YAPISAL YÖNDEN UYUMSUZLUKLAR VAR	1
	J	OYUNLARDA DÜZENLEME YAPILDIĞI HALDE MÜZİKLERDE GEREKLİ OLAN DÜZENLEME YAPILMAMIŞ ÇALGI ZENGİNLİĞİ YOK	1
O Y U N L A R	H	a) OYUNLAR YÖRESEL TAVIR TARZ VE HIZDA OYNANMIYOR	1 2 3 4 5
	A	b) OYUNLARDA MEVCUT OLAN HAZ ve ELEM DUYGULARINI OYUNCULAR JEST VE MİMİKLERİ İLE İFADE EDEMİYORLAR. UYUMSUZLUKLAR ve/veya	1 2 3 4 5
	R	ABARTMALAR VAR. KONSANTRE OLAMIYORLAR.	
	E	c) BAŞ, EL, KOL, OMUZ, GÖĞÜS ve AYAK HAREKETLERİNDE UYUM YOK	1 2 3 4 5
	K		1 2 3 4 5
	E	d) DÖNME, ZIPLAMA, ÇÖKME, YÜRÜME, YAYLANMA ve SALLANMA HAREKETLERİNDE UYUM YOK	
	T	e) OYUNCULARDA ŞAŞIRMA VE DENGİ BOZUKLUKLARI VAR	1 2 3 4 5
	v	f) EZGİ ve/veya RİTM TAMAMLANMADAN OYUNDAN OYUNA GEÇİLDİ veya BİTİRLDİ	1 2 3 4 5
	e		1 2 3 4 5
	A	g) OYUN BAŞLANGICI ve BİTİŞLERİ İLE OYUNDAN OYUNA GEÇİŞLERDE UYUM YOK OYUNCULAR MÜZİKLE UYUM İÇİNDE DEĞİL.	
	N	h) YERSİZ, ANLAMSIZ, UZUN SÜRELİ BAĞIRMALAR ve/veya KOMUTLAR VAR	1 2 3
	L	i) OYUN ARAÇLARI OYUNUN AMACINA UYGUN KULLANILMADI ve/veya DÜŞTÜ.	1 2 3
	A		1 2
T	a) SAHNEYE GİRİŞ ve ÇIKIŞ HATALI	1 2	
I	b) SABİT ÇİZGİ veya ÇİZGİLERİN SAHNEYE YERLEŞİMİ HATALI	1 2 3 4	
M	c) HAREKET HALİNDEKİ ÇİZGİ veya ÇİZGİLERİN, SAHNE MERKEZİNE GÖRE KAT ETTİKLERİ MESAFELER HATALI	1 2 3 4	
U	d) SABİT ve/veya HAREKET HALİNDEKİ ÇİZGİLER ARASINDA PERDELEME VAR	1 2 3 4	
N	e) SOLO OYUNLARDA SOLİST veya SOLİSTLER İLE FONDA BULUNANLARIN ARASINDA UYUM YOK SABİT veya HAREKET HALİNDEKİ POZİSYONLARI HATALI	1 2 3 4	
U	f) ÇİZGİLER OYUNLARIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİĞİNE GÖRE OLUŞTURULMAMIŞ	1 2 3 4	
	g) ÇİZGİ BOZUKLUKLARI VAR ÇİZGİ GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR	1 2 3 4	
	h) AYNI GÖRÜNÜŞ UZUN SÜRE KULLANILDI AŞIRI TEKRARLAR VAR	1 2	
	i) OYUNLARIN SUNULUŞUNDA ÇİZGİ ZENGİNLİĞİ YOK	1	
	j) ÇİZGİLERİN OLUŞUMDA OYUNCU SAYISI ve BOY DENGESİ SAĞLANAMAMIŞ	1 2	
GEREKÇE		YARIŞMA TOPLAM PUANI	100
		SİLİNEEN PUAN	
		ÜYENİN SONUÇ PUANI	

Tablo 4: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Halk Oyunları Yarışma Kriterleri (1999)

G İ Y S İ	A	YÖRE GİYSİSİ DIŞINDA BAŞKA BİR YÖRE GİYSİSİ GİYİLMİŞ	2	
	B	GIYINIŞE ÖZEN GÖSTERİLMEMİŞ	1 2 3	
	C	YÖRENİN DEĞİŞİK TÜRDE GİYSİLERİ GİYİLMİŞ UYUMSUZLUK VAR GİYSİ PARÇALARINDA AKSESUALARDA TAKI VE SÜS EŞYALARINDA EKSİKLİK ve/veya ABARTMALAR VAR AKSESUARLAR AMACINA UYGUN KULLANILMAMIŞ	1 2 3	
	D	DÖVME TAKLİTLERİ VAR, AŞIRI MAKYAJ VAR. MAKYAJA UYUM YOK	1 2	
M Ü Z İ K	A	EZGİLER YANLIŞ ÇALINIP SÖYLENİYOR	1 2 3	
	B	EZGİLER ve/veya SÖZLER ANLAŞILMIYOR SESLER BİRBİRİNİ ÖRTÜYOR	1 2 3	
	C	EZGİ ve/veya RİTM TAMAMLANMADAN BAŞKA EZGİ ve/veya RİTME GEÇİLDİ	1 2 3	
	D	SESLER, YAYLI YADA ÜFLEMELİ ÇALGILAR DETONE OLUYOR BASKILAR TEMİZ ve NET DEĞİL	1 2	
	E	ÇALGILARIN AKORDU BOZUK	1	
	F	EZGİLERİN İCRASINDA ÇALGILAR KORİSTLER ve/veya SOLİSTLER ARASINDA UYUM YOK	1 2 3	
	G	ÇALGILARIN SEÇİMİNDE ve/veya EZGİLERİN İCRASINDA SES TEKNİĞİ VE YAPISAL YÖNDEN UYUMSUZLUKLAR VAR	1	
	H	OYUN ANLATIMIYLA MÜZİK ANLATIMI ARASINDA UYUM YOK	1 2	
O Y U N L A T I M	H	a)OYUNLAR YÖRESEL TAVİR TARZ VE HIZDA OYNANMIYOR	1 2 3 4 5	
	A	b) OYUNLARDA MEVCUT OLAN HAZ ve ELEM DUYGULARINI OYUNCULAR JEST VE MİMİKLERİ İLE İFADE EDEMİYORLAR. UYUMSUZLUKLAR ve/veya ABARTMALAR VAR. KONSANTRE OLAMIYORLAR.	1 2 3 4 5	
	R	c) BAŞ, EL, KOL, OMUZ, GÖĞÜS ve AYAK HAREKETLERİNDE UYUM YOK	1 2 3 4 5	
	E	d) DÖNME, ZIPLAMA, ÇÖKME, YÜRÜME, YAYLANMA ve SALLANMA HAREKETLERİNDE UYUM YOK	1 2 3 4 5	
	K	e) OYUNCULARDA ŞAŞIRMA VE DENGE BOZUKLUKLARI VAR	1 2 3 4 5	
	T	f) EZGİ ve/veya RİTM TAMAMLANMADAN OYUNDAN OYUNA GEÇİLDİ veya BİTİRLDİ	1 2 3 4 5	
	E	g) OYUN BAŞLANGICI ve BİTİŞLERİ İLE OYUNDAN OYUNA GEÇİŞLERDE UYUM YOK OYUNCULAR MÜZİKLE UYUM İÇİNDE DEĞİL.	1 2 3	
	v	h) YERSİZ, ANLAMSIZ, UZUN SÜRELİ BAĞIRMALAR ve/veya KOMUTLAR VAR	1 2 3	
	e	i) OYUN ARAÇLARI OYUNUN AMACINA UYGUN KULLANILMADI ve/veya DÜŞTÜ.	1 2 3	
	A	S	a) SAHNEYE GİRİŞ ve ÇIKIŞ HATALI	1 2
	N	b) SABİT ÇİZGİ veya ÇİZGİLERİN SAHNEYE YERLEŞİMİ HATALI	1 2 3 4	
	U	c) HAREKET HALİNDEKİ ÇİZGİ veya ÇİZGİLERİN, SAHNE MERKEZİNE GÖRE KAT ETTİKLERİ MESAFELER HATALI	1 2 3 4	
	Y	d) SABİT ve/veya HAREKET HALİNDEKİ ÇİZGİLER ARASINDA PERDELEME VAR	1 2 3 4	
A	e) SOLO OYUNLARDA SOLİST veya SOLİSTLER İLE FONDA BULUNANLARIN ARASINDA UYUM YOK SABİT veya HAREKET HALİNDEKİ POZİSYONLARI HATALI	1 2 3 4		
T	f) ÇİZGİLER OYUNLARIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİĞİNE GÖRE OLUŞTURULMAMIŞ	1 2 3 4		
I	g) ÇİZGİ BOZUKLUKLARI VAR ÇİZGİ GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR	1 2 3 4		
M	h) AYNI GÖRÜNÜŞ UZUN SÜRE KULLANILDI AŞIRI TEKRARLAR VAR	1 2		
U	i) OYUNLARIN SUNULUŞUNDA ÇİZGİ ZERNİĞİNİ YOK	1		
N	j) ÇİZGİLERİN OLUŞUMDA OYUNCU SAYISI ve BOY DENGESİ SAĞLANAMAMIŞ	1 2		
GEREKÇE		YARIŞMA TOPLAM PUANI	100	
		SİLİNE PUAN		
		ÜYENİN SONUÇ PUANI		

2.4.3. Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Stilize Dal Yarışma Kriterleri

YARIŞMANIN YERİ
YARIŞMANIN TARİHİ
TAKIMIN İLİ
TAKIMIN ADI

YARIŞMA KATEGORİSİ	MİNİKLER		YILDIZLAR		GENÇLER		BÜYÜKLER
YARIŞMA BASAMAĞI	İL /ÜNV. İÇİ		GRUP		YARI FİNAL		FİNAL

OYUNCU SAYISI BAY : BAYAN :
MÜZİSYEN SAYISI BAY : BAYAN :
ANTRENÖRÜN ADI SOYADI
MÜZİK KOOR. ADI SOYADI
İDARECİNİN ADI SOYADI
İMZASI

OYUN YÖRESİ _____
OYUNUN SIRALAMASI
1- _____
2- _____
3- _____
4- _____
5- _____

Tablo 5: Türkiye Halk Oyunları Federasyonu Stilize Dal Yarışma Kriterleri

G İ Y S İ	A	GİYİSİLER YÖRESEL ÖZELLİK TAŞIMİYOR	1 2 3 4 5	
	B	GİYİNİŞE ÖZEN GÖSTERİLMEDİ	12 3 4 5 6	
	C	SÜS (MAKYAJ) TAKI VE AKSESUARLARDA ABARTI UYUMSUZLUK VAR	1 2 3	
M Ü Z İ K	A	AKORD BOZUK	2	
	B	MÜZİKLER YÖRESEL ÖZELLİKLERE UYGUN İCRA EDİLMİYOR	12345678	
	C	MÜZİK GEÇİŞLERİNDE HATA VAR	1 2 3 4	
	D	VOKAL, VOKALLER, ÇALGI, ÇALGILARDA VE GELDE ENTONASYON BOZUKLUĞU VAR	1 2 3 4	
	E	OYUN İLE MÜZİĞİN ANLATIMI VE İFADE EKSİKLİĞİ VAR	1 2	
	F	MÜZİKTE DÜZENLEME YOK	4	
O Y U N	H A A N R A E T K İ E M T İ	A	YÖRESEL VEYA YÖRE DIŞINDA KABUL EDİLMİŞ OYUNLARIN DIŞINDA OYUN VAR	2 4
		B	OYUNLARDA YÖRESEL TAVIR YOK	2 4
		C	OYUN-FİGÜRLERDE EKSİKLİK, FAZLALIK VEYA YANLIŞLIK VAR	1 2 3 4
		D	OYUNCULARDA HAREKET UYUMSUZLUĞU DENGE BOZUKLUĞU VAYA ŞAŞIRMALAR VAR	1 2 3 4 5 6 7 8
		E	OYUNLARDA ANLATIM VE İFADE EKSİKLİĞİ VAR	1 2
		F	OYUNCULAR MÜZİK İLE UYUM SAĞLAYAMIYOR	1 2 3 4
		G	AŞIRI FİGÜR TEKRARLARI VAR	1 2
		H	OYUN ARAÇLARI AMACINA UYGUN KULLANILMADI	1 2
	S U N U	A	SAHNEYE GİRİŞ VE ÇIKIŞ HATALI ANLAMISIZ ÇIKIŞ VE GİRİŞLER VAR	
		B	ÇİZGİLER OYUNLARIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİĞİNE GÖRE OLUŞTURULMAMIŞ	1 2 3 4
		C	ÇİZGİLERİN SAHNEYE YERLEŞİMİ VE SAHNE TRAFİĞİ HATALI	12345 6
		D	ÇİZGİ BOZUKLUKLARI VE ÇİZGİ GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR ÇİZGİLER ARASINDA UYUMLU BİR İLİŞKİ YOK	123456
		E	ÇİZGİLER ARASINDA PERDELEME VAR	1 2 3 4
		F	SOLO OYUNLARDA SOLİST İLE FON ARASINDA UYUMSUZLUKLAR VAR	1 2
		G	OYUNLARIN SUNULUŞUNDA ÇİZGİ (FORM) ZENGİNLİĞİ OLSUN	1 2 3
		H	ÇİZGİLERİN OLUŞUMUNDA SAYISAL - FİZİKSEL DENGE YOK	1 2 3
HAKEMİN ADI - SOYADI		TOPLAM PUAN :	100	
İMZASI		SİLİNEN PUAN :		
		SONUÇ PUANI :		

2.4.4. Kültür Bakanlığı – VAKSA Yarışma Kriterleri

Tablo 6: Kültür ve Turizm Bakanlığı ile VAKSA İşbirliğiyle Düzenlenen Türkiye 15. ve 16. Halk Dansları Yarışma Kriterleri

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI VE SABANCI VAKFI İŞBİRLİĞİ İLE DÜZENLENEN TÜRKİYE 15. VE 16. HALK DANSLARI YARIŞMASI DEĞERLENDİRME FORMU			
TOPLULUĞUN BULUNDUĞU İL :		DANSLAR	
YARIŞMA BASAMAĞI :		1	
YARIŞMA MERKEZİ :		2	
YARIŞMA TARİHİ :		3	
TOPLULUK ADI :		4	
TOPLULUK YÖRESİ :		5	
DANŞI SAYISI :		6	
TOPLULUK SORUMLUSU ADI/SOYADI-İMZA :		7	
GIYİLLİSİ	a	BİLİNEN YÖRE DIŞINDA BAŞKA BİR GIYSİ GİYİNİLMİŞ	10
	b	GIYİNİŞE İTİNA GÖSTERİLMEMİŞ (Dağıldı, çözüldü, düştü.) TAKI VE SÜSLERDE EKSIKLİK, ABARTMA VAR	2 4 6 8 10
MÜZİK	a	AKORD BOZUK	4
	b	SES YA/DA PERDESİZ SAZLAR DETONE OLMUŞ (Sesler için 4 puan, sazlar için 4 puan)	4 8
	c	EZGİLER BİLİNEN TAVİR-TARZ VE HIZDA İCRA EDİLMİYOR (Tavir-Tarz için 4 puan hız için 4 puan)	4 8
	d	ÇALGILARIN SESLERİ BİRİBİRİNİ ÖRTÜYOR	4
	e	ORKESTRASYONDA BOZUKLUKLARI VAR (Ezgi yöresel halk oyunu ezgisi karakterini kaybetmiş)	6
DANS	a	DANSLAR BİLİNEN TAVİR-TARZ VE HIZDA İCRA EDİLMİYOR	2 4 6 8 10 12
	b	DANŞILAR VE MÜZİK ARASINDA UYUMSUZLUK VAR HAREKETLERDE VE MİMİKLERDE UYUMSUZLUK VAR	2 4 6 8 10 12
	c	AŞIRI FİĞÜR TEKRARLARI VAR	2 4 6
	d	SAHNEYE GİRİŞ VE ÇIKIŞ HATALARI VAR	2 4
	e	SAHNE DÜZENLEMESİNDE BOZUKLUKLAR VAR DANŞILARDA SAYISAL DENGE YOK FİZİKSEL UYUMSUZLUK VAR	2 4 6 8 10 12 14 16
		TOPLAM PUAN	100
		SİLİNEN PUAN	
		SONUÇ PUANI	

Tablo 7: Kùltür ve Turizm Bakanlığı ile VAKSA İşbirliğiyle Dúzenlenen Tùrkiye 17. ve 18. Halk Dansları Yarışma Kriterleri

T.C. KùLTÜR VE TURİZM BAKANLIğI VE SABANCI VAKFI İřBİRİLĐđİ İLE DÚZENLENEN TùRKİYE 17. VE 18. HALK DANSLARI YARIşMASI DEĞERLENDİRME FORMU			
YARIşMA BASAMAĞI :		DANSLAR	
YARIşMA MERKEZİ :		1	
TOPLULUK ADI :		2	
TOPLULUK YÖRESİ :		3	
DANSÇI SAYISI :		4	
TOPLULUK SORUMLUSU ADI/SOYADI-İMZA :		5	
1. BÖLÜM TEKNİK DEĞERLENDİRME			
DANS	a	YÖREYE AİT OLMAYAN DANSLAR VAR	5
	b	DANSLARDA YÖREYE AİT OLMAYAN HAREKETLER VAR	2 4 6 8
	c	DANSÇILARDA MÜZİK İLE HAREKET VE İFADE UYUMSUZLUĞU VAR	1 2 3 4 5 6 7
	d	DANS KURGUSU SAYISAL VE FİZİKSEL DENGELR AÇISINDAN HATALI	1 2 3 4
	e	SAHNE KULLANIMI HATALI; UYGULANAN FORMLAR DANSLARIN KARAKTERİSTİĞİNE VE HAREKETLERİN AÇILIMLARINA UYGUN OLUşTURULMAMIş	1 2 3 4 5 6
MÜZİK	a	YÖREYE AİT OLMAYAN EZĐİ VE RİTİMLER VAR, MÜZİKLERİN İCRASINDA KUSUR VE UYUMSUZLUKLAR VAR	2 4 6 8 10
	b	ÇALGILAMA VE/VEYA DÜZENLEME HATALARI VAR	2 4 6 8 10
GİYSİ	a	YÖREYE AİT OLMAYAN GİYSİ KULLANILDI	5
	b	GİYİM VE KUşAMA ÖZEN GÖSTERİLMEMİş	1 2 3
	c	DANS ANLATIMINI DESTEKLEYEN ARAÇLAR VE AKSESUARLAR AMACINA UYGUN KULLANILMADI	1 2
2. BÖLÜM ARTİSTİK DEĞERLENDİRME			
DANS	a	DANSIN KURULUş FORMUNDA BULUNAN BÜTÜN BÖLÜMLER VE İÇERİK KULLANILDI	2
	b	DANSLARDA YÖRESEL ÜSLUP KULLANILDI	2
	c	SAHNE FİZİKSEL VE ESTETİK DENGELER AÇISINDAN OLUMLU KULLANILDI	2
MÜZİK	a	(MÜZİK)ÇALGILAMA VE/VEYA DÜZENLEME BAşARILI	3 6
GİYSİ	a	GİYİM KUşAM VE SÜSLENME BAşARILI	3
Adı ve Soyadı			TEKNİK PUAN
İmza			ARTİSTİK PUAN
			SONUÇ PUANI

2.4.5. Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Geleneksel Yarışma Kriterleri

Tablo 8: Milli Eğitim Bakanlığı Halk Oyunları Geleneksel Yarışma Kriterleri

ADI SOYADI		OYUNLARIN YÖRESİ												
TOPLULUK SORUMLUSUNUN		OYNAYIŞ SIRASINA GÖRE												
OYUN EĞİTMENİNİN(ANTRENÖR)		OYUN ADLARI		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
YARIŞMA YERİ														
YARIMA TARİHİ														
TOPLULUĞUN İLİ														
TOPLULUĞUN ADI														
TOPLULUĞUN KATEGORİSİ														
		KIZ	ERKEK	JÜRİ ÜYESİNİN (HAKEMİN):										
OYUNCU SAYISI				ADI SOYADI:										
MÜZİSYEN SAYISI				İMZASI										
KRİTERLER				HATA PUANI										
GIYSİ	a	GIYSİLER YÖRESEL ÖZELLİK TAŞIMİYOR.		1	2	3	4	5						
	b	GIYİNİŞE ÖZEN GÖSTERİLMEDİ		1	2	3	4	5	6					
	c	SÜS,(MAKYAJ) TAKI VE AKSESUARLARDA ABARTI, UYUMSUZLUK VAR.		1	2	3								
MÜZİK	a	AKORD BOZUK.		2										
	b	MÜZİKLER YÖRESEL ÖZELLİKLERE UYGUN İCRA EDİLMİYOR.		1	2	3	4	5	6	7				
	c	MÜZİK GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR.		1	2	3	4							
	d	VOKAL, VOKALLER, ÇALGI, ÇALGILARDA VE GENELDE ENTONASYON BOZUKLUĞU VAR.		1	2	3	4							
	e	OYUN İLE MÜZİĞİN ANLATIM VE İFADE EKSİKLİĞİ VAR.		1	2									
	f	MÜZİKTE DÜZENLEME VAR.		4										
OYUN	HAREKET VE ANLATIM	a	YÖRESEL VEYA YÖREDE KABUL EDİLMİŞ OYUNLARIN DIŞINDA OYUN VAR		2	4								
		b	OYUNLARDA YÖRESEL TAVIR YOK.		2	4								
		c	OYUN-FİGÜRLERDE EKSİKLİK, FAZLALIK VEYA YANLIŞLIK VAR		1	2	3	4						
		d	OYUNCULARDA HAREKET UYUMSUZLUĞU, DENGE BOZUKLUĞU VE ŞAŞIRMALAR VAR		1	2	3	4	5	6	7	8		
		e	OYUNLARDA ANLATIM VE İFADE EKSİKLİĞİ VAR. (jest, mimik, anlatıma uygun olamayan mizansen ve kurgular yapılmış.)		1	2								
		f	OYUNCULAR MÜZİK İLE UYUM SAĞLAYAMIYOR.		1	2	3	4						
		g	AŞIRI FİGÜR TEKRARLARI VAR.		1	2								
		h	OYUN ARAÇLARI AMACINA UYGUN KULLANILMADI.		1	2								
	SUNU	a	SAHNEYE GİRİŞ VE ÇIKIŞ HATALI. ANLAMSIZ ÇIKIŞ VE GİRİŞLER VAR.		1	2	3	4						
		b	ÇİZGİLER OYUNLARIN KARAKTERİSTİK ÖZELLİĞİNE GÖRE OLUŞTURULMAMIŞ.		1	2	3	4						
		c	ÇİZGİLERİN SAHNEYE YERLEŞİMİ VE SAHNE TRAFİĞİ HATALI		1	2	3	4	5	6				
		d	ÇİZGİ BOZUKLUKLARI, ÇİZGİ GEÇİŞLERİNDE HATALAR VAR. ÇİZGİLER ARASINDA UYUMLU BİR İLİŞKİ YOK.		1	2	3	4	5	6				
		e	ÇİZGİLER ARASINDA PERDELEME VAR.		1	2	3	4						
		f	SOLO OYUNLARDA SOLİST İLE FON ARASINDA UYUMSUZLUKLAR VAR.		1	2								
		g	OYUNLARIN SUNULUŞUNDA ÇİZGİ (FORM) ZENGİNLİĞİ YOK.		1	2	3							
		h	ÇİZGİLERİN OLUŞUMUNDA SAYISAL VE FİZİKSEK DENGE YOK		1	2	3							
				TOPLAM PUAN										
				SİLİNEEN PUAN										
				SONUÇ PUAN										
				100										

2.4.6. Kültür Bakanlığı Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışma Kriterleri

Tablo 9: Kültür Bakanlığı Türkiye Mahalli Halk Oyunları Yarışma Kriterleri

ADI/SOYADI		OYUN ADLARI OYNANIŞ SIRASINA GÖRE		
TOPLULUK SORUMLUSU:		1		
OYUN EĞİTMENİ		2		
YARIŞMA YERİ		3		
YARIŞMA TARİHİ		4		
TOPLULUĞUN İLİ		5		
TOPLULUĞUN ADI		6		
TOPLULUĞUN KATEGORİSİ : KIZ ERKEK		7		
MÜZİSYEN SAYISI		8		
KRİTERLER		HATA PUANI		
G İ Y S İ	a	Yöre giysisi dışında başka bir giysi giyinilmiş	5	
	b	Giysi parçaları eksik, yanlış yörenin birden fazla giysisi giyinilmiş	1 2 3 4	
	c	Giynişe özen gösterilmemiş (Çözüldü, Dağıldı, Düştü)	1 2 3 4	
	d	Amaca uygun makyaj yapılmamış takı-aksesuarlar eksik veya yanlış	1 2 3 4	
M Ü Z İ K	a	Akord bozuk	2	
	b	Müzikler yöresel ezgi ve ritmlere uygun icra edilmiyor	2 4 6	
	c	Müzikler noksan veya hatalı çalıyor	1 2 3	
	d	Hız hatası var	1 2	
	e	Solist, solistler ve çalgılarda ses kayması var (Detone, Sürtone)	1 2	
	f	Çalgılar temiz çalıyor	1 2	
	g	Sesler birbirini örtüyor (çalgılar, solist veya vokal net duyulmuyor)	1 2	
	h	Müzikte düzenleme var	4	
O Y U N	H A R K E T A N L A T I M I	a	Yöresel veya yörede kabul edilmiş oyunların dışında oyunlar var	2 4 6 8
		b	Oyunlarda yöresel tavır yok	2 4 6 8
		c	Oyun-figürlerde eksiklik, fazlalık veya yanlışlık var	2 4 6 8
		d	Oyunculara hareket uyumsuzluğu denge bozukluğu ve şaşirmalar var	1 2 3 4 5 6
		e	Oyunlarda anlatım ve ifade eksikliği var (jest, mimik, anlatımı uygun olmayan mizansen ve kurgular yapılmış)	1 2 3 4 5
		f	Oyuncular müzik ile uyum sağlayamıyor	1 2 3 4
		g	Aşırı figür tekrarları var	1 2 3 4
		h	Oyun araçları amacına uygun kullanılmadı	1 2 3
	S U N U	a	Sahneye giriş çıkış hatalı	1 2
		b	Sahneye yerleşimi ve sahne trafiği hatalı	1 2 3 4
		c	Solo yanlışlıkları var	1 2 3
		d	Oyunlar geleneksel formlarda sunulmuyor formlar bozuk	1 2 3 4
		e	Dizilişlerde fiziksel denge yok	1
		TOPLAM PUAN	100	
		SİLİNE PUAN		

BÖLÜM 3: YARIŞMA BELGELERİNİN MUKAYESESİ

3.1. Türk Halk Oyunları Yarışma Kurallarının Mukayesesi

3.1.1. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışmaları Kural ve Esasları Mukayesesi

Tablo 10: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışmaları Kural ve Esasları Mukayesesi

	1- Her kategorideki halk oyunu toplulukları, bulunduğu ile bağlı kalmaksızın, istediği bir yöre oyunları ile yarışmaya katılabileceklerdir. Ancak, bulunduğu ilin oyunlarını oynamaya özen göstereceklerdir. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	2- Her kategorideki halk oyunları yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan topluluklar ve sahne düzenlemesi yapmayan topluluklar arası olmak üzere iki dalda yapılmaktadır(il yarışmalarından başlamak üzere) yarışmalara her kategorideki topluluklar ister sahne düzenlemesi yaparak, isterse sahne düzenlemesi yapmadan katılabileceklerdir. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	3- Grup yarışmalarına; her ilden iki ayrı dalın (sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan) birincileri katılacaktır. Birincilerin tesbitinde her iki dalda ağırlık puanlarına kadar bakılacak, ağırlık puanları da eşit olursa eşit puan sahibi topluluklar doğrudan grup yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	4- Final yarışmalarına; yarışma dallarında birinci olan ekipler (grup birincileri) katılacaktır. Grup birincisi olan topluluklar tesbit ederken her iki dal da da ağırlık puanlarına kadar bakılacak, ağırlık puanlarında eşit olursa bu durumdaki topluluklar için kura çekimi yapılmadan eşit puana sahip topluluklar doğrudan final yarışmasına katılma hakkı kazanacaktır. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	YOK
	5- Final yarışmalarında aynı puanı alan oyun toplulukları aynı hakka sahip olacak oyun, giysi, müzik ve ağırlık puanlarına bakılmadan ekiplerin aldıkları puanlara göre sıralama yapılacak. Bu durumda da birden fazla birinci, ikinci, üçüncü olabileceklerdir. Bu uygulama her kategori ve her dal için geçerlidir. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	YOK

	6- il içi yarışmalardan itibaren yarışmalara katılan tüm topluluklar katıldıkları her dal için (sahne düzenlemesi yapan, sahne düzenlemesi yapmayan) ayrı değerlendirme belgesi ile değerlendirileceklerdir. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	7- Topluluklar bir üst basamaktaki yarışmalara; (Grup-Final) a)Alt basamakta yarıştığı yöre ile b)Alt basamakta yarıştığı eleman sayısı ile c)Alt basamakta yarıştığı dal da (sahne düzenlemesi yapan ya da yapmayan) katılacaklardır. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	8- ilkokullar, Ortaokullar, Liseler arası halk oyunları grup ve final yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar arası olmak üzere 2 dalda yapılacak ve her dalın birincisi, ikincisi, üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir. ilkokullar, Ortaokullar ve Liseler grup ve final yarışmalarının teknik toplantısında hangi dalda yarışacaklarını bildirecekler ve o dalın yarışma belgesini alıp dolduracaklardır. (1990)
1990	VAR
1993	YOK
1999	YOK
2000	YOK
	9- Gençlik Merkezleri arası halk oyunları grup ve final yarışmaları; sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar arası olmak üzere iki dalda yapılacak ve her dalın birincisi, ikincisi, üçüncüleri ayrı ayrı belirlenecektir. Gençlik Merkezleri Grup yarışmasından itibaren hangi dalda yarışacakları teknik toplantıda belirlenecekler ve o dalın yarışma belgelerini alıp dolduracaklardır. (1990)
1990	VAR
1993	YOK
1999	VAR
2000	YOK
	10- Dernekler arası halk oyunları grup ve final yarışmaları sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar olmak üzere iki dalda yapılacak ve her dalın birincisi, ikincisi, üçüncüsü ayrı ayrı belirlenecektir. Dernekler grup yarışmasından itibaren hangi dalda yarışacaklarını teknik toplantılarda belirtecekler ve o dalın yarışma belgesini alıp dolduracaklardır. (1990)
1990	VAR
1993	YOK
1999	VAR
2000	YOK
	11- Sağır ve dilsiz okullar arası halk oyunları final yarışması sadece bir statüde olacaktır. Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar ayrı ayrı değerlendirme belgesi üzerinden değerlendirilmeye tabi tutulacak ancak tek bir sıralama yapılacaktır. (1990)

1990	VAR
1993	YOK
1999	YOK
2000	YOK
	12- Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklar en az 7 kişiden oluşacaktır. Üst sınır serbest bırakılmıştır. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	13- Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır. 4 oyundan az oyun oynayan topluluklar yarışmaya alınmazlar. 4 oyundan az oynanıldığı yarışma anında tesbit edilenler yarışmadan elenirler. (Puan verilmez) (1990)
1990	VAR
1993	Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır.
1999	Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır.
2000	Her kategorideki oyun toplulukları en az 4 oyun oynayacaklardır.
	14- Her kategorideki oyun toplulukları bazı oyun yörelerimizde olduğu gibi (Trabzon, Sivas, Erzurum, Bilecik, Çanakkale, Aydın vb.) kız erkek ayrı ayrı oynayabileceklerdir. "Bu durumda; kız ve erkek toplam oyuncu sayısı en az 7 kişi olacak" ve değerlendirme bir oyun topluluğu olarak yapılacaktır. Bu şekilde yarışmaya katılan oyun topluluklarında; kızlarla erkeklerin yarışma süresi içinde oynadıkları oyun sayısı toplam en az 4 oyun olacaktır. (1990)
1990	VAR
1993	"Bu durumda; kız ve erkek toplam oyuncu sayısı en az 7 kişi olacak" İfadesi yer almamaktadır.
1999	"Bu durumda; kız ve erkek toplam oyuncu sayısı en az 7 kişi olacak" İfadesi yer almamaktadır.
2000	"Bu durumda; kız ve erkek toplam oyuncu sayısı en az 7 kişi olacak" İfadesi yer almamaktadır.
	15- Her kategoride; bir yıl önce Türkiye birincisi olan topluluk, bir sonraki yıl il ve üniversite içi yarışmasına katılacaktır. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	Her kategoride iki yıl üst üste Türkiye birincisi topluluk bir sonraki yıl yarışmalara katılamaz ancak final yarışmasına gösteri ekibi olarak katılır ve gösteri sunar. Olarak yer almaktadır.
2000	VAR
	16- Yalnız kız ve erkek okulları (aynı il hudutları içinde olmak kaydıyla) birleşerek, bir oyun topluluğu olarak yarışmaya katılabileceklerdir. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR

	17- Her kategorideki halk oyunu toplulukları, yarışmada kendilerine eşlik edecek çalgı takımını birlikte getireceklerdir. Topluluklar istedikleri takdirde, ses bantları ile yarışmalara katılabileceklerdir. Çalgılarda okulun öğrencisi olma şartı aranmaz. (ancak her türlü kusurları oyuncu gibi değerlendirilir. Çalgıların kıyafetlerinin de, oyun yöresinin kıyafetlerine uygun olması gerekir. Aksi takdirde kıyafetten puan silinir. Aynı kural; mizansene katılanlar, ses sanatçıları ve koro elemanları içinde geçerlidir. il ve üniversite içi yarışmalarda çalgıcıların ve ses sanatçıların kıyafetlerinin uyumsuzluğu durumunda puan silinmeyecektir.) (1990)
1990	VAR
1993	Her topluluk yarışmaya müzisyenlerini de birlikte getirmek zorundadır. Şeklinde ifade edilmiştir.
1999	VAR
2000	Oyun topluluklarına eşlik edecek enstrümanlar mikrofon ile çalacak olup, kendilerinin getirecekleri bağlantı (jak) aletlerini kesinlikle kullanamayacaklardır. Şeklinde ifade edilmiştir.
	18- ilkököl, ortaokul, lise ve dengi okullar, il birinciliği yarışmasına; üniversiteye bağlı fakülte, enstitü ve yüksekokullar üniversite içi yarışmasına; özürlü okulları ise doğrudan Türkiye birinciliği yarışmasına katılabilecektir. (1990)
1990	VAR
1993	YOK
1999	YOK
2000	YOK
	19- Her kategori ve basamaktaki yarışmada oyun topluluğunun başında resmen görevlendirilmiş, sorumlu bir yönetici bulunacaktır. Seçici kurul ve düzenleme kurulu ile olan ilişkileri, sorumlu yönetici yürütecektir. İtirazlarla ilgili yetkili, sorumlu yöneticidir. Değerlendirme belgelerini inceleme yetkisi de sorumlu yöneticiye aittir. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	YOK
	20- Aynı okulun birden fazla ekibi grup yarışmasına katılma hakkını kazanırsa, ayrı ayrı grup merkezlerinde yarışmaya katılacaklardır. (1990)
1990	VAR
1993	VAR
1999	VAR
2000	YOK
	21- Grup ve final yarışmasına katılan halk oyunu topluluklarına; 1 idareci, 1 oyun eğitmeni ile 22 oyuncu ve müzisyen olmak üzere en fazla 24 kişiye bütçe imkanları dahilinde geliş-dönüş otobüs ücreti ile yevmiyeleri ödenecektir. (1993)
1990	YOK
1993	VAR
1999	YOK
2000	Grup ve Türkiye birinciliği yarışmasına katılacak olan halk oyunu topluluklarına; bütçe olanakları ölçüsünde ödeme yapılacaktır.

	22- Dernekler - Kurumlar - Kuruluşlar ve Gençlik Merkezleri arası il yarışmaları; il düzenleme kurulunca organize edilecektir. İl düzenleme kurulu; Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Kültür Müdürü, Milli Eğitim Müdürü Gençlik Merkezi Müdürü veya temsilcileri ile genel müdürlük ile düzenlenen seçici kurul üyeliği kursundan geçip belge alan yeterli sayıda üye ve derek kurum ve kuruluş yetkilisinden oluşacaktır. Üniversite içi yarışmalar "Üniversite içi yarışmalar düzenleme kurulunca organize edilecektir. Bu kurul; rektörlükçe tespit edilecek yeterli sayıda elemandan oluşacaktır. Kurul üniversiteyi grup yarışmasında temsil edecek bir oyun topluluğunu seçerek gençlik ve spor genel müdürlüğüne bildirecektir. (her üniversite sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan topluluklarını ayrı ayrı seçip halk oyunları yarışma esaslarında belirtilen oranlara göre grup yarışmasına katılacaktır.) Yarışmalara her kategorideki topluluklar ister sahne düzenlemesi yaparak, isterse sahne düzenlemesi yapmadan katılabileceklerdir. (1993)
1990	YOK
1993	VAR
1999	YOK
2000	YOK
	23- Üniversiteler grup yarışmalarına halk oyunları yarışma esaslarında belirtilen oranlara göre katılacaktır. Sahne düzenlemesi yapan ve yapmayan üniversiteler kategorisinde her gruptan Türkiye Birinciliğine birinci ve ikinci olan topluluklar katılacaktır. Bir üniversiteden üniversite içi halk oyunları yarışmasına 1 ile 5 fakülte katılırsa grup yarışmasına 1 ekiple katılacak 6 ve daha fazla fakülte katılırsa 2 ekip grup yarışmasına katılmaya hak kazanacaktır. (1993)
1990	YOK
1993	VAR
1999	YOK
2000	YOK
	24- Her oyun topluluğu; en az 7, en çok 11 dakikada oyunlarını sunacaklardır. (1993)
1990	YOK
1993	VAR
1999	VAR
2000	VAR
	25- Dernek, kurum ve kuruluşlar; il içi yarışmalarına (farklı yöre olmak koşulu ile) 1'den fazla ekiple katılabilirler. Dernek, kurum ve kuruluşlar kategorilerinde (her dal için ayrı ayrı) bir ilde yarışmaya 1 ile 10 ekip katıldığı takdirde 1 ekip, 11 ve daha yukarı sayıda ekip katıldığı takdirde 2 ekip grup yarışmasına katılacaktır. Ankara ve İstanbul il yarışmaları, grup yarışması şeklinde yapılacak bu iki ilde, her iki dalda birinci ve ikinci olan topluluklar direk olarak Türkiye birinciliği yarışmasına katılacaklardır. (2000)
1990	YO9K
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	26- Grup statüsünde yapılacak olan Ankara ve İstanbul halk oyunları il yarışmalarının seçici kurul üyeleri; genel müdürlükçe görevlendirilecek olup, seçici kurul üyelerinin yolluk ve yevmiyeleri ise Ankara ve İstanbul il müdürlüklerince ödenecektir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK

1999	YOK
2000	VAR
	27- Türkiye birinciliği yarışmalarına yarışma dallarında grup birincisi olan ekipler katılacaklardır. Grup birincisi olan toplulukları tespit ederken her iki dalda da ağırlık puanlarına kadar bakılacak ağırlık puanları eşit olursa bu durumdaki topluluklar için kura çekimi yapılmadan doğrudan Türkiye birinciliği yarışmasına katılma hakkı kazanacaklardır. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	28- Grup yarışmalarında grup birincileri ile aynı puanı alan ancak ağırlık puanı ile kaybeden topluluklar arasından tüm gruplar itibariyle en yüksek puanı alan 2 topluluk (düzenlemeli ve düzenlemesiz ayrı ayrı) Türkiye birinciliği yarışmasına katılma hakkı kazanacaklardır. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	29- Grup yarışmalarında birincilerle aynı puanı alan ekipler çıkmazsa; tüm kategorilerde, gruplar itibariyle her iki dal da en yüksek puanı alan ikincilerden 2' şer ekip Türkiye birinciliğine katılacaktır. Grup yarışmalarında birinciyle aynı puanı birden fazla topluluk almış ve ağırlık puanı ile birinciliği kaybetmişse bu uygulamaya sadece ikinciler tabi tutulacaktır. Üniversitelerarası grup yarışmalarında 2. ile aynı puanı birden fazla topluluk almış ve ağırlık puanı ile ikinciliği kaybetmişse bu uygulamaya sadece üçüncüler tabi tutulacaktır. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	30- Türkiye birinciliği yarışmalarında aynı puanı alan oyun toplulukları; oyun giysi müzik ve ağırlık puanlarına bakılmadan ekiplerin aldıkları puanlara göre sıralama yapılacaktır. Bu durumda birden fazla birinci, ikinci, üçüncü olabilecektir. Bu uygulama her kategori ve her dal için geçerlidir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	31- Bir üniversitenin üniversite içi halk oyunları yarışmasına 1 ile 5 oyun ekibi katılırsa; o üniversite grup yarışmasına 1 ekip ile katılacak, 6 ve daha fazla oyun ekibi katılırsa 2' şer ekiple grup yarışmasına katılmaya hak kazanacaktır. (düzenleme yapan ve yapmayan ayrı ayrı dikkate alınacaktır.) Üniversiteler grup yarışmalarına; halk oyunları yarışma esaslarında belirtilen oranlara göre katılacaktır. (düzenleme yapan ve yapmayan) Türkiye birinciliğine her gruptan birinci ve ikinci olan topluluklar katılacaklardır. (sahne düzenlemesi yapanların 1. ve 2. si düzenleme yapmayanların 1 ve 2. si) (2000)

1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	32- Bir eleman; ferdi olarak tüm kategorilerde yarışabilir. Ancak elemanlar toplu olarak ekip anlayışı içinde birden fazla kategoride yarışamazlar. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	33- İl yarışmasına tüm dernek kurum ve kuruluşlar (farklı yöre olmak koşuluyla) istedikleri kadar ekiple katılabileceklerdir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	34- Dernek kurum ve kuruluşlar gençlik merkezleri ve üniversitelerin birden fazla oyun topluluğu grup yarışmasına katılma hakkını kazanırsa ayrı grup merkezlerinde olmak koşuluyla yarışmaya katılabileceklerdir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	35- Dernek kurum ve kuruluşlar arası halk oyunları yarışmalarına katılacak topluluklardaki elemanların % 50 si 12 - 25 yaş grubunda olacaktır. Bu yaş sınırının altında ve üstünde olanlar yarışmalara katılamazlar. Katıldıkları takdirde diskalifiye olurlar. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	36- Halk eğitim merkezleri; Dernek kurum ve kuruluşlar kategorisinde yarışabileceklerdir. Gençlik ve spor il müdürlükleri bünyesindeki gençlik ve spor kulüpleri ile il izci kurulları demek kurum ve kuruluşlar arasında yapılan halk oyunları yarışmalarına katılamayacaklardır. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	37- Oyun topluluklarına eşlik edecek enstrümanlar mikrofon ile çalacak olup, kendilerinin getirecekleri bağlantı (jak) aletlerini kesinlikle kullanamayacaklardır. (2000)
1990	YOK
1993	YOK

1999	YOK
2000	VAR
	38- Oyun topluluklarına eşlik edecek enstrümanlar mikrofon ile çalacak olup, kendilerinin getirecekleri bağlantı (jak) aletlerini kesinlikle kullanamayacaklardır. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	39- Üniversiteler, Demek kurum ve kuruluşlar gençlik merkezleri ile şahıslar her yıl olduğu gibi bu yılda yapmış oldukları halk bilimi yöre araştırmaları ile araştırma yarışmasına katılabileceklerdir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	40- Bütün kategorilerde yarışan ekiplerin müzisyen sayılarının toplamı 10'u geçmeyecektir. Bu kurala uymayanlar diskalifiye edilir. Solistler ve müzisyenleri yöneten şefler bu sayıya dahil olmayacaklardır. Ancak halk oyunları giysileri giyeceklerdir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	41- Gençlik merkezleri arası halk oyunları yarışmalarına katılacak olan gençlik merkezi üyelerinin; yarışma tarihinden en az 6 ay önce gençlik merkezine kaydını yaptırmış olması ve bunu da yarışma anında üye kartı ile belgelendirmesi. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	42- Yarışmanın yapılacağı salon kalın ve renkli ambalaj bandı ile eni 12 metre Boyu 18 metre olmak üzere sınırlanacaktır. Gruplar bu alanda oyunlarını sergileyeceklerdir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR
	43- Topluluklar; düzenlemeli daldaki yarışmaya çok sazlılık anlayışı içinde katılacaklardır (tek davul, zuma veya tek kemençe olmayacak) yöre sazlarını kullanmaya çalışacaklardır. Düzenlemeli bölümde çok sazlılık kuralına uymayan ekiplerin 1 müzik puanı silinecektir. (2000)
1990	YOK
1993	YOK
1999	YOK
2000	VAR

GSGM yarışma kuralları incelendiğinde toplam 43 kural olduğu görülmektedir. Tamamında ortak olan 11 kriter, 3'ünde ortak olan 5 kriter, 2'sinde ortak olan 3 kriter, sadece 1'inde bulunan 24 kriter bulunmaktadır.

3.1.2. Kültür Bakanlığı ile VAKSA'nın Ortaklaşa Düzenlediği Türk Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi

Tablo 11: Kültür Bakanlığı ve Hacı Sabancı Vakfı (VAKSA)'nın Ortaklaşa Düzenlediği Türk Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi

	1-Topluluklar elemelere ve finale farklı karakterde 3 yöre ile katılacaklardır.
15	VAR
16	VAR
17	Topluluklar yarışmaya stilize edilmiş 1 yöre ile katılacaklardır.
18	VAR (17)
	2- Topluluklar yarışmaya Türkiye sınırları içindeki il, ilçe ve köy adları ile katılmak zorundadır. Örneğin Adıyaman, Artvin, Trabzon - Akçaabat gibi. Topluluklar Teke yöresi, Karadeniz yöresi, çiftetelli ve potbori gibi adlarla yarışmaya katılamayacaklardır.
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	3- Yurt dışında Türk soydaşlarımızın yaşadığı bölgelerden ülkemize göç ederek o bölgelerin danslarını icra eden topluluklar veya repertuvarlarında söz konusu yöreleri bulunduran topluluklar ilaveten yurt içindeki 2 değişik yörenin halk danslarını da repertuvarlarına alarak yarışmaya katılabileceklerdir.
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	4- Kurum ve kuruluşlar bu yarışmaya başka illerde şubelerinin olması halinde şubenin bulunduğu ilin adı kurum adının önüne yazarak katılabileceklerdir. Ancak elemelerde ve finalde şubeler arasında dansçı değişimi olmayacaktır.
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	5- Topluluklar yarışmaya kendi üye veya kursiyer statüsünde faaliyet gösteren dansçılarla katılacaklardır. Elemelerde herhangi bir toplulukta görev alan dansçı finalde başka bir toplulukta dansçı olarak görev alamayacaktır. Tespiti halinde topluluk yarışmadan ihraç edilecektir.
15	VAR
16	VAR

17	Topluluklar yarışmaya kendi üye veya kursiyer statüsünde faaliyet gösteren dansçılarda katılacaklardır. Yarışma basamaklarının herhangi bir aşamasında görev alan dansçı diğer basamaklarda başka bir toplulukta dansçı olarak görev alamayacaklardır.
18	VAR (17)
	6- Topluluklar en az 24 en çok 32 dansçı kullanabileceklerdir. Topluluklar karma yörelerde en az 8+8 = 16 dansçı karma olmayan yörelerde ise en az 12 dansçı ile sunumlarını gerçekleştireceklerdir. Kurgu gereği belirtilen sayıların kısa süreler içinde eksik olması dikkate alınmaz. Finalde elemelerde sunulan repertuar (Yöreler) değiştirilmeyecek, katılan dansçılardan en fazla 10 dansçı değiştirilebilecektir. Finalde sunulacak yörelerde dansçı sayısı azaltılmayacak. giysilerinde ve sahne düzenlemesinde değişiklik yapılmayacaktır. Ancak dansçı sayısı artırılabilir, mevcut giysi ve düzenlemede olumlu yönde geliştirme yapılabilecektir.
15	VAR
16	VAR
17	Topluluklar en az 24 en çok 32 dansçı kullanabileceklerdir. Kurgu gereği belirtilen sayıların kısa süreler için eksik olması dikkate alınmaz. Yarışma basamaklarında dansçılardan en fazla 10 dansçı değiştirilebilecektir. Finalde dansçı sayısı azaltılmayacak en çok dansçı sınırı içinde olmak kaydıyla dansçı sayısı artırılabilir, mevcut giysi ve sahne düzenlemesinde olumlu yönde geliştirme yapılabilecektir
18	VAR (17)
	7- Dansçılarda yaş sınırı en az 31 Aralık 1991 tarihi olacaktır.
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	8- Topluluklar kaset veya cd eşliğinde yarışacaklardır. Yarışma sırasında topluluğun bir görevlisi ses odasında gözlemci olarak bulunacaktır
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	9- Topluluklar elemelerde ve finalde repertuarlarını en az 15 en çok 18 dakika süreyle sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarını bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 3 puan silinecektir.
15	VAR
16	VAR
17	Topluluklar tüm basamak yarışmalarında repertuarlarını en az 6 en çok 8 dakika süreyle sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarına bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 3 puan silinecektir.
18	VAR (17)
	10- Elemelerde ve finalde ses ve ışık sistemleri Yürütme Kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave ya da başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır. Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. Teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.
15	VAR
16	VAR
17	Bölge ve final yarışmalarında ses ve ışık sistemleri Yürütme Kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave ya da başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır. Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.
18	VAR (17)

	11- Yarışma sıraları eleme ve finalde kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilir.
15	VAR
16	VAR
17	Yarışma sıraları bölge ve finalde kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilir.
18	VAR (17)
	12- Topluluklar kendilerine tahsis edilen prova gün ve saatlerine uyacaklardır.
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	13- Topluluklar başvuru sırasında belirttikleri topluluk ismini değiştiremeyecek ve değişik isimler ilave edemeyeceklerdir.
15	VAR
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	14- Yarışmaya geçici işçi statüsünde çalışan sanatçılar hariç Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan kişiler (dansçı- eğitmen - sorumlu yönetici) katılamazlar. Katılımları halinde topluluk yarışmadan ihraç edilir ve katılan kişi hakkında yasal işlem yapılır.
15	VAR
16	Yarışmaya daimi işçi ve 657 sayılı kanununun 4b statüsünde çalışan sanatçılar hariç Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan kişiler (dansçı - eğitmen - sorumlu yönetici) katılamazlar. Katılımları halinde topluluk yarışmadan ihraç edilir ve katılan kişi hakkında yasal işlem yapılır.
17	Yarışmaya Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev kadrolu sanatçılar (dansçı - eğitmen - sorumlu yönetici) katılamazlar.
18	VAR (17)
	15- Bir önceki yılın 1. si yarışmaya katılamaz. Ancak, gösteri grubu olarak galaya davet edilir ve mansiyon ödülü ile ödüllendirilir.
15	YOK
16	VAR
17	VAR
18	VAR
	16- Yarışmacı topluluklar buldukları ili temsil eden yöre veya istedikleri herhangi bir yöre ile yarışmaya katılabilirler.
15	YOK
16	YOK
17	VAR
18	VAR

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı işbirliği ile düzenlenen Halk dansları yarışma kuralları incelendiğinde toplam 16 kural olduğu görülmektedir. Tamamında benzerlik gösteren 14 kural bulunmaktadır. 1 kural 3 yarışmada, 1 kural ise sadece 2 yarışmada ortaktır.

3.1.3. Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı Mahalli Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi

Tablo 12: Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı Mahalli Halk Oyunları Yarışmalarının Kural ve Esaslarının Mukayesesi

	1- Topluluklar faaliyette buldukları ilin, yöre oyunları ile katılmak zorundadırlar.
KB	VAR
MEB	Topluluklar, istedikleri yörenin oyunları ile yarışmaya katılacaklar ve oyunlar yöresel karakteriyle sunulacaktır.
	2- Oyuncuların yaş sınırı en az 31 Aralık 1988 tarihi olacaktır.
KB	VAR
MEB	YOK
	3-Topluluklar karma yörelerde en az 6+6 = 12 en çok 8+8 = 16 oyuncu karma olmayan yörelerde ise en az 11 en çok 16 oyuncu ile sunumlarını gerçekleştireceklerdir. Finalde elemelere katılan oyunculardan en fazla 6 oyuncu değiştirilebilecektir.
KB	VAR
MEB	Her basamakta, yarışmaya katılan topluluğun oyuncu sayısı en az 7 ve en çok 16 kişiden oluşur. 16 kişiden fazla oyuncusu bulunan topluluk yarışmaya alınmaz. Bu durum, yarışma anında belirlenirse topluluk diskalifiye edilir.
	4-Topluluklar geleneksel sazlardan oluşan müzik grubu eşliğinde yarışacaklardır. Müzisyen sayısı en fazla 4 kişi olacaktır. Topluluklar tüm yarışma basamaklarında CD, Kaset vb. unsurlar eşliğinde yarışmayacaklardır.
KB	VAR
MEB	Oyun topluluğuna eşlik edecek müzik grubu (solist, çalgı topluluğu yöneticisi (şef de dahil), en fazla 8 kişi olacaktır. Kullanılan çalgılar, yöre çalgıları olacaktır. Oyunlar geleneksel formlarda, ezgi, tavır, tempo, usul bakımından aslına uygun icra edilecek, yöresel karakteri bozulmayacaktır.
	5-Topluluklar sunumlarını en az 6 en çok 8 dakika içerisinde sergileyeceklerdir. Alt ve üst süre sınırlarına bir dakikadan fazla uyulmaması halinde toplulukların sonuç puanından 5 puan silinecektir.
KB	VAR
MEB	Oyun süresi en az 7 dakika, en çok 11 dakikadır.
	6-Oyun süresi müzikle başlar. Yöre ait açış veya giriş müziği varsa bunun süresi en fazla 60 saniyedir. Bu sürenin bitiminde oyun başlamamışsa, oyun topluluğunun genel ortalama puanından bir puan silinir.
KB	YOK
MEB	VAR

	7-Grup ve final yarışmalarında ses ve ışık sistemleri yürütme kurulu tarafından sağlanacak bunun dışında ilave yada başka ses ve ışık sistemi topluluklar tarafından kurulamayacaktır. Toplulukların seslendirilmesi ve ışıkları yürütme kurulunun görevlendirdiği uzman kişi tarafından yapılacaktır. Teknik bir arıza olması halinde Yarışma Genel Yönetmeni ve Seçici Kurulun ortak kararıyla yarışma durdurulacak ve topluluk başa dönülerek yeniden değerlendirilecektir.
KB	VAR
MEB	YOK
	8- Yarışma sıraları grup ve final yarışmalarında kura ile belirlenecektir. Kura çekimleri yarışmalardan bir gün önce Yürütme Kurulu ve topluluk yöneticilerinin katılımı ile gerçekleştirilecektir.
KB	VAR
MEB	YOK
	9- Topluluklar kendilerine tahsis edilen prova gün ve saatlerine uyacaklardır.
KB	VAR
MEB	YOK
	10- Yarışmaya 657 sayılı devlet memurları kanunu 4/b ve işçi statüsünde çalışan sanatçılar hariç Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde görev yapan kişiler (oyuncu-eğitmen-sorumlu yönetici) katılamazlar. Katılmaları halinde topluluk yarışmadan ihraç edilir ve katılan kişi hakkında yasal işlem yapılır.
KB	VAR
MEB	YOK
	11- Yarışmaya, Bakanlığa bağlı örgün ve yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerden oluşan halk oyunu toplulukları katılabilir.
KB	YOK
MEB	VAR
	12- Bir örgün veya yaygın eğitim kurumu, yalnız bir yörenin oyun topluluğu ile yarışmaya katılabilir.
KB	YOK
MEB	VAR
	13- Topluluklar, yarışma süresi içinde en az 4 oyun oynayabilir.
KB	YOK
MEB	VAR
	14- Her basamak yarışmasında, oyuncuların ve müzisyenlerin, topluluğun sunmuş olduğu oyun yöresinin giysisini giyme zorunluluğu vardır. Ancak müzisyenlerin giysilerindeki (başlık, kama ve benzeri) icrayı engelleyici aksesuarlar ve parça eksikliklerinden puan silinmez. Aynı kural, solist veya koristler içinde geçerlidir.
KB	YOK
MEB	VAR
	15- Topluluklar sahneye giriş ve çıkışlarını yan kulislerden yapacaklardır. Yarışma için topluluklar sahneye giriş ve çıkışlarını oyun yöresinin özelliklerine bağlı kalarak yapmak zorundadırlar.
KB	YOK
MEB	VAR

Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan mahalli yarışma kuralları incelendiğinde 15 kural olduğu görülmektedir. Bu 15 kuraldan sadece 4 tanesi benzerlik göstermektedir. Diğer 11 kural ise birbirinden farklı kurallardan oluşmaktadır.

3.1.4. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Kategorileri

Tablo 13: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Kategorileri

1990	1993	1999	2000
İlkokullar Kategorisi	-----	-----	-----
Ortaokullar Kategorisi	-----	-----	-----
Lise ve Mesleki Okullar Kategorisi	-----	-----	-----
Üniversiteler Kategorisi	Üniversiteler Kategorisi	Üniversiteler Kategorisi	Üniversiteler Kategorisi
Gençlik Merkezleri Kategorisi	Gençlik Merkezleri Kategorisi	Gençlik Merkezleri Kategorisi	Gençlik Merkezleri Kategorisi
Özürlü Okullar Kategorisi	-----	-----	-----
Dernekler, kurum ve Kuruluşlar Kategorisi	Dernekler, Kurum ve Kuruluşlar Kategorisi	Dernekler, Kurum ve Kuruluşlar Kategorisi	Dernekler, Kurum ve Kuruluşlar Kategorisi

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yarışmalarının birbiri ile mukayesesinde kategori kısmında 7 ayrı kategorisinin olduğu görülmektedir. 1990 yılında 7 ayrı kategori kullanılırken daha sonraki yıllarda Üniversiteler, Gençlik Merkezleri ve dernekler Kurum ve Kuruluşlar kategorisi olmak üzere 3 ayrı kategoride yarışmalar yapılmaktadır.

3.1.5. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Dalları

Tablo 14: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türk Halk Oyunları Yarışma Dalları

1990	1993	1999	2000
Sahne Düzenlemeli Dal	Sahne Düzenlemeli Dal	Sahne Düzenlemeli Dal	Sahne Düzenlemeli Dal
Sahne Düzenlemesiz Dal	Sahne Düzenlemesiz Dal	Sahne Düzenlemesiz Dal	Sahne Düzenlemesiz Dal

GSGM yarışmalarında bulunan yarışma dalları incelendiğinde 2 ayrı dalın olduğu görülmektedir. Sahne düzenlemeli ve düzenlemesiz olmak üzere bütün yıllarda iki dalda yarışma yapılmaktadır.

3.2. Türk Halk Oyunları Yarışma Kriterlerinin Mukayesesi

3.2.1. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Giysi Kriteri Mukayesesi

Tablo 15: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Giysi Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	KTB	GSGM	MEB
1. Yöre giysisi dışında başka bir yöre giysisi giyilmiş	--	5	2	--
2. Giyinişe özen gösterilmemiş	123456	123	123	123456
3. Yörenin değişik türde giysileri giyilmiş. Uyumsuzluk var. Giysi parçalarında, aksesuarlarda, takı ve süs eşyalarında eksiklik ve/veya abartmalar var. Aksesuarlar amacına uygun kullanılmamış.	123	12	123	123
4. Dövme taklitleri var, aşırı makyaj var, makyajda uyum yok.	--	--	12	--
5. Giysiler yöresel özellik taşıyor.	12345	--	--	12345

Halk oyunları yarışmalarındaki temel kriterlerden biri olan giysinin yarışmalardaki mukayesesine bakıldığında toplamda 5 kriter ortaya çıkmaktadır. Bu beş kriterden sadece 2 tanesi bütün yarışmalarda görülmektedir. 1. ve 3.

kriterlerin puanlamalarında farklılık da olsa bütün yarışmalarda kullanılan kriterlerdir.1. kriter sadece Kültür Bakanlığı ve Gençlik Spor Müdürlüğünde 5. 5. Kriter ise Türk Halk Oyunları Federasyonu ve Milli Eğitim Bakanlığında kullanılmaktadır. 4. Kriter ise sadece Gençlik Spor Müdürlüğünde kullanılan bir kriterdir. Bu kriterlerin puanlamasında ise farklılıklar görülmektedir.

3.2.2. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Müzik Kriteri Mukayesesi

Tablo 16: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Müzik Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	K.B	GSGM	MEB
1- Ezgiler yöresel tavır, tarz ve hızda çalınmıyor	1 2 3 4 5 6 7 8	2 4 6 8 10	1 2 3	1 2 3 4 5 6 7
2- Usul hatası var	----	----	1 2 3	----
3- Ezgiler ve/veya sözler anlaşılmıyor	----	----	1	----
4- Sesler birbirini örtüyor	----	----	1	----
5- Ezgi ve/veya ritm tamamlanmadan başka ezgi ve/veya ritme geçildi	1 2 3 4	----	1 2	1 2 3 4
6- Sesler, yaylı ya da üflemlerli çalgılar detone oluyor baskılar temiz ve net değil	----	----	1 2	----
7- Çalgıların akordu bozuk	2	----	1	2
8- Ezgilerin icrasında çalgılar koristler ve/veya solistler arasında uyum yok	1 2 3 4	----	1 2 3	1 2 3 4
9- Çalgıların seçiminde ve/veya ezgilerin icrasında ses tekniği ve yapısal yönden uyumsuzluklar var	----	----	1	----
10- Oyunlarda düzenleme yapıldığı halde müziklerde gerekli olan düzenleme yapılmamış çalgı zenginliği yok	4	----	1	4
11- Çalgılama ve/veya düzenleme hataları var	----	2 4 6 8 10	----	----
12- Oyun ile müziğin anlatım ve ifade eksikliği var	1 2	----	----	1 2

Halk oyunları yarışmalarında kullanılan kriterlerden biride müzik kriteridir. Müzik kriterinin mukayesesine bakıldığında toplamda 12 kriter bulunmaktadır. Bu 12 kriterden sadece 1 tanesi bütün yarışmalarda görülmektedir. 1. Kriter puanlamalarında farklılık da olsa bütün yarışmalarda kullanılmaktadır. 12 kriterden 5 tanesi sadece bir yarışmada 1 tanesi sadece 2 yarışmada 4 tanesi sadece 3 yarışmada kullanılmaktadır. Puanlamalar incelendiğinde de farklılıkların olduğu görülmektedir. Özellikle bütün yarışmalarda ortak olan 1. Kritere bakıldığında Türk Halk Oyunları Federasyonunda 8 puan Kültür Bakanlığında 10 puan Milli Eğitim Bakanlığında 7 puana kadar puan kırılabilirken Gençlik Spor Müdürlüğünde en fazla 3 puan kırılabilirliği belirtilmektedir.

3.2.3. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Oyun Kriteri Mukayesesi

Tablo 17: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Oyun Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	K.B	GSGM	MEB
1- Giysiler oyun anında dağıldı, çözüldü, düştü, oyun araçları amacına uygun kullanılmadı ve/veya düştü	1 2	----	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2
2- Oyunlar yöresel özellikleri taşıyor Hareket ve mimiklerde abartmalar var. Tavrı ve anlatı bozuklukları var oyunlar temposunda oynanmıyor	2 4	5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	2 4
3- Hareket ve mimiklerde birlik yok	1 2 3 4 5 6 7 8	---	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2 3 4 5 6 7 8
4- Oyun alanı iyi kullanılmadı	----	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2 3 4 5 6
5- Dizi ve/veya şekiller bozuldu	----	----	1 2 3 4 5	----
6- Aşırı tekrarlar var oyunlar kişiye dayalı	1 2	----	1 2 3 4 5	1 2
7- Abartmalar yersiz, anlamsız bağırımlar ve komutlar var	----	----	1 2 3 4 5	----
8- Oyuncular müzikle uyum içinde değil ezgi tamamlanmadan oyun bitirildi.	1 2 3 4	1 2 3 4 5 6 7	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2 3 4
9- Oyunlarda anlatım ve ifade eksikliği var	1 2	----	----	1 2
10- Dans kurgusu sayısal ve fiziksel dengeler açısından hatalı	----	1 2 3 4	----	----
11- Danslarda yöreye ait olmayan hareketler var	----	2 4 6 8	----	----

Halk oyunları yarışmalarındaki kriterlerden biri olan oyun kriteri toplam 11 kriter kullanılmaktadır. Bu 11 kriterden sadece 2 tanesi puanlamalarında farklılıkta olsa bütün yarışmalarda kullanılmaktadır. 11 kriterden 4 tanesi sadece bir yarışmada, 1 tanesi sadece 2 yarışmada, 4 tanesi ise 3 yarışmada kullanılmaktadır. Bütün kriterlerde olduğu gibi oyun kriterinde de puanlarda farklılıklar görülmektedir. 4 yarışmada da ortak olan kriterler puanlama açısından incelendiğinde 4 puandan 10 puana kadar farklı puanlamaların olduğu görülmektedir.

3.2.4. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Giysi Kriteri Mukayesesi

Tablo 18: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Giysi Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	K.B	MEB
1-Yöre giysisi dışında başka bir giysi giyinilmiş	----	5	----
2- Giysi parçaları eksik, yanlış yörenin birden fazla giysisi giyinilmiş	----	1 2 3 4	----
3- Giyinişe özen gösterilmemiş (Çözüldü, Dağıldı, Düştü)	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4	1 2 3 4 5 6
4- Amaca uygun makyaj yapılmamış takı-aksesuarlar eksik veya yanlış	----	1 2 3 4	----
5- Giysiler yöresel özellik taşıyor	1 2 3 4 5	----	1 2 3 4 5
6- Süs (makyaj) takı ve aksesuarlarda abartı, uyumsuzluk var.	1 2 3	----	1 2 3

Mahalli yarışmalarının giysi kriterleri mukayese edildiğinde 6 kriter görülmekte bunlardan sadece 1 tanesi ortak olarak kullanılmakta 3 tanesi sadece 1 yarışmada, 2 tanesi de sadece 2 yarışmada kullanılmaktadır. Puanlama sistemine bakıldığında ise stilize dala oranla daha büyük yalınlık bulunduğu görülmektedir.

3.2.5. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Müzik Kriteri Mukayesesi

Tablo 19: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Müzik Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	K.B	MEB
1-Akord bozuk	2	2	2
2- Müzikler yöresel ezgi ve ritmlere uygun icra edilmiyor	1 2 3 4 5 6 7 8	2 4 6	1 2 3 4 5 6 7
3- Müzikler noksan veya hatalı çalınıyor	----	1 2 3	----
4- Hız hatası var	----	1 2	----
5- Solist, solistler ve çalgılarda ses kayması var (detone, sürtone)	----	1 2	----
6- Çalgılar temiz çalınmıyor	----	1 2	----
7- Sesler birbirini örtüyor (çalgılar, solist veya vokal net duyulmuyor)	----	1 2	----
8- Müzikte düzenleme var	4	4	4
9- Müzik geçişlerinde hatalar var	1 2 3 4	----	1 2 3 4
10- Vokal, vokaller, çalgı, çalgılarda ve genelde entonasyon bozukluğu var	1 2 3 4	----	1 2 3 4
11- Oyun ile müziğin anlatım ve ifade eksikliği var	----	----	1 2

Mahalli dal yarışmalarının müzik kriteri mukayese edildiğinde 11 kriter görülmekte; bunlardan sadece 3 tanesi ortak olarak kullanılmakta 6 tanesi sadece 1 yarışmada 2 tanesi ise sadece 2 yarışmada kullanılmaktadır. Puanlama sisteminde ise büyük oranda benzerlikler görülmektedir.

3.2.6. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Hareket Anlatımı) Kriteri Mukayesesi

Tablo 20: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Hareket Anlatımı) Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	K.B	MEB
1-Yöresel veya yörede kabul edilmiş oyunların dışında oyunlar var	2 4	2 4 6 8	2 4
2- Oyunlarda yöresel tavır yok	2 4	2 4 6 8	2 4
3- Oyun-figürlerde eksiklik, fazlalık veya yanlışlık var	1 2 3 4	2 4 6 8	1 2 3 4
4- Oyunculara hareket uyumsuzluğu denge bozukluğu ve şaşımalar var	1 2 3 4 5 6 7 8	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6 7 8
5- Oyunlarda anlatım ve ifade eksikliği var (jest, mimik, anlatımı uygun olmayan mizansen ve kurgular yapılmış)	1 2	1 2 3 4 5	1 2
6- Oyuncular müzik ile uyum sağlayamıyor	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
7- Aşırı figür tekrarları var	1 2	1 2 3 4	1 2
8- Oyun araçları amacına uygun kullanılmadı	1 2	1 2 3	1 2

Oyun kriteri stilize daldan farklı olarak hareket anlatım ve sunu olmak üzere 2 farklı grupta ele alınmaktadır. Hareket anlatımı kriterinde 8 kriter kullanılmakta ve bu kriterlerin tamamı bütün yarışmalarda ortak kullanılmaktadır. Ancak puanlama sistemine bakıldığında sadece 1 kriterde ortak puanlar görülmekte diğer 7 kriterde puanlamalarda az da olsa farklılıklar olduğu görülmektedir.

3.2.7. Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Sunu) Kriteri Mukayesesi

Tablo 21: Türk Halk Oyunları Federasyonu, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın Türk Halk Oyunları Yarışmalarındaki Mahalli Dal Oyun (Sunu) Kriteri Mukayesesi

KRİTER	THOF	K.B	MEB
1-Sahneye giriş çıkış hatalı	1 2 3 4	1 2	1 2 3 4
2- Sahneye yerleşimi ve sahne trafiği hatalı	1 2 3 4 5	1 2 3 4	----
3- Solo yanlışlıkları var	----	1 2 3	----
4- Oyunlar geleneksel formlarda sunulmuyor	1 2 3 4 5	1 2 3 4	----
5- Dizilişlerde fiziksel denge yok	1 2 3 4	1	----
6- Çizgiler oyunların karakteristik özelliğine göre oluşturulmamış	----	----	1 2 3 4
7- Çizgilerin sahneye yerleşimi ve sahne trafiği hatalı	----	----	1 2 3 4 5 6
8- Solo oyunlarda solist ile fon arasında uyumsuzluklar var	----	----	1 2
9- Oyunların sunuluşunda çizgi (form) zenginliği yok	----	----	1 2 3
10- Çizgilerin oluşumunda sayısal ve fiziksel denge yok	----	----	1 2 3
11- Çizgi bozuklukları, çizgi geçişlerinde hatalar var. Çizgiler arasında uyumlu bir ilişki yok	----	----	1 2 3 4 5 6
12- Çizgiler arasında perdeleme var	----	----	1 2 3 4

Oyun kriterinin 2 bölümü olan sunu kısmında ise 12 kriter kullanılmakta ve bunlardan sadece 1 tanesi bütün yarışmalarda ortak olarak kullanılmaktadır. Diğer kriterlerden 3 tanesi sadece 2 yarışmada, 8 tanesi ise sadece 1 yarışmada kullanılmaktadır. 3 yarışmada ve 2 yarışmada ortak kullanılan kriterlerin puanlamaları da çok olmasa da farklılık göstermektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada ülkemizde çeşitli kurumlar tarafından yapılan ancak her biri farklı kriter ve kurallara sahip halk oyunları yarışmalarının kural ve kriterlerinin mukayesesi ve sonucunda yeni bir kriter önerilmesini ihtiva etmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünde çalışmanın konusu, önemi, amacı ve metodu hakkında bilgi verilmiştir.

Birinci bölümde halk oyunlarındaki oyun, dans kavramları üzerinde durulmuş, Türk dans antropolojisinde “**Sakarya Üniversitesi Ekolü**”nün anlayışı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde Türk halk oyunları ile ilgilenen kurumlar ve yapılan yarışmaların tarihçesi üzerinde durulmuştur. Ayrıca kurumlar bazında halk oyunu yarışmalarının kural ve kriterleri yazılmıştır. Üçüncü bölümde ise yarışmalarda uygulanan kural ve kriterlerin mukayeseleri yapılmıştır.

Bir kültürel değer olan halk oyunları maalesef yarışmalarla doğru orantılı hale gelmiştir. Tüm takdirler, ödüller güzel ve doğru olana değil, kriterlere göre yarışanlara verilmektedir. Bu sebeple yarışmalar ve sonucu belirleyen kriterler temel meselemizdir. Bütün olumsuzluklarına rağmen yarışmaları kaldıramayacağımıza göre kriterleri düzgün hale getirmek gerekmektedir.

Çalışmamızda ele aldığımız Türkiye Halk Oyunları Federasyonu, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı yarışma kural ve kriterleri incelendiğinde hepsi birbirinden farklı kural ve kriterler olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda şimdiye kadar oluşturulan yarışma kategorilerinin ve kriterlerinin doğruluğu veya yanlışlığını ortaya koymak gayretinde değil, sadece durum tespiti ve inceleme yapılmaktadır.

Gençlik Spor Genel Müdürlüğü yarışma kurallarını kendi arasında mukayese ettiğimizde toplam 43 kural olduğu görülmektedir. Tamamında ortak olan 11 kriter, 3’ünde ortak olan 5 kriter, 2’sinde ortak olan 3 kriter, sadece 1’inde bulunan 24 kriter bulunmaktadır. Dört yıl üzerinde yapılan bu incelemede de görülüyor ki kriterlerin yarısından fazlası sadece bir yılda kullanılmıştır. Dört

yılın tamamında ortak kullanılan kriterler %25 civarındadır. Aynı kurumun kuralları arasında bu kadar farkın olması çok dikkat çekicidir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yarışmalarının birbiri ile mukayesesinde kategori kısmında 7 ayrı kategorinin olduğu görülmektedir. 1990 yılında 7 ayrı kategoride yarışmalar yapılırken daha sonraki yıllarda Üniversiteler, Gençlik Merkezleri ve dernekler Kurum ve Kuruluşlar kategorisi olmak üzere 3 ayrı kategoride yarışmalar yapılmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı işbirliği ile düzenlenen Halk Danslarının yarışma kuralları incelendiğinde toplam 16 kural olduğu görülmektedir. Tamamında benzerlik gösteren 14 kural bulunmaktadır. 1 kural 3 yarışmada, 1 kural ise sadece 2 yarışmada ortaktır.

Bu yarışmada ortaklıklar çok fazla olmakla birlikte, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ile Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı işbirliği ile düzenlenen Halk Dansları yarışma kuralları mukayese edilmeye çalışıldığında bir sonuç almak mümkün olmamıştır. 4 yıl üzerinde yapılan bu mukayesede Gençlik Spor Genel Müdürlüğü yarışmalarında 43 kural, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Hacı Ömer Sabancı Vakfı işbirliği ile düzenlenen Halk Dansları yarışmalarında ise 16 kural olduğu görülmektedir. Kural sayıları arasında bu kadar fark varken kuralları incelemek neredeyse mümkün olmamıştır.

Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan mahalli yarışma kuralları incelendiğinde ise toplam 15 kural olduğu görülmektedir. Bu 15 kuraldan sadece 4 tanesi benzerlik göstermektedir. Diğer 11 kural ise birbirinden farklı kurallardan oluşmaktadır. Stilize alanda olduğu gibi mahalli alanda da iki kurum yarışmaları arasındaki farkın çok büyük olduğu görülmektedir.

Yarışmalarda mukayese edilen kural dışındaki diğer bir hususta kriterlerdir. Kriterlerin giysi, müzik ve oyun olmak üzere 3 aşamadan oluştuğu görülmektedir.

Halk Oyunları yarışmalarında en çok tartışılan kriterlerden olan giysi kriteri mukayese edildiğinde toplam 5 kriter olduğu görülmektedir. Bu 5 kriterden 4 kurumda da ortak olarak kullanılan kriter sayısı 2, sadece 2 kurumda kullanılan

kriter sayısı 2 ve sadece 1 yarışmada kullanılan kriter sayısı 1'dir. Kriterlerin puan değerlendirmelerinde de bazı farklılıkların olduğu görülmektedir.

Müzik kriterinin mukayesesine bakıldığında ise toplamda 12 kriter bulunmaktadır. Bu 12 kriterden sadece 1 tanesi bütün yarışmalarda görülmektedir. 1. Kriter puanlamalarında farklılık da olsa bütün yarışmalarda kullanılmaktadır. 12 kriterden 5 tanesi sadece bir yarışmada 1 tanesi sadece 2 yarışmada 4 tanesi sadece 3 yarışmada kullanılmaktadır. Puanlamalar incelendiğinde de farklılıkların olduğu görülmektedir. Özellikle bütün yarışmalarda ortak olan 1. Kritere bakıldığında Türk Halk Oyunları Federasyonunda 8 puan Kültür Bakanlığında 10 puan Milli Eğitim Bakanlığında 7 puana kadar puan kırılabilirken Gençlik Spor Müdürlüğünde en fazla 3 puan kırılabilirliği belirtilmektedir.

Müzik kriterinde 12 kriter içinden sadece 1 kriterin bütün yarışmalarda ortak olması yine dikkat çekici hususlardan biridir. Bu kriterdeki diğer bir dikkat çekici hususta ortak olan kriterin puanlamasındaki farklılıklardır. Aynı kriter bir yarışmada 3 puanla değerlendirilirken diğerlerinde 7, 8 hatta 10 puanla bile değerlendirildiği görülmektedir.

Oyun kriterinde de toplam 11 kriter kullanılmaktadır. Bu 11 kriterden sadece 2 tanesi puanlamalarında farklılıkta olsa bütün yarışmalarda kullanılmaktadır. 11 kriterden 4 tanesi sadece bir yarışmada, 1 tanesi sadece 2 yarışmada, 4 tanesi ise 3 yarışmada kullanılmaktadır. Bütün kriterlerde olduğu gibi oyun kriterinde de puanlarda farklılıklar görülmektedir. 4 yarışmada da ortak olan kriterler puanlama açısından incelendiğinde 4 puandan 10 puana kadar farklı puanlamaların olduğu görülmektedir.

Müzik kriterine benzer durumu oyun kriterinde de görmekteyiz. 11 kriterden sadece 2 tanesi ortak olmakla birlikte puanlama söz konusu olduğunda 4 ile 10 puan arasında bir puanlama yapılabileceği görülmektedir.

Stilize yarışmalarda görülen bu farklılıkların benzerlerini mahalli dal yarışmalarında da görmek mümkündür.

Mahalli yarışmaların giysi kriterleri mukayese edildiğinde 6 kriter görülmekte bunlardan sadece 1 tanesi ortak olarak kullanılmakta 3 tanesi sadece 1 yarışmada,

2 tanesi de sadece 2 yarışmada kullanılmaktadır. Puanlama sistemine bakıldığında ise stilize dala oranla daha büyük yakınlık bulunduğu görülmektedir.

Stilize dal giysi kriterinde 5 kriter bulunurken, mahalli dal giysi kriterinde 6 kriter bulunmaktadır.

Mahalli dal yarışmalarının müzik kriteri mukayese edildiğinde 11 kriter görülmekte; bunlardan sadece 3 tanesi ortak olarak kullanılmakta 6 tanesi sadece 1 yarışmada 2 tanesi ise sadece 2 yarışmada kullanılmaktadır. Puanlama sisteminde ise büyük oranda benzerlikler görülmektedir.

Mahalli dal yarışmalarında oyun kriteri stilize daldan farklı olarak 2 ayrı şekilde değerlendirilmektedir. Hareket anlatımı ve sunu olmak üzere 2 ayrı şekilde değerlendirilen kriterlere de bakıldığında hareket anlatımı kriterinde 8 kriter kullanılmakta ve bu kriterlerin tamamı bütün yarışmalarda ortak kullanılmaktadır. Ancak puanlama sistemine bakıldığında sadece 1 kriterde ortak puanlar görülmekte diğer 7 kriterde puanlamalarda az da olsa farklılıklar olduğu görülmektedir

Oyun kriterinin 2 bölümü olan sunu kısmında ise 12 kriter kullanılmakta ve bunlardan sadece 1 tanesi bütün yarışmalarda ortak olarak kullanılmaktadır. Diğer kriterlerden 3 tanesi sadece 2 yarışmada, 8 tanesi ise sadece 1 yarışmada kullanılmaktadır. 3 yarışmada ve 2 yarışmada ortak kullanılan kriterlerin puanlamaları da çok olmasa da farklılık göstermektedir.

Mahalli dal yarışmalarının oyun kısmının değerlendirilmesinde hareket anlatımı bölümünde bulunan 8 kriterin tamamı ortakken, sunu bölümünde bulunan 12 kriterden sadece 1 tanesinin ortak olması dikkat çekicidir.

Halk oyunlarının ilerlemesi, yaşatılması noktasında, önemli bir yere sahip olan yarışmalar farklı kurumlar tarafından yapılsa dahi kural ve kriterlerinin hepsinde ortak olması gerekmektedir. Bu kural ve kriterler belirlenirken, mevcut sıkıntılar göz önünde bulundurularak tartışmaları ortadan kaldıracak bir şekilde kriter ve kuralların belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca belirlenen bu kuralların uzun süre kullanılması eksik görülen noktalara ufak müdahaleler dışında, her yıl yeni baştan

yapılmaması gerekmektedir. Ancak bu sayede yarışmalardaki düzensizlikler, sıkıntılar giderilebilecektir.

Tablo 22: Stilize Dal Kriter Oranları

	MEB	GSGM	THOF	KTB
G İ Y S İ	% 15	% 10	% 14	% 20
O Y U N	% 62	% 72	% 62	% 50
M Ü Z İ K	% 23	% 18	% 24	% 30

Tablo 23: Geleneksel Dal Kriter Oranları

	MEB	KTB
G İ Y S İ	% 13	% 13
O Y U N	% 23	% 23
M Ü Z İ K	% 64	% 64

Genel kriter oranları yüzdelikleri tablolarında bakıldığında üzere halk oyunları yarışmalarında en büyük ağırlık oyun kriterindedir. Milli Eğitim Bakanlığı % 62, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü % 72, Türkiye Halk Oyunları Federasyonu % 62, Kültür Bakanlığı ise %50 oranında oyun kriterine ağırlık vermiştir. 2. sırada gelen kriter ise müzik kriteridir. Milli Eğitim Bakanlığı % 23, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü % 18, Türkiye Halk Oyunları Federasyonu % 24, Kültür Bakanlığı ise %30 oranında müzik kriterine ağırlık vermiştir. 3. sırada da giysi kriteri bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı % 15, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü % 10, Türkiye Halk Oyunları Federasyonu % 14, Kültür Bakanlığı ise %20 oranında giysi kriterine ağırlık vermiştir.

Geleneksel dal kriter oranlarında ise farklılık olmadığı görülmektedir. Hem Milli Eğitim Bakanlığı hem de Kültür ve Turizm Bakanlığı yarışmalarında kriter oranları aynıdır.

Ancak bu oranlar tartışılabilir. Oyunun veya dansın yarışması yapıldığında giysi ve müziğin etkisi ne kadar olmalıdır? Bunun cevabını yarışma düzenleyicisi vermelidir. Çünkü soyut bir olgu olan halk oyunları standart giysi, hareket ve müziklerle sergilemek güç hatta imkansızdır. Üniforma gibi yöre giysisi tespit etseniz, belli kalıpta müziği zorunlu kılınsanız dahi, hareketlerde yöreselliği ve aynılığı yakalamak fiziken ve ruhen imkânsızdır. Bu sebeple değerlendirmeler subjektif olmaktadır. Yıllardır yapılmakta olanın da bu olduğu söylenebilir.

Türkiye’de halk oyunları yarışmaları özellikle GSGM tarafından 1980 yılında sistemli hale getirildi. O yıllardan itibaren bu kriterleri hazırlayanların kimler olduğuna bakıldığında danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Türker Eroğlu ile yapmış olduğum görüşmelerde şu isimlerin ön planda olduğunu ifade etmiştir. Cemil Demirsipahi, Suat İnce, Ertuğrul Atlet, Nimet Gezmiş, Ahmet Çakır, Şinasi Pala, Yaşar Doruk, Cahit Başalan, Fikret Değerli, Abdurrahim Karademir, Türker Eroğlu, Yener Altuntaş, Nafiz Şengül, Hasan Basri Öngel, Nevzat Gözaydın, Yalçın İzbul, Göktan Ay, Ali Çavaz, Hamza Çivi, Ahmet Terzioğlu, Şinasi Ünal gibi alan uzmanlarının ve daha birçok kişinin görev aldığı görülmektedir.

Kriterleri hazırlayanlar genellikle hep aynı kişiler olmuştur. Gençlik Spor Genel Müdürlüğü’nde görev yapanlar, Türkiye Halk Oyunları Federasyonu’nda da

Millî Eğitim Bakanlığı'nda da görev almış ve bu kriterlerin hazırlanmasına katkıda bulunmuşlardır. Ancak yine de farklılıkların olduğu görülmektedir.

Özellikle 2001 yılında Türkiye Halk Oyunları Federasyonu'nun kurulması sonucunda hazırlanan yeni kriterler dikkat çekmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sabancı Vakfı'nın düzenledikleri yarışmaların 17.sinde köklü bir değişikliğe gidilerek yeni bir anlayışa yer verilmiştir. Daha önce Türkiye Halk Oyunları Federasyonu kriterlerinde yer alan ödül puanı uygulamasına geçilerek Artistik puanlar kısmında puan silme değil, puan verme uygulaması yapılmıştır.

Suat İnce, Türker Eroğlu, Nihal Ökten, Şahin Ünal ve Şinasi Pala'dan oluşan grup tarafından yapılan bu değişikliği benimsediğimizi söyleyebiliriz.

Yarışma kategorileri ile ilgili olarak bizim teklifimiz Artistik, Stilize ve Kompoze kategorileri olması yönündedir.

Artistik daldan kastımız önceki yarışmalarda düzenlemeli denilen ve oyunların karakterine dokunmadan sahne kurallarına göre düzenleme yapılmasıdır.

Stilize daldan kastımız ise halk oyunlarının niteliğine dokunmadan iyi bir sahneleme için hareket seçimleri yaparak bazı kaynaştırma hareketleri ilaveleriyle, bakıldığında yörenin filan dansı fikrini verecek ve sahne kurallarına uygun ancak özgür düzenleme çalışmasıdır.

Kompoze daldan kastımız ise, tamamen yeni hareketlerden oluşan yeni danslar yazmak, yani dans kompozisyonu/bestesi yapmak suretiyle; “ Beste Türkü” de olduğu gibi hem halk oyunu tadında, hem de yöre algısını sağlayacak dansların yarışdırılmasıdır.

Kategoriler ve bunların kriterlerinin tablolardaki şekliyle uygun olduğu düşünülmektedir.

Tablo 24: Artistik Dal Kriterleri

G İ Y S İ	A	Bildik Yöre Giysisi Giyme	5
	B	Giyside Taşıma, Kullanım, Görünüm ve Renk Uyumu	5
O Y U N	A	Teknik Puanlar	40
	B	Artistik Puanlar	40
M Ü Z İ K	A	Müziklerde Yöreye Uygunluk	5
	B	Müzik Düzenlemesi	5
YARIŞMA TOPLAM PUANI			100

Tablo 25: Stilize Dal Kriterleri

G İ Y S İ	A	Yöreyi Andıran Yeni ve Modern Giysiler Üretilmiş	5
	B	Kullanımı Rahat, Sahneye Uygun ve Pratik Giysiler Kullanılmış	5
O Y U N	A	Teknik Puanlar	40
	B	Artistik Puanlar	40
M Ü Z İ K	A	Yöreye Uygunluk	5
	B	Batılı Anlamda Çok Seslilik	5
YARIŞMA TOPLAM PUANI			100

Tablo 26: Kompoze Dal Kriterleri

G İ Y S İ	A	Yeni Giysiler Üretilmiş	5
	B	Giysi Folklorik Öğeler Taşıyor	5
O Y U N	A	Teknik Puanlar	40
	B	Artistik Puanlar	40
M Ü Z İ K	A	Geleneksel Halk Oyunları Ezgileri Tadında Yeni Müzik Üretilmiş	5
	B	Batılı Anlamda Çok Sesli Beste Üretilmiş	5
YARIŞMA TOPLAM PUANI			100

KAYNAKÇA

AND, Metin (1974), *Oyun ve Bg*, Dost Kitabevi, İstanbul.

----- (1964), *Türk Köylü Dansları*, İzlem Yayınları, İstanbul.

AY, Göktan (1999), *Folklor (Halkbilim) Genel Bilgiler, Oyun, Müzik*, Pan Yayıncılık, İstanbul.

BAYKURT, Şerif (1965), *Türk Halk Oyunları*, Halk Evleri Yayınları, Ankara.

----- (1976), *Türkiye’de Folklor*, Kalite Matbaası, Ankara.

BORATAV, Pertev Naili (1982), *Folklor ve Edebiyat*, Adem Yayıncılık, İstanbul.

----- (1984), *100 Soruda Türk Folkloru*, 2.Baskı, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

DEĞERLİ, Fikret (2005), Milliyet Gazetesince Düzenlenen Halkoyunları Organizasyonlarının Uluslar arası Tanıtıma Katkısı, *Halk Kültürlerinin Medya Açısından Değerlendirilmesi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri*, Motif Vakfı Yayınları, No.4, İstanbul.

EROĞLU, Türker (1994), *İnsan ve Oyun*, Kayseri.

----- (1995), *Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Halkoyunları ve Halayların İncelenmesi*, Ankara.

----- (1997), “Halkoyunlarının Bilim ve Sanatla İliŐkisi”, V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi *Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, EĞlence Seksiyon Bildirileri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

----- (1999), *Halkoyunları El Kitabı*, İstanbul.

GÖDE, Osman (1990), *Beden EĞitimi Oyun Öğretimi*, BasılmamıŐ Ders Notları, Denizli.

GÜVENÇ, Bozkurt (1979), *İnsan ve Kültür*, Remzi Kitabevi, İstanbul.

- HUIZİNGA, Johan (1995), *Homo Ludens*, Çev., Mehmet Ali Kılıçbay, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- KAYGISIZ, Mehmet (2000), *Türklerde Müzik*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- NUTKU, Özdemir (1983), *Gösterim Sanatları Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- NUTKU, Özdemir (1998), *Oyun, Çocuk, Tiyatro*, Özgür Yayınları, İstanbul.
- ÖRNEK, Sedat Veyis (1974), *Etnoloji Sözlüğü*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Ankara.
- ÖZDİNÇER, Füsun (1998), *Türkiye’de Yapılan Halk Oyunları Yarışmalarının Kurumlara Göre İncelenmesi ve Değerlendirilmesi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- SÜMBÜL, Muzaffer (1997), “Halkoyunlarının İşlevleri”, *Folklor ve Edebiyat, Etnoloji, Halkbilim, Antropoloji; Üç Aylık Kültür Dergisi*, Sayı: 11, Ankara.
- TERZİOĞLU, Ahmet (2001), “21. Yüzyılda da Halkoyunları”, *Folklor, Halkbilim Dergisi*, Cilt: 5, Sayı:49, İstanbul.
- YETKİN, Suut Kemal (1958), *Estetik*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

Deniz Köktan 1975 yılında Almanya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Hatay'da tamamladı. 1996 yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nü kazandı. 2001 yılında bölüm birincisi olarak mezun oldu. Aynı yıl Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak göreve başladı.

2007 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Folklor ve Müzikoloji Anabilim Dalı'nda yüksek lisans öğrenimine başladı

2008 yılında çalıştığı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde Bölüm Başkanlığı'na atandı. Halen bu görevine devam etmektedir.

Evli ve bir çocuk annesidir.

